

12/2020

LOVEC

110

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
DECEMBER – GRUDEN

Morda se vam zdiijo poti, po katerih hodite sami, zelo dolgočasne. So pa u tej resni situaciji, ki se je za vselej vpisala v zgodovino, najbolj varne.

Srečno in zdravo 2021!

Pazite nase in na svoje bližnje!

*Uredništvo Louca
Upravní odbor LŽS*

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik CIII., št. 12
december – grudni

Lovca je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.
ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o., Maribor
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

Odgovorna urednica:
Jasna Kovačič Siuka

UREDNIŠKI ODBOR:
Predsednik: dr. Arpad Köveš
Bojan Avbar, Marjan Gselman, Jurij Lampe, dr. Boštjan Pokorny, Marko Rajkovič

Lektorica in korektorica:
Marjetka Šivic
Tehnični urednik: Milan Samar
Tajnik uredništva: Andrej Miklavčič

Lovca izhaja v začetku vsakega meseca, razen poletne številke 7–8, ki je združena in izide v začetku julija.
Ta številka je izšla v 22.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC obdavčeno po 5% stopnji.

Besedila za objavo v reviji Lovca pošljite na e-naslov lovca@lovska-zveza.si v Wordovem dokumentu, podpisane in žigosane uradne dopise pa skenirane ali po navadni pošti. Fotografije sprejemamo prav tako po e-pošti v formatu jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji.

Fotografije, ki se ukvarjajo z naravoslovno fotografijo, lahko svoje fotografije, namenjene za banko fotografij revije Lovca ter Zlatorogove in Strokovne knjižnice, pošljete po vnaprejšnjem dogovoru po katerem od elektronskih transferjev.

Avtorji s tem, ko pošljejo fotografije v uredništvo, soglašajo z obdelavo fotografij pred objavo v reviji Lovca oziroma Zlatorogovi ali Strokovni knjižnici.

Uredništvo Glasila Lovca
Župancičeva 9
1000 Ljubljana
e-naslov: lovca@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Glasilo Lovca na spletu:
<http://www.lovska-zveza.si>
zavihek Glasilo Lovca

IZ VSEBINE:

J. Šalamon:	Lovska kultura – komu zvoní?	552
ZAPISANO, IZBRANO, PREBRANO ...		554
LOVSTVO		556
G. Čenčič:	Vodenje in organizacija dela v lovski družini	556
T. Trovšek:	Kdo ne spoštuje lastnih meril?	559
S. Volarič:	Ali ima mala divjad pri nas sploh še zaveznike?	560
LOVČEVA OPRAVILA		566
Š. Vesel:	December	566
LOVSKI NABOJI		569
G. Hodnik:	Uporaba svinčenk za lov (2. del)	569
PO LOVSKEM SVETU		573
P. Novak:	Slovesnost v madžarski Županiji Zala	573
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		574
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		579
F. Černigoj:	O Cirilu, dveh Cirilovih jelenih in njegovih psih ...	579
LOVSKO PESNIŠTVO		582
A. Rant:	Božič	582
LOVSKA ORGANIZACIJA		583
A. Miklavčič:	Lovska družina in socialna omrežja	583
J. K. S.:	Projekt LIFE DINALP BEAR razglašen za najboljšega	585
J. Švab:	Memorial Braneta Kurnika 2020	585
F. Krivec:	Novi prapor LD Sv. Jurij Jurovski Dol	586
JUBILANTI		587
MLADI IN LOVSTVO		588
S. Gabrijel:	Tabor mladih 2020 v ZLD Novo mesto	588
LOVEC ZA MLADE NAVADNI DIHUR (<i>Mustela putorius</i>)		589
LOV NA ČRKE IN ŠTEVILKE		590
LOVSKI OPRTNIK		591
F. Rotar:	Sto let najstarejšega koroškega »jagra«	591
B. Heric:	Križevski rogist prejel najvišje priznanje občine	592
F. Kangler:	Skrb za starejše lovce	593
G. Budal:	Visoka osebna jubileja lovcev LD Trnovo	593
F. Ekar:	Spominjanje na Dava Karničarja – alpinista, ekstremnega smučarja in lovca	594
Lovci LD Radeče	LD Radeče v letu 2019 zapustili trije lovci	594
M. Kersnik:	Moje nove izkušnje pri lovu lisic	595
Optics-Trade, d. o. o.:	Predstavljamo: Steiner Ranger 2,5– 10 x 50, 3– 12 x 56	595
M. Toš:	France Cvenkel	596
Žan, Eva:	Srjni file v listnatem testu	596
V SPOMIN		597
LOVSKA KINOLOGIJA		598
J. Šumak:	Uporabnostna preizkušnja po umetni krvni sledi na Celjskem	598
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	598

SLIKA NA NASLOVNICI:

Gams (*Rupicapra rupicapra*)

Foto: Lojzi Avsenik

Na računalnik natisnjene prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovca@lovska-zveza.si. Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorski možnosti. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in Lovske zveze Slovenije.

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17, 9. 2004
in št. 81/14, 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:
1. 5.–31. 10.

srna, mladiči obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladiča:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

teleta:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

teleta:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Mufon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 1.–31. 12.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Šakal

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 1.–31. 12.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–28. 2.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Šoja

1. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Šiva vrana

1. 8.–28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

Lovska kultura — komu zvoni?

Mag. Jani Šalamon, predsednik
Komisije za lovsko kulturo in
odnose z javnostmi

Lovska ljubiteljska kultura se je znašla na prelomnici. Zato naj bo ta uvodnik poziv s prošnjo vsem, da skupaj prevzamemo odgovornost za prihodnost lovske kulture. Gre za preprosto dejstvo in resnico: biti ali ne biti.

Lovska kultura niso samo lovski pevski zbori, rogisti, poeti, literati, likovniki in še bi lahko naštevali, ampak zajema vse, kar lovci smo, počnemo, so naši odnosi znotraj naše organizacije, naše delo in naše obnašanje

v družbenem okolju. Zato namenoma uporabljam izraz *lovska ljubiteljska kultura*. Lovska kultura ali bolje »organizacijska« kultura slovenskih lovcev je širši pojem, ki ne zajema samo ljubiteljskega umetniškega ustvarjanja in poustvarjanja. Kaj je organizacijska kultura, lahko povedo številne definicije oziroma številni poskusi razlage tega pojma. A naj navedem le nekatere, ki so po mojem mnenju najbolj značilne za našo organizacijo: kultura je vzorec skupnih prepričanj in pričakovanj članov organizacije, je vzorec skupnih prepričanj in vrednot, ki oblikuje pomen institucije za njene člane in daje pravila njihovega vedenja, so tista prepričanja in vrednote, ki jih člani sprejmejo kot svoje, ki so jih ponotranjili, je tisto, kar resnično omogoča razumeti bistvo in dušo organizacije, kar je torej globlje od togih pravil. Za organizacijsko kulturo je pomembno spoznanje, da proces le-te – hkrati ob drugih demokratičnih procesih – pripelje tudi do večjega zadovoljstva vseh, ki so člani organizacije oziroma v njej sodelujejo. Lovska ljubiteljska kultura s svojim ustvarjanjem in poustvarjanjem simbolizira našo organizacijo, daje vrednost ljudem in vzpodbuja medsebojno sodelovanje. S kulturo, ki je značilna za lovsko organizacijo, se pripadniki identificirajo. Ustvarjanje in poustvarjanje na področju lovstva, kot ljubiteljsko umetniško izražanje, lahko opredelimo kot tipičen primer simbola in identitete neke organizacije, v kateri to nastaja.

Če povzamem: naši običaji, šege in navade, medsebojni odnosi, lovska etika in lovsko ljubiteljsko poustvarjanje ter ustvarjanje na področju umetnosti ali lovska ljubiteljska kultura tvorijo našo (organizacijsko) kulturo. Ko ima neka organizacija možnost in vire, da takšno ljubiteljsko kulturo oziroma umetniško izražanje goji, je to še kako pomembno za njen obstoj. Lovska ljubiteljska kultura je idealno orodje za širjenje organizacijske kulture na različne načine tako znotraj lovske organizacije kot tudi v širšem družbenem okolju. V lovski organizaciji je cilj širjenja organizacijske kulture čim večje poistovetenje z lovsko kulturo, lovskim jazom in lovsko tradicijo, da bi bili vsi, ki aktivno in pasivno vstopajo v lovstvo, sistemu in lovskemu poslanstvu predani ter spoštovali etične in moralne norme. Pomembna vloga ljubiteljske kulture je

tudi v promoviranju lovstva ne samo v Sloveniji, ampak tudi zunaj naših meja. Uvrstitev lovske kulture v UNESCO-v register nesnovne kulturne dediščine zgovorno kaže na njeno pomembno vlogo in posebno mesto, ki ga ima v Sloveniji, na kar smo lahko ponosni. To nam nalaga še večjo odgovornost, da jo ohranjamo in prenesemo našim zanamcem. Hitre družbene spremembe, ki se dogajajo v zadnjih letih, terjajo in nas obvezujejo, da še bolj spoštujemo lastno kulturo in jo tudi širimo, kajti le na tak način lahko pričakujemo, da bosta lovstvo in s tem naše poslanstvo v družbi cenjena in spoštovana. Čeprav se zdi, da je pomen ljubiteljske kulture težko izmerljiv, lahko njene pozitivne učinke čutimo na vsakem koraku. Kultura nas bogati in nas dela boljše, simbolizira našo organizacijo, daje vrednost ljudem in vzpodbuja medsebojno sodelovanje, kar ima večjo vrednost kot materialno povračilo. V pomenu razumevanja in osmišljanja lova je v družbi nastala kritična točka, kjer je lovstvo prepoznano samo prek »puške«; virov, kot je ljubiteljska lovska kultura, s katerimi lahko lov prikazemo celostno, in sicer v njegovi zgodovinski, socialni, družbeni in kulturni vlogi, pa po navadi ne znamo ali pa nismo pripravljeni podpreti in vzpodbujati.

Ob kulturnem prazniku leta 2019 je takratni predsednik Upravnega odbora Prešernovega sklada Vinko Möderndorfer v svojem nagovoru z zgodbo iz Butal na satiričen in kritičen način prikazal stanje duha v slovenski družbi v odnosu do kulture. Tako nastavljeno ogledalo je priložnost, da se vanj pogledamo tudi mi lovci: »Butalskemu županu je pred njegovo hišo cvetela prelepa gartroža. Bila je tako lepa, da so jo opazovali celo Tepanjčani, in to tisti Tepanjčani, ki so Butalcem pamet po nižani ceni prodali. Ampak nekega dne je prelepa gartroža začela hirati in umirati. Butalski župan si je od žalosti pulil lase in ni vedel, kaj bi. Pa ga Tepanjčan vpraša: 'Župan pa ti svojo gartrožo kaj zalivaš?' Župan začudeno izbulji oči in zelo odločno odvrne: 'O, to pa ne! Voda je pa predraga!'«

Kakšno pa je stanje duha v lovskih vrstah v odnosu do »naše« kulture? Ali bomo »zalivali« našo gartrožo, ki se imenuje lovska kultura? Ali se zavedamo njenega pomena za obstoj takšnega lovstva, kot ga poznamo dandanes, in lovstva na Slovenskem tudi v prihodnje? Ali bodo naši prihodnji rodovi še poslušali lovske rogeve in ubrano petje naše lovske, slovenske pesmi?

Želim in verjamem, da bomo to našo rožo, ki se imenuje lovska kultura, pridno zalivali. Lovska zveza Slovenije (LZS) v vsakoletnem načrtu dela Komisije za lovsko kulturo in odnose z javnostmi prek razpisov namenja sredstva za kulturne projekte kulturnim skupinam in posameznikom. Večina pridruženih članic oziroma območnih lovskih zvez pa zagotavlja sredstva za redno delovanje lovskim ljubiteljskim skupinam. Seveda to ne pomeni, da zveze finančno ne podpirajo tudi kulturnih projektov. Iz tega sledi, da območne lovske zveze razumejo, kakšen pomen ima ljubiteljska lovska kultura za ohranitev lovstva in njegov pozitiven prikaz v javnosti, ki pritiče našemu lovskemu poslanstvu in zato lovskim kulturnim skupinam za redno delovanje tudi namenjajo finančna sredstva. V večini zvez delujejo tudi komisije za lovsko kulturo. Naj velja ponov-

ni poziv s prošnjo vsem tistim območnim lovskim zvezam, ki finančno ne podpirajo lovskih ljubiteljskih kulturnih skupin, da jim pomagajo s finančnimi sredstvi pri rednem delovanju, naj podprejo in ohranijo njihovo delovanje. Glede na trenutno stanje ima lahko finančna »nepodpora« nepopravljive dolgoročne posledice za delovanje in obstoj lovskih kulturnih skupin in posledično lovske tradicije. Za glasbeni napredek in če skupina hoče s svojim delovanjem zadovoljiti občinstvo in tiste, ki v tem procesu aktivno sodelujejo, potrebujejo dobrega umetniškega vodjo, prostorske razmere za delovanje in naše simbole, kot je na primer lovski krog. Ljubiteljsko ustvarjanje in poustvarjanje ni poklic, ampak klic, ki nas nagovarja, da se izražamo, družimo in ustvarjamo. Je torej osnovna bit in temelj človekovega delovanja, je kultura v najširšem pomenu. Biti ljubiteljski ustvarjalec je odločitev za prijetno druženje in naporne vaje, za bogatenje okolja, povezovanje in izmenjavo znanja doma in po svetu. Zato verjamem, da ta poziv s prošnjo ne bo naletel na gluha ušesa. Čas nam neizprosno sledi in nas dohiteva. Vsak dan smo starejši. Verjamem, da nam ni in ne sme biti vseeno, kaj bomo zapustili našim zanamcem.

Velika večina članov lovskih ljubiteljskih kulturnih skupin ni lovcev. Pred časom je bila podana pobuda, da bi članom skupin, ki niso lovci, podelili ali pa priznali status lovca kulturnika, kar pomeni, da jim ne bi bilo treba opravljati lovskega izpita in ne bi uporabljali orožja. Gre za pobudo, ki ni samo dobrodošla, ampak hvalevredna in nam je lahko v ponos, saj ti ambasadorji lovske kulture in lovstva (z veliko začetnico) že sedaj nastopajo v svečanih lovskih krogih in tako na najboljši način izkazujejo svojo pripadnost naši organizaciji ter promovirajo lovstvo na »prijazen« in vsem sprejemljiv način. Vsi, ki aktivno delujejo kot »zunanjci« člani, si zaslužijo še posebno priznanje, predvsem pa zahvalo vseh nas, da so se pripravljene predstavljati v javnosti kot lovci, da so se pripravljene poistoteviti z našim poslanstvom in so pripravljene to poslanstvo tudi promovirati. Pevci, rogisti in drugi kulturniki »delajo«

s srcem, predanostjo in ljubeznijo do vsega, kar predstavlja lovstvo. Zato so besede Ivana Cankarja: »Umetnik dela, trdo dela!« še kako aktualne in pomembne v razumevanju vseh ambasadorjev lovske kulture in lovstva.

Lovska ljubiteljska kultura počasi umira. Samo v dveh letih je prenehalo z delovanjem pet skupin. Vzroki so v finančnem pomanjkanju pa tudi v starostni strukturi članov. Komisija je že spomladi načrtovala posvetovalni sestanek z vsemi deležniki v lovski kulturi na nivoju LZS, pridruženih članic (območnih zvez), z vsemi vodji in umetniškimi vodji skupin in drugimi posamezniki, ki se ukvarjajo z ljubiteljsko lovsko kulturo. Takšen posvetovalni sestanek je nujen, da ugotovimo, kako naprej, kako pridobiti mlade v vrste kulturnih skupin in kako vzgajati mlade, da bodo nekoč prevzeli odgovornost pri vodenju teh skupin in ohranjanju ljubiteljske lovske kulture. Žal nam je to preprečila epidemija COVID-19.

»Ljudje brez zavedanja o lastni pretekli zgodovini, izvorih in kulturi, so kot drevesa brez korenin,« je citat misleca, založnika in borca za črnske pravice Marcusa Garveya.

Lovci brez kulture drvimo v kulturno temo in se posledično oddaljujemo od nam lastne kulturne tradicije in identitete.

»Kakšno pa je stanje duha v lovskih vrstah v odnosu do »naše« kulture? Ali bomo »zalivali« našo gartrožo, ki se imenuje lovska kultura? Ali se zavedamo njenega pomena za obstoj takšnega lovstva, kot ga poznamo danes, in lovstva na Slovenskem tudi v prihodnje? Ali bodo naši prihodnji rodovi še poslušali lovske rogove in ubrano petje naše lovske, slovenske pesmi? Želim in verjamem, da bomo to našo rožo, ki se imenuje lovska kultura, pridno zalivali.«

Foto: Pixabay

Foto: Marjan Artnak

ALI POSTAJA KRIVOLOV DRUŽBENO SPREJEMLJIV?

DELO, 1. 10. 2020 (Maja Prijatelj Videmšek) – Že trije primeri suma kaznivega dejanja nezakonitega odstrela v enem letu, četrti nezakonit odstrel »pomota«. Raziskovalci z biotehniške fakultete so 24. septembra blizu Pivke našli mrtvo volkuljo, ki so jo spremljali v projektu Carnivora Dinarica. Neuradno je bila ustreljena. To je že tretji primer suma nezakonitega odstrela volka v enem letu. Prejšnja leta krivolova tako rekoč ni bilo. Raziskovalci so volkuljo odlovili na meji med Slovenijo in Hrvaško in jo od 22. maja letos spremljali v okviru raziskave o spremljanju prehajanja volkov prek slovensko-hrvaške meje. 23. septembra je njena ovratnica začela oddajati t. i. signal za smrt, ki se vključi, če se žival več kot pet ur ne premakne z istega mesta. Signal so prejeli naslednji dan, ko so se raziskovalci odpravili na lokacijo, ki jo je ovratnica poslala, in našli truplo z veliko odprto rano na levi rami. O najdbi so obvestili Policijo, ki je posumila na storitev kaznivega

dejanja nezakonite usmrtnitve prostoživeče živali, prevzela truplo in začela preiskavo. Truplo so pregledali patologi z ljubljanske Veterinarske fakultete. Neuradno smo izvedeli, da je bila volkulja ustreljena nezakonito. Letos so kmetje presenetljivo tiho o škodi, ki jih povzročijo velike zveri, čeprav so vsaj po volkovih večje kot lani. Sodišča so zadržala redni odstrel volkov in medvedov. Kljub temu so do konca septembra našli 99 smrti medvedov (88 z odstrelom, 11 izgub) in 12 smrti volkov (štiri z odstrelom, osem izgub).

V ČEPOVANU LOVEC POMOTOMA USTRELIL TRILETNO VOLKULJO

PRIMORSKE NOVICE, 19. 10. 2020 (Ana Cukijati) – Po naši nedavni objavi o volkulji Viti, ki jo je krivolovec konec septembra ustrelil pri Pivki, nam je bralec sporočil, da so poleti v Čepovanu lovci ustrelili volkuljo. A po besedah policistov in Zavoda za gozdove v tem primeru ni bil krivolov, ampak pomota. Mislječ, da je videl šakala ali psa,

je lovec ustrelil triletno volkuljo. V konkretnem primeru je bila zamenjava z odstrelom šakala, ki je bil tisti čas loven, je povedal Iztok Koren iz tolminske izpostave Zavoda za gozdove in dodal, da njihov zavod opravi ogled vsakega uplenjenega ali drugače iz narave odstranjenega volka, risa in medveda. Obvestili so policijsko postajo v Novi Gorici. Policisti v preiskavi niso ugotovili znakov krivolova. Lovec tako za svoje dejanje ne bo odgovarjal. Po podatkih Zavoda za gozdove so take pomote izjemno redke.

ARSO IZDAL DOVOLJENJE ZA ODSREL KATEREGAKOLI MEDVEDJEGA MLADIČA NA KOČEVSKEM, DRUŠTVO ZA OSVOBODITEV ŽIVALI IN NJIHOVE PRAVICE NA NOGAH

STA, 21. 10. 2020, in VEČER, 25. 10. 2020 (Bojan Tomažič) – Agencija Republike Slovenije

za okolje (ARSO) je v dovoljenju zapisala, da v bližini naselja Gornje Ložine na Kočevskem od avgusta videvajo medvedko z mladičema. Ni pa navedla, ali so medvedjo družino poskušali prestrašiti in pregnati dlje od naselja z neubojnimi sredstvi in zvočnim plašenjem. Na predlog Zavoda za gozdove je odločila, da so ljudje v nevarnosti, toda ne zaradi medvedke, temveč zaradi enega od mladičev, ki ga je zato treba ubiti. »Tudi laikom je jasno, da ni mladič bolj nevaren od medvedke. Še bolj nenavadno pa je, da je ARSO zapisala, da je vseeno, katerega mladiča ustrelijo. To je v popolnem nasprotju z zakonodajo, ki zahteva, da se ugotovi, konkretno kateri medved ogroža ljudi in samo njega je dovoljeno ustreliti. Če je vseeno, katerega mladiča pustijo živeti, potem očitno noben od njiju ni nevaren,« so navedli. Z omejevalnim pristopom, ko se dovoli ubiti le problematične medvede, se po njihovem mnenju namreč zagotovi, da v populaciji prevladajo posamezniki, ki se izogibajo človeka in naselij, tako pa se zmanjša možnost konfliktov v prihodnosti. Tudi tisti, ki jih ne zanima področje pravic živali, bi se morali, kot so izpostavili,

zamisliti nad lahkotnostjo, s karšno državnimi organi kršijo načelo vladavine prava.

O tem je v nedeljski izdaji **25. 10. 2020** poročal tudi **VEČER** v članku z naslovom **SLAB ODNOS NAŠIH INSTITUCIJ DO ŽIVALI: »ENEGA PAČ USTRELITE«** izpod peresa novinarja **Bojana Tomažiča**. Ker je bila medvedka z mladičema preblizu naselja, so enega ubili. »Posegi so nestrokovni in nezakoniti,« opozorja **Martin Vrečko** iz Društva za osvoboditev živali in njihove pravice.

COVID-19 JE NEKOLIKO UPOČASNIL ŠIRJENJE AFRIŠKE PRAŠIČJE KUGE

DNEVNIK, 28. 10. 2020 (**Tatjana Pihlar**) – Afriška prašičja kuga še vedno ogroža divje in domače prašiče, vendar se je njeno širjenje zaradi COVIDA-19 nekoliko upočasnilo, saj je bistveno manj premi-

kov ljudi. Slovenija boleznimi na srečo še nima, v medresorskem usklajevanju pa je predlog interventnega zakona o nujnih ukrepih za njeno preprečevanje in zgodnje odkrivanje pri divjih prašičih.

KACIN OPOZORIL LOVSKE DRUŽINE: »TUDI DRUŽENJE DALEČ STRAN OD OSTALIH LJUDI POVEČA TVEGANJE ZA ŠIRJENJE VIRUSA«

VEČER, 14. 10. 2020 (A. L.) – Kacin je opozoril, da čeprav že dalj časa pozivajo k odpovedi oziroma premaknitvi druženj, praznovanj na poznejši datum in da v državi velja omejitev zbiranja, na žalost preštevilni še vedno ne upoštevajo pozivov stroke. Vse več ljudi se po Kacinovih besedah druži v raznih kočah, predvsem lovskih, ki so odmaknjene od množic. »Tudi druženje daleč stran od ostalih ljudi je še

vedno druženje, ki, če se med seboj družijo ljudje, ki ne živijo v istem gospodinjstvu, močno poveča tveganje za prenos in širjenje virusa. Ne gre le za tveganje, gre za širjenje virusa in obolevanje,« pravi vladni govorec in opozarja lovske družine, naj onemogočijo tovrstna druženja. »Bodimo odgovorni, ravnajmo preventivno in upoštevajmo priporočila zdravnikov in epidemiologov.« Pozval je k odpovedi druženj in praznovanj, skrbi za higieno rok in kašlja, ohranjanju medsebojne razdalje in nošnji mask.

SREČANJE S KOROŠKIMI ZAMEJSKIMI LOVCI ODPOVEDANO

ŠTAJERC, 19. 11. 2020 (**mt**) – Iz Lovske zveze (LZ) Maribor so sporočili, da zaradi epidemije s koronavirusom tradicionalnega srečanja in druženja s člani zamejskega Kluba prijateljev lova (KPL) iz Celovca v letu 2020 ne bo. LZ Maribor je s koroškimi zamejskimi lovci

vzpostavila izredno tesno sodelovanje, ki je veliko pripomoglo tudi k utrjevanju stikov med matičnim narodom in slovensko manjšino na Koroškem. Med lovci so se stkale trdne osebne vezi in iskreno prijateljstvo. V duhu lovskega tovarištva in prijateljstva so potekala tudi vsakoletna jesenska lovska srečanja s skupnim lovom na malo divjad po mnogih lovskih družinah na Štajerskem, zadnja leta pa v Lovski družini Polskava. Mariborski organizatorji so dolgo upali, da bo čas pandemije do letošnjega sv. Martina mimo in da bodo tudi letošnje srečanje na Polskavi lahko izvedli. Zaradi nastalih razmer in priporočil Nacionalnega inštituta za javno zdravje pa so morali letošnje srečanje lovcev iz LZ Maribor in KPL Celovec dokončno odpovedati. So pa že napovedali, da bo prihodnje leto srečanje še prijetnejše in poplačano s še večjimi darovi boginje Diane. Ta je namreč koroškim zamejskim lovcem med štajerskimi prijatelji po navadi vedno zelo naklonjena.

Pripravil: **dr. Marjan Toš**

Foto: Pixabay

VODENJE IN ORGANIZACIJA DELA V LOVSKI DRUŽINI

V zadnjih letih so zahteve glede vodenja društev čedalje večje, kar še posebno velja za lovske družine, razlog pa so čedalje večje zahteve zakonodajalca, večplastni predpisi in zahtevnost področja, na katerem delujemo lovske organizacije. Vodstva lovskih drušin smo amaterska in v večini primerov delujemo »pro bono«, zahteve in odgovornosti pa so na ravni podjetij, ki opravljajo pridobitno dejavnost, imajo redno zaposlene in si zato tudi lažje privoščijo profesionalizem. Prevezemanje osebne (tudi finančne) odgovornosti v sklopu društva, pri čemer so pristojnosti nad članstvom vendarle omejene (vsaj moralno), je postalo za marsikoga prevelik zalogaj. S krizo vodenja se srečujemo tudi zato, ker mlajši kadri nočejo ali ob današnjem ritmu časovno ne zmorejo prevzemati odgovornosti. Na drugi strani pa marsikje starejši vodstveni kadri menijo, da so nezamenljivi in vodenja nikakor nočejo izpustiti iz rok.

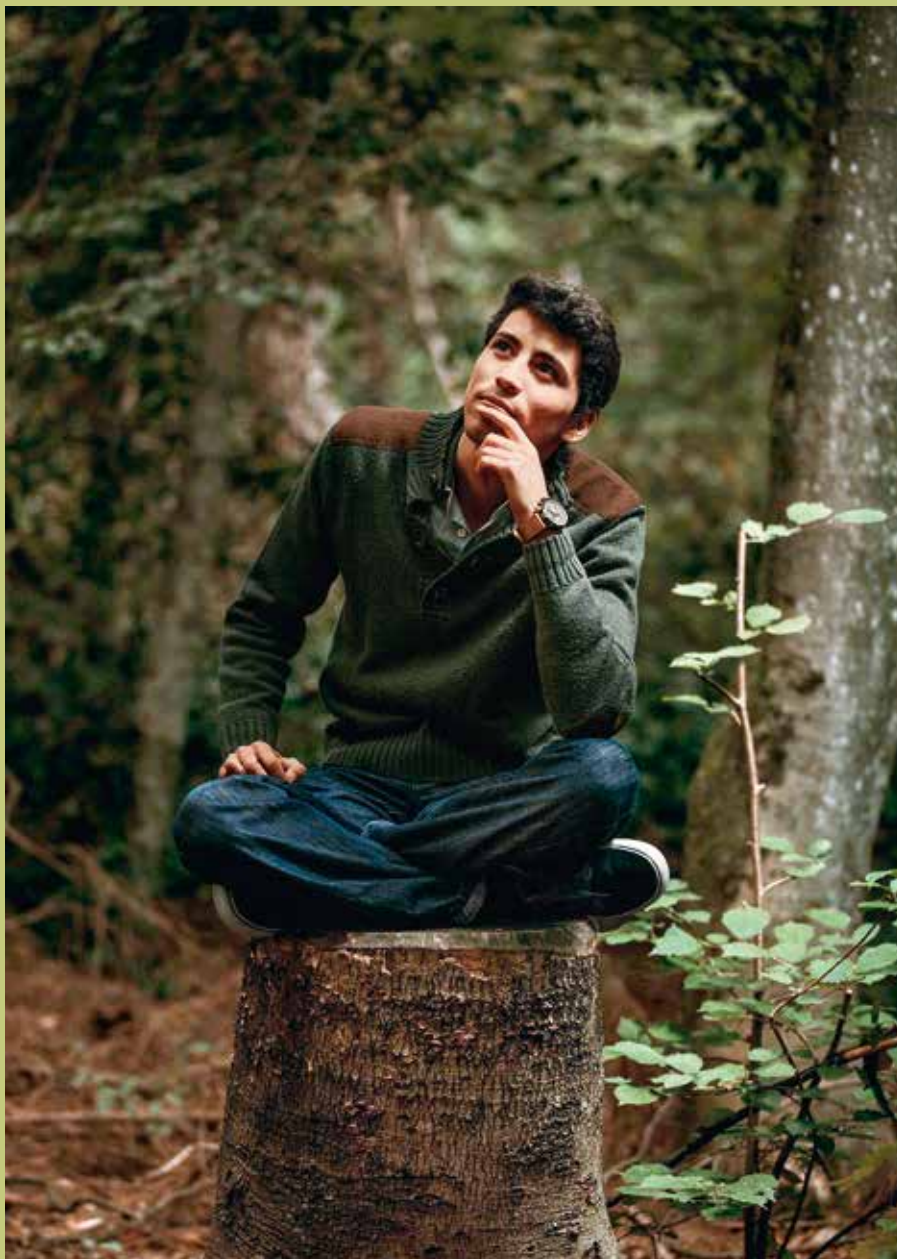
Marsikdo vidi vodenje lovske družine tudi kot priložnost uveljavljanja lastnega ega, čeprav za tako funkcijo ni sposoben. Vodenje pač ni za vsakogar. Zaradi starostne, izobrazbene in drugih raznolikosti članstva lovskih drušin je njihovo vodenje še toliko težje. Če temu dodamo še naše poudarjeno močne in egocentrične značaje ter v vsakem okolju navzoče nergače, brezdelneže ali tiste, ki mislijo, da zanje ne velja nobeno pravilo, smo že na robu resnih konfliktov. Z njimi se spopada marsikatera lovska družina. Kako se izogniti težavam pri vodenju in odnosih v lovski družini?

Jasna pravila in njihovo spoštovanje

Lovske družine imamo, poleg zakonodajnih okvirov, svoje delovanje urejeno v pravilih (statutu) in po navadi še v enem ali več pravilnikih, ki urejajo različna področja. Marsikje so dokumenti zastareli, nejasni, zapleteni in niso usklajeni z zakonodajo. **Lovska zveza Slovenije (LZS)** je na spletni strani objavila osnutek *Pravil lovske družine*, ki lahko služijo kot dobra podlaga za sprejetje novih ali posodobitev naših starih pravil.

Še pomembnejše pa je, da tisto, kar smo zapisali, tudi (vedno) spoštujemo oziroma ne prilagajamo po potrebi. Nekatera vodstva si jemljejo pravico za dodatne zahteve in omejitve, ki za lovsko družino niso zapisane nikjer. Kot primer navajam tako imenovano dovolilnico za lov, ki jo

Tisto, kar smo v lovski družini zapisali, tudi (vedno) spoštujemo oziroma ne prilagajamo po potrebi. Nekatera vodstva si jemljejo pravico za dodatne zahteve in omejitve, ki za lovsko družino niso zapisane nikjer.

Za dobro sodelovanje v lovski družini je nujno stalno obveščanje in informiranje članov. Kljub generacijskim razlikam in različni dostopnosti do orodij za informiranje je z nekaj volje in truda mogoče to področje dobro organizirati.

iz preteklosti, vendar je treba vztrajati in dosledno uresničevati pravila lova, lovske etike, spoštovati zakonodajo in vse to uveljavljati najprej pri vodstvu, da bi lahko imelo avtoriteto za izvajanje tudi pri preostalih članih.

Poštenemu lovcu ne sme biti pod častjo priznati napake (dogajajo se nam vsem, ki veliko lovimo), sprejeti kazni in jo častno odslužiti. Toleranca za namerne prekrške in kazniva dejanja mora biti nična.

Odnos do članov

Čeprav se v zadnjih letih zadeve premikajo na bolje, je odnos do mlajših (novih) članov še vedno pokroviteljski, podcenjevalen in diskriminatoren. Z raznimi omejitvami pri lovu in nepotrebnimi zadolžitvami mladim članom (ki jih mimogrede nikakor ne moremo dobiti dovolj) grenimo življenje.

Prav tako smo negativno nastrojeni do vseh, ki prihajajo iz drugih krajev, še posebno iz urbanega okolja. Moti nas, ker niso toliko v lovišču, ne poznajo terena, ne znajo delati, kot bi si želeli ... Vsakdo ima kakšno odliko in znanje, le poiskati ju moramo znati in mu omogočiti, da ju pokaže. Zato je nujno, da dajemo članom tista dela, ki jih znajo dobro opravljati. Iz svojih članov izrabimo najboljše.

Preglednost dela in informiranje članov

Za dobro sodelovanje v lovski družini je nujno stalno obveščanje in informiranje

Čeprav se v zadnjih letih zadeve premikajo na bolje, je odnos do mlajših (novih) članov še vedno pokroviteljski, podcenjevalen in diskriminatoren. Z raznimi omejitvami pri lovu in nepotrebnimi zadolžitvami mladim članom (ki jih mimogrede nikakor ne moremo dobiti dovolj) grenimo življenje.

dobiš ali ne, odvisno od tega, ali si »naš« ali »njihov«. Prav tako slišim, da lahko lovci v nekaterih lovskih družinah lovijo samo v določenih revirjih, ne pa na celotnem ozemlju lovske družine. Marsikje so težave tudi s spoštovanjem zakonodaje, predvsem glede nočnega lova, ki ga opravljamo s potrebo po odstrelu. To se hitro spremeni v popoln kaos in konflikte, ko si najbolj agresivni lahko privoščijo vse, drugi pa v strahu pred njimi prav ničesar.

Res je težko izkoreniniti slabo prakso

Vsakdo ima kakšno odliko in znanje, le poiskati ju moramo znati in mu omogočiti, da ju pokaže. Zato je nujno, da dajemo članom tista dela, ki jih znajo dobro opravljati. Iz svojih članov izrabimo najboljše.

V naši lovski družini (LD Selca) v zadnjem času vse ključne informacije (tako kot nastanejo) delimo s članstvom s SMS-sporočili, po elektronski pošti in z objavami na članskem delu internetne strani.

članov. Kljub generacijskim razlikam in različni dostopnosti do orodij za informiranje je z nekaj volje in truda mogoče to področje dobro organizirati.

V začetnih letih mojega lovskega staža smo bili »navadni« člani vedno odrezani od informacij, kaj se je dogajalo v krogu izbranih. S pravim bojem smo pred leti postopoma dosegli, da se zapisniki sej pošiljajo vsem članom lovske družine.

V naši lovski družini se v zadnjem času vse ključne informacije (takoj ko nastanejo) delijo s članstvom s SMS-sporočili, po elektronski pošti in z obja-

funkcionalna spletna stran, ki pa mora biti redno ažurirana in vzdrževana. Predlagam, da to skrb prevzame najmanj dva skrbnika iz mlajše generacije, ki sta računalniško nadpovprečno pismena. Če tega ne zagotovimo, je vsak začetni trud zaman.

Finančna poročila se redno pripravljajo vsake tri mesece ali polletno, o stanju pa se poroča članstvu. Zaradi preglednosti poslovanja smo v celoti ukinili gotovinsko poslovanje. Še vedno je marsikje praksa dela s tako imenovanimi »črnimi fondii«, ki seveda niso zakoniti, lahko so tudi leglo morebitnih konfliktov in okoriščanja.

Člane lovske družine za napake ali namerne prekrške kaznujemo na podlagi sankcij, ki jih določimo v pravilih lovske družine. Do konca moramo biti profesionalni in narediti zadnji korak pri sprožanju disciplinskih postopkov samo takrat, ko imamo za prekršek ustrezne in neizpodbitne dokaze.

prostor strateško umeščamo lovske objekte in poskušamo z njimi pokriti ključne točke, še posebno tam, kjer se največkrat pojavlja škoda po divjadi. Poleg tega je izredno težko doseči, da je treba za objekte redno skrbeti, jih vzdrževati in poročati o potrebnih večjih posegih. Vse zato, da bi dolgo služili in bi bili varni.

Kaznovanje

Člane lovske družine za napake ali namerne prekrške kaznujemo na podlagi sankcij, ki jih določimo v pravilih lovske družine. Po navadi gre za opomine, prepovedi lova na določene vrste divjadi za določen čas, morda denarne kazni ali celo izključitev. Pri kaznovanjih znamo biti v vodstvih zelo ognjevit, sploh do tistih, ki nam niso po godu. V takih primerih udarimo s predlogi za kaznovanje tudi brez ustreznih dokazov, na podlagi indecev ali govoric.

Velikokrat imamo prav, da bi si nekdo kaznen zaslužil, še toliko bolj, ker so največji lovski lumpi tudi najbolj spretni pri prikrivanju svojih dejanj, ker so najbolj agresivni in arogantni. Ne glede na to pa moramo biti do konca profesionalni in narediti zadnji korak pri sprožanju disciplinskih postopkov samo takrat, ko imamo za prekršek ustrezne in neizpodbitne dokaze.

Nič koliko lovskih družin je zaradi prehitrega ukrepanja v jezi, brez ustreznih argumentov izgubilo postopke proti svojim članom in si povzročilo zajetno finančno in moralno škodo.

Prav tako želim poudariti, da sem izrazil nasprotnik izredno dolgih prepovedi lova kaznovanim članom. Slišim, da nekatere lovske družine kaznujejo člane s šest- ali devetletnimi prepovedmi lova. Menim, da je dveletna prepoved lova za vsakogar dovolj huda in največja kazen, ki si jo lahko lovska družina privošči v odnosu do člana lastnega društva.

Sklep

Naj zapisano strnem v nekaj besedah: upoštevajmo dogovorjeno, korektno in odprto komunicirajmo s člani ter zahtevajmo odgovornost najprej od sebe in svoje ekipe. Predvsem pa bodimo čim več v naravi. To je dobro za lov in lastno počutje.

Groga Čenčič

starešina LD Selca, www.ld-selca.si

Foto: Andrej Miklavčič

Da bi procesi, ki jih lovske družine morajo izvajati (koncesijske obveznosti, društvene obveznosti ...), potekali normalno, je treba za vsako področje jasno določiti odgovorno/-e osebo/-e.

vami na članskem delu internetne strani. Informiranje obsega zapisnike sej vseh organov lovske družine, letna in medletna poročila organov lovske družine, statistične podatke, razporede skupnih lovov, najrazličnejše oblike, ki služijo kot pomoč pri delu, kontaktne podatke članov, lokacije in odgovornosti za lovske objekte, pravice in pogoje za odstrel, nujna obvestila in podobno.

Prav tako člane redno obveščamo o dogajanju na območni lovski zvezi, LZS, v območnem združenju upravljavcev lovišč o spremembah zakonodaje, dogajanju na področju zavarovanih vrst in drugem. Za dobro obveščanje je ključna sodobna in

Zavedajmo se, da morda s takim načinom dela kratkoročno »privarčujemo« nekaj evrov, dolgoročno pa smo prav gotovo na izgubi zaradi nezaupanja in konfliktov med člani ter morebitnih kazni.

Osebna odgovornost

Glede na naše korenine v prejšnjem sistemu se je marsikje uradno, še veliko bolj pa v naših glavah, zadržala miselnost o kolektivni oziroma nikogaršnji odgovornosti. Ker delujemo kot prostovoljna društva, se tak način še toliko bolj odraža. Da bi procesi, ki jih lovske družine morajo izvajati (koncesijske obveznosti, društvene obveznosti ...), potekali normalno, je treba za vsako področje jasno določiti odgovorno/-e osebo/-e, pa naj gre za funkcijo gospodarja ali zgolj za skrbništvo konkretnega lovskega objekta. Poleg odgovornih oseb je treba zelo jasno določiti, kaj odgovornosti obsegajo in kakšne se posledice, če jih ne spoštujemo.

Pri nas si zadnja leta prizadevamo (z nekaterimi člani in lastniki zemljišč), da v

Glede na naše korenine v prejšnjem sistemu se je marsikje uradno, še veliko bolj pa v naših glavah, zadržala miselnost o kolektivni oziroma nikogaršnji odgovornosti. Ker delujemo kot prostovoljna društva, se tak način še toliko bolj odraža. Spremenimo to miselnost.

KDO NE SPOŠTUJE LASTNIH MERIL?!

Odgovor na članek z naslovom Lovski čuvaji in Lisjak, objavljen v glasilu Lovec, 11/2020, avtorja dr. Srečka Felixa Kropeta

*Z zanimanjem sem prebral omenjeni članek, ker sem nekje globoko v sebi še imel kanček upanja, da je dr. Srečko Felix Kropeta kot predsednik komisije oziroma Komisija za lovskočuvajsko službo, ki deluje v okviru Lovske zveze Slovenije (LZS), spoznala in priznala zmoto ter jo popravlja s člankom. Žal sem tudi tokrat ostal razočaran, kajti v članku manjka, po moji oceni, ključna stvar, in sicer **merilo izbora, opravljeno na podlagi objavljenih podatkov.***

Izbor lokacije tečajev za lovske čuvaje

Kdor želi podrobneje pregledati podatke in razpravo, povezano z izborom lokacije tečajev za lovske čuvaje, naj na članski spletni strani prebere zapis dopisne seje Komisije za lovskočuvajsko službo in Komisije za lovskočuvajsko izpite, ki je potekala od 23. do 27. marca 2020. Razprava na temo izbora je potekala tudi na 2. seji Upravnega odbora LZS, ki je bila 2. junija 2020. Na omenjeni seji sem želel predsedniku komisije dopovedati, da omenjena komisija ne spoštuje meril, ki jih je sama določila (Zapisnik komisije, točka 3).

V zapisniku piše: »Za izbor usposobljene članice za izvedbo tečajev za lovske čuvaje se upoštevajo naslednja merila:

- odstotek lovskih čuvajev glede na število članov usposobljene članice;
- leto zadnjega usposabljanja (daljša je oddaljenost od tečaja, večja vrednost pri vrednotenju);
- število prijavljenih kandidatov za letošnji tečaj;
- upošteva se regionalna razporeditev tečajev glede na zadnje izvedene tečaje.«

Kot je razvidno iz zapisnika komisije, je bil na podlagi teh meril sprejet sklep 2.1: »Usposabljanje za lovske čuvaje se opravi v sodelovanju z usposobljenimi članicami ZLD Gornje Posočje in SKLZ Celje. V naslednjem letu, v primeru podane vloge, prideta v pošteve Zasavje in Posavje (letnica zadnjega tečaja). LZS obvesti vse članice, ki so kandidirale o sklepu komisije.«

Komisija ne spoštuje svojih meril

Že na začetku naj jasno in odločno zapišem, da to ni kritika izbranim območnim zvezam, ampak zgolj in samo odločitvi komisije, ki – ponovno poudarjam – ne spoštuje svojih meril. Če govorimo o aktualnem (letošnjem) razpisu, mi ni najbolj jasno, zakaj je treba v sklep zapisati, kdo pride v pošteve naslednje leto, kajti to bo tema za takrat. Za aktualni razpis pa bi želel pokomentirati jasne številke, ki so

nedvoumne in pripravljene v skladu z zapisanimi merili.

Glede na sprejeta merila sem za sejo Upravnega odbora LZS pripravil primerjavo med Zvezo lovskih družin (ZLD) Zasavje, ki letos ni bila izbrana za sodelovanje pri izvedbi tečaja za lovskega čuvaja, in izbrano usposobljeno članico Savinjsko-Kozjansko ZLD Celje. V povezavi s prvim merilom (odstotek lovskih čuvajev glede na število članov usposobljene članice) lahko zapišem, da ima ZLD Zasavje 1022 članov, od katerih ima lovskočuvajski izpit 136 članov, kar je 13,30 %, Savinjsko-Kozjanska ZLD Celje pa ima 2065 članov, od katerih ima lovskočuvajski izpit 315 članov oziroma 15,30 %. Po navedenem merilu ima ZLD Zasavje v primerjavi s Savinjsko-Kozjansko ZLD Celje manjši odstotek lovskih čuvajev. Glede drugega merila (leto zadnjega usposabljanja (daljša je oddaljenost od tečaja, večja vrednost pri vrednotenju)) je ZLD Zasavje imela zadnje usposabljanje leta 2010, Savinjsko-Kozjanska ZLD Celje pa leta 2013, iz česar izhaja, da je pri ZLD Zasavje minilo tri leta več kot pa pri Savinjsko-Kozjanski ZLD Celje. Pri tretjem merilu (število prijavljenih kandidatov) za letošnji tečaj podatki kažejo, da ima ZLD Zasavje od 1022 prijavljenih 37 članov, kar je 3,62 %, Savinjsko-Kozjanska ZLD Celje pa od

2065 članov prijavljenih 61 članov oziroma 2,95 %. Tudi na podlagi tega merila ima ZLD Zasavje več prijav glede na število članov kot Savinjsko-Kozjanska ZLD Celje. Proučitev podatkov v okviru četrtega merila (regionalna razporeditev tečajev glede na zadnje izvedene tečaje) pokaže, da je območje, ki ga zajema Savinjsko-Kozjanska ZLD Celje, v zadnjih treh letih, z izjemo ZLD Novo mesto, bližje kraju izvedbe tečaja kot ZLD Zasavje. Zadnji tečaji so bili izvedeni leta 2019 v Beli krajini in Prlekiji, leta 2018 v Novem mestu in leta 2017 v Mariboru.

Zaključek

Vsi kazalniki so v prid ZLD Zasavje, zato me je že na sami seji zanimalo, na podlagi česa je bila izbrana Savinjsko-Kozjanska ZLD Celje in katerega merila si ne razlagam prav. Žal odgovora predsednika komisije, ki bi ovrgel mojo navedeno razpravo, nisem dobil. Sam kot predsednik ZLD Zasavje nisem več želel pogrevati zgodbe, čeprav sem dobil kar nekaj informacij s terena, da je bil tečaj že kakšno leto prej obljubljen kateri zvezi itn. Po objavi članka pa je, po mojem mnenju, prav in nujno ponovno vprašati za razlago meril. Prav tako v članku zapisana trditev, da je komisija ponudila izobraževanje za lovske čuvaje na daljavo ZLD Zasavje, ni resnična. Sam kot predsednik nisem prejel takšnega obvestila oziroma povabila, prav tako ne pisarna zveze, tako da ne vem, komu je bilo ponujeno. Verjetno velja podatek tako, kot velja merilo za izbor. Sam sem na to temo razpravo zaključil in se ne bom več javljal, bom pa z veseljem prebral razlago meril in predstavljenih števil. Ostanite zdravi.

Tomaž Trotovšek,
predsednik ZLD Zasavje

Preglednica: Merila izbora v Savinjsko-Kozjanski ZLD Celje in ZLD Zasavje

Merilo	Savinjsko-Kozjanska ZLD Celje	ZLD Zasavje	Merilo v prid
Delež lovskih čuvajev glede na število članov usposobljene članice (%)	15,30	13,30	ZLD Zasavje
Leto zadnjega usposabljanja	2013	2010	ZLD Zasavje
Število prijavljenih kandidatov za letošnji tečaj	2065 članov 61 prijavljenih 2,95 %	1022 članov 37 prijavljenih 3,62 %	ZLD Zasavje
Upošteva se regionalna razporeditev tečajev glede na zadnje izvedene tečaje	ZLD Prekmurje: 2019 ZLD Bela krajina: 2019 LZ Maribor: 2017	ZLD Novo mesto: 2018	ZLD Zasavje

Pripravil: Tomaž Trotovšek

ALI IMA MALA DIVJAD PRI NAS SPLOH ŠE ZAVEZNIKE?

Skrb lovcev za malo divjad bi morala biti samoumevna, vendar dandanes žal temu ni več tako. Vse manj je prizadevanj, da bi v loviščih naredili nekaj konkretnega in koristnega, kar bi dolgoročno pozitivno vplivalo na številčnost različnih vrst male divjadi. Ker je očitno, da sedanji odnos do upravljanja z malo divjadjo v večini naših lovišč ne daje želenih rezultatov, bo treba razmisliti, kako naprej. Nekatere ukrepe bi lahko poenostavili in jih naredili učinkovitejše ter za lovce lažje izvedljive. Na nekaterih drugih področjih pa bo treba narediti popoln preobrat, saj je dosedanja praksa marsikje povsem neučinkovita. O vseh ukrepih v loviščih z malo divjadjo bi morali odkrito in javno spregovoriti. Zdaj ne gre več samo za vprašanje male divjadi; gre za celoten koncept varovanja ogroženih talnih gnezdilcev, žuželk in številnih drugih vrst.

Težki časi, ne samo za malo divjad

Značilen klic poljske jerebice v večernem mraku, nekje v daljavi, »čir-rik«, »čir-rik«, ni samo klic prihajajoči pomladi in spomin na neke daljne zlate čase. Dandanes je to obupan klic na pomoč. Klic ne samo poljske jerebice, ampak vse male divjadi. Ali bomo

slovenski lovci znali prisluhniti temu? Vzvodov, s katerimi bi lahko spremenili trende upadanja, nimamo ravno veliko. Z določenimi ukrepi, ki so na voljo, pa lahko vsaj do določene mere izboljšamo stanje. Tako bi tudi širši javnosti pokazali, da nam ni vseeno in da smo pripravljeni za malo divjad postoriti marsikaj. Kdor zdaj upravlja z malo divjadjo, mu ni ravno postlano s cvetjem. Ne samo zaradi sla-

bega stanja v loviščih, razmer v družbi in medosebnih odnosov. Še bolj skrbi, da je v zadnjih desetletjih slovensko lovstvo sramotno obrnilo hrbet mali divjadi. Zato se ni čuditi dejstvu, da mnogi lovci sploh ne vidijo več potrebe, da bi se v lovskih družinah še ukvarjali z malo divjadjo.

Poleg tega je lovstvo pogosto na udaru javnosti, kar še otežuje delovanje na tem področju. Pred desetimi leti je bil v glasilu *Lovec* objavljen moj članek o lovu na kune belice s pomočjo pasti dvigalk. Kakšno

Včasih v pogovoru z lovskimi prijatelji na pol v šali na pol zares pripominim, da bi ponekod več posluha za problematiko male divjadi in upravljanje z njo našli med ribiči, gasilci in pri komunalni službi kot pa v marsikateri lovski družini. Lovci imamo pri navedenju vzrokov za majhno številčnost male divjadi res bujno domišljijo in smo ob tem še zelo iznajdljivi. Seznam vzrokov je zelo dolg. Mogoče bi bilo dobro, če bi ga pospravili v predal in za nekaj časa pozabili nanj.

Foto: Michael Migas

Kljub vsem morebitnim težavam in oviram bi moralo slovensko lovstvo storiti vse za uspešno sodelovanje s kmeti. To bi v veliki meri pripomoglo k ohranitvi poljskih jerebic na določenih območjih ali njihovi ponovni naselitvi.

Leto po objavi sem bil od znane slovenske pevke zabavne glasbe deležen prijave na veterinarsko inšpekcijo, kjer sem se moral zagovarjati in pojasnjevati, za kaj gre, čeprav je takšna oblika lova povsem zakonita. Drugi primer. Lani sem po skoraj 25 letih članstva v lovski družini pri novembrskem lovu na malo divjad prvič doživel verbalni napad. Z lovskim prijateljem in njegovim ptičarjem sva ravno hotela začeti z lovom na race mlakarice, ko naju je ogovorila meni neznana gospodična. Vprašala naju je, ali sva mogoče lačna, ker bova lovila race, in da je ona že dolga leta vegetarijanka in ne uživa mesa. Po kratki izmenjavi nekaj žolčnih besed smo se razšli. Ironija celotne zgodbe je v tem, da se je vse skupaj dogajalo ob opuščeni glinokopih, ki sta jih pred nekaj manj kot 20 leti občina in območna enota **Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave** na mojo pobudo (kot lovca) in prošnjo zavarovala ter postavila tudi opozorilno tablo. Opuščeni glinokopi so še vedno primerno stanišče za race mlakarice in druge vodne ptice ter so eno redkih mokrišč na tamkajšnjem območju, ki mu je zaradi zasipanja z različnim materialom grozilo uničenje.

Resnični vzroki ali zgolj izgovori

Za slabo stanje v loviščih kriviti zgolj poslabšanje življenjskega prostora in kmetijsko obdelavo je velikokrat le izgovor za popolno neaktivnost. Seveda bi si želeli, da bi bile v naših loviščih boljše razmere za malo divjad. Vendar je tudi sedaj mogoče marsikaj doseči, če je le dovolj volje. Včasih v pogovoru z lovskimi prijatelji na pol v šali na pol zares pripomnim, da bi ponekod več posluha za problematiko

male divjadi in upravljanje z njo našli med ribiči, gasilci in pri komunalni službi kot pa v marsikateri lovski družini. Lovci imamo pri navajanju vzrokov za majhno številčnost male divjadi res bujno domišljijo in smo ob tem še zelo iznajdljivi. Seznam vzrokov je zelo dolg. Mogoče bi

Jerebičja remiza: Koncept jerebičje remize, ki ga uporabljajo v projektu *Partridge* in ga Nemci imenujejo tudi *Göttinger Modell*, nudi poljskim jerebicam prehrano, mesto za gnezdenje in varstvo pred plenilci vse leto (tudi pozimi). Na Univerzi v Göttingenu (Nemčija) tak tip jerebičje remize razvijajo že od leta 2004. Prvotna zamisel, naj bi remizo sestavljala le enoletna vegetacija, ki bi jo vsako leto preorali, ni dala spodbudnih rezultatov. Zato so v nadaljevanju remizo razdelili na dva dela. V njej se vsako leto izmenjujeta eno- in dveletna vegetacija.

Če bi bilo slednje res, potem bi imeli pri nas kar precej nižinskih lovišč (predvsem tistih v osrednjem in zahodnem delu države) prepolnih male divjadi. V resnici pa so mnoga od njih skoraj prazna. Razne mejice, grmišča in gozdiči lahko le »podprejo« prave remize, načrtno urejene za posamezne vrste in intenziven lov na plenilce, ne morejo pa prevzeti glavnega bremena upravljanja z malo divjadjo. Tudi urejanje enotnih remiz kar »na počez« za vse vrste male divjadi (jerebica, zajec, fazan), kjer naj bi vsaka vrsta našla nekaj zase, verjetno ne bo obrodilo sadov.

Foto: Christian Gelpke

Jerebičja remiza, ki je prečno (ne vzdolžno) razdeljena na dva dela. V starejšem, levem delu, je vidno bujno, rumeno cvetenje barvilne pasje kamilice. Remiza naj bo v sredini polja, čim bolj oddaljena od cest, poti, naselij, vodotokov, raznih mejic, grmišč in gozda ter naj bo z vseh strani obdana s poljskimi kulturami. Umeščenost remize na fotografiji bi bila lahko še boljša, če ne bi bilo obeh poti na levi in desni strani.

bilo dobro, če bi ga pospravili v predal in za nekaj časa pozabili nanj.

Tudi o vsemogočni vlogi mejic, grmišč in gozdičev, ki naj bi kot čudežno zdravilo rešili vse tegobe male divjadi, bi bilo treba razmisliti. Jaz namreč temu ne verjamem.

Jerebičje remize

Namesto stalnega tarnanja zaradi nekaj posekanih dreves in grmovja bi si nekateri želeli končno nekaj novega na to temo. Resnici na ljubo: velikokrat takšno drevje

Foto: Lisa Dumpe

Na desni strani jerebičje remize je vidna dveletna (starejša) vegetacija, kjer jerebice gnezdiijo, na levi pa nova, enoletna vegetacija, ki je namenjena vodenju in prehranjevanju kebčkov. Velikost jerebičjih remiz je po navadi od 0,5 do 7 hektarjev. Optimalna velikost je okoli en hektar in naj bi zadoščala za en jerebičji par oziroma poznejšo kito, in to ves čas od nesnosti, valjenja in izvalitve pa vse do konca razvoja kebčkov.

Pravilna umestitev remiz v kmetijski prostor je izredno pomembna. V obeh omenjenih projektih za oba tipa remiz (jerebičje in zajčje) priporočajo, naj ležita v sredini polja, čim bolj oddaljena od cest, poti, naselij, vodotokov, raznih mejic, grmišč, vetrobranskih pasov in gozda. Od vseh štirih strani naj ju po možnosti obdajajo poljske kulture, tako da remiza znotraj deluje kot otok. Vzrok za takšno umestitev obeh remiz je predvsem v zmanjšanju vpliva plenilcev.

mesto za gnezdenje in varstvo pred plenilci vse leto (tudi pozimi). Na Univerzi v Göttingenu (Nemčija) tak tip jerebičje remize razvijajo že od leta 2004. Prvotna zamisel, naj bi remizo sestavljala le enoletna vegetacija, ki jo vsako leto preorjemo, ni dala spodbudnih rezultatov. Tako kot je za Nemce značilno, se je zgodilo tudi v tem primeru. Raziskovalci so staknili glave in po daljšem času našli novo rešitev, ki je značilno nemško enostavna in hkrati izredno domiselna. Remizo so razdelili na dva dela. V njej

in grmovje, sploh če je višje rasti, za poljske zajce in še zlasti poljske jerebice ni posebno kakovosten življenjski prostor, ampak bolj služi ujedam in pticam iz rodu vranov. Ali mogoče ni že skrajni čas, da lovci na takih območjih začnejo urejati prave jerebičje in tudi zajčje remize (poleg fazanjih), ki bi bile namenjene predvsem omenjenim trem vrstam? Kot primer dobre prakse bi potem v glasilu *Lovec* objavili članek s to tematiko, ki bi bil lahko velika vzpodbuda za druge lovce.

Na kratko bom predstavil mednarodni projekt *Partridge*, ki ga vodi angleška nevladna organizacija **Sklad za zaščito divjadi in prostoživečih živali (Game and Wildlife Conservation Trust)** in še

Foto: Arhiv projekta Hopp Hase

Zajčja remiza mora biti dovolj široka, po možnosti kar kvadratne oblike. Vegetacija ne sme biti previsoka in pregosta, tako da ima zajec prost pogled na vse strani. Med vegetacijo naj bodo tudi manjši prazni prostori. Remizo vsaki dve leti pozimi prekopljemo oziroma preorjemo, tako da ostane vegetacija nizka in luknjasta. Takšne remize za kotenje rade izbirajo tudi zajklje.

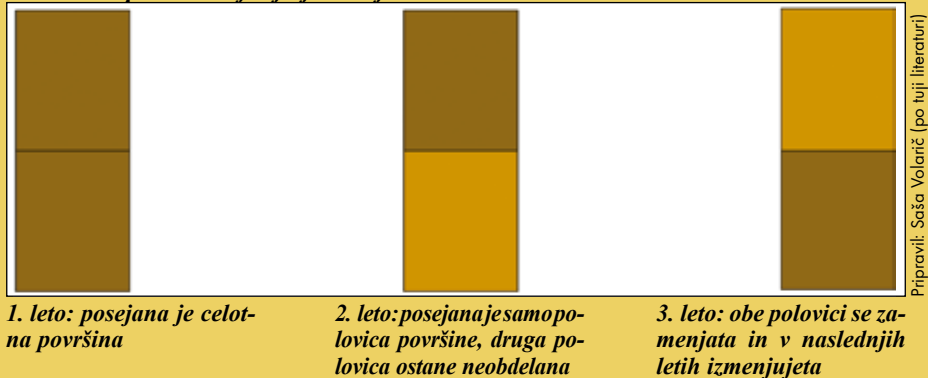
Zajčja remiza

Težava zajčjih remiz je največkrat, da so preveč gosto zaraščene, previsoke ali preozke. Zato švicarski sodelavci pri projektu *Hopp Hase* priporočajo, naj bo zajčja remiza dovolj široka, po možnosti kar kvadratne oblike, saj plenilci po navadi pregledujejo bolj robove večjih remiz. V takšni remizi naj bo vegetacija z eno- in večletnimi zelnimi tako nizka, da lahko jutranje sonce ogreje zajca, ko leži pritajen v ložu. Ob tem naj ima prost pogled na vse strani. V zajčji remizi naj bodo med vegetacijo tudi manjši prazni (neporaščeni) prostori. Remizo vsaki dve leti (ponekod tudi vsako leto) prekopljemo oziroma preorjemo, tako da ostane vegetacija nizka in luknjasta.

vedno poteka v petih evropskih državah. Njihov cilj je povečanje biotske raznovrstnosti v kmetijskem prostoru in ohranitev poljske jerebice. Koncept jerebičje remize, ki ga uporabljajo v omenjenem projektu in ga Nemci imenujejo tudi *Göttinger Modell*, nudi poljskim jerebicam prehrano,

se vsako leto izmenjujeta eno- in dveletna vegetacija, o čemer več v nadaljevanju. Remiza mora biti ne samo dovolj dolga, ampak tudi široka. Priporočljiva širina je vsaj 20 metrov, bolje še več. Preozka remiza namreč postane za poljske jerebice »ekološka past«, kjer lahko hitro postanejo

Shematski prikaz urejanja jerebičje remize

plen plenilcev. V njej prvo leto posejemo mešanico različnih kulturnih rastlin in divjih zeli, ki jih nič ne oskrbujemo. Med njimi so na primer tudi sončnica, lan, oves, ajda in še mnoge druge. Kot zelo primerna je tudi medena detelja (navadna in bela). Mešanica, imenovana tudi *Göttingška mešanica*, je primerna predvsem za spomladansko setev. Obstajajo tudi mešanice, ki so po sestavi nekoliko drugačne, vendar še vedno zadostijo potrebam jerebic. Nekatere med njimi uporabljajo tudi za jesensko setev, kjer se po navadi porabi manj semena. Glavnino mešanice sestavljajo rastline, ki niso dominantne in se ob tleh ne razrastejo preveč. V mešanicah ni trav, ker bi postale pregoste, hkrati pa bi na tleh ustvarile vlažno mikroklimo. Naslednje leto preorjemo samo polovico remize in vanjo posejemo omenjeno mešanico, drugo polovico pa pustimo pri miru. V tretjem letu preorjemo in posejemo omenjeno mešanico rastlinskih semen samo v tisti polovici remize, ki je ostala v prejšnjem letu nedotaknjena, pri miru pa pustimo drugo polovico. V obeh polovicah remize se tako stalno izmenjujeta eno- in

dveletna vegetacija. Jerebice vsako leto gnezdi v »starejšem« delu remize, kjer je dveletna vegetacija. Enoletna vegetacija služi predvsem za vodenje in prehrano kebkov. Po eni strani enoletna vegetacija nudi kebkom z vrhnje strani kritje, ker pa pri tleh še ni dovolj zgoščena, se kebkovi

kmete, ki bi vsako leto na delu svojih zemljišč na opisan način urejali jerebičje remize in ob tem skrbeli tudi za biotsko raznovrstnost. Le-ta se z opisanim načinom obdelave zemlje zelo poveča. Za svoje delo bi prejeli plačilo iz naslova ukrepov kmetijske politike, tako kot je to, na primer, urejeno na Spodnjem Saškem. Kljub vsem morebitnim težavam in oviram bi moralo slovensko lovstvo storiti vse, da bi podobno sodelovanje s kmeti nastalo tudi pri nas. To bi v veliki meri pripomoglo k ohranitvi poljskih jerebic na določenih območjih ali njihovi ponovni naselitvi.

Zajčje remize

V švicarskem projektu *Hopp Hase*, ki ga bom na kratko predstavil, so se ukvarjali predvsem z vprašanjem, kako z različnimi ukrepi povečati številčnost

Foto: Arhiv projekta Hopp Hase

Pozitiven vidik zajčje remize se pri preživetju mladih poljskih zajčkov kaže predvsem v tem, da je površina vse leto brez škodljivega vpliva kmetijske mehanizacije in zajcem ves čas nudi kritje in tudi hrano. Remiza na levi strani bi bila lahko širša in bolj oddaljena od podeželske ceste. Prav zaradi zmanjšanja vpliva plenilcev naj bo takšna remiza čim bolj oddaljena od vsega, razen od poljskih kultur.

Foto: Jaroslav Pap

Delež preživelih mladih poljskih zajčkov je tisti ključni dejavnik, ki odloča o številčnosti poljskih zajcev na določenem območju.

lahko nemoteno gibljejo in prehranjujejo. Ker takšne remize izredno bujno in raznoliko cvetijo, postanejo vir hrane in življenjski prostor za mnoge vrste žuželk. V njih tudi prezimujejo, kar hkrati pomeni veliko hrane živalskega izvora, ki je nujna za kebkove v prvih tednih življenja. Opisane jerebičje remize so privlačne tudi za poljske zajce in razne vrste ptic.

Slovenski lovci bi lahko takšne remize urejali na lastni zemlji ali najeti. Še boljše bi bilo k sodelovanju povabiti lokalne

poljskega zajca, pri projektu pa so veliko pozornosti namenili tudi zajčjim remizam. Težava zajčjih remiz je največkrat, da so preveč gosto zaraščene, previsoke ali preozke. Zato Švicarji priporočajo, naj bo zajčja remiza dovolj široka, po možnosti kar kvadratne oblike, saj plenilci po navadi bolj pregledujejo robove večjih remiz. V takšni remizi naj bo vegetacija z eno- in večletnimi zelmi tako nizka, da lahko jutranje sonce ogreje zajca, ko leži pritrjen v ložu. Ob tem naj ima prost

pogled na vse strani. V zajčji remizi naj bodo med vegetacijo tudi manjši prazni (neporaščeni) prostori. Remizo vsaki dve leti (ponekod tudi vsako leto) prekopljemo oziroma preorjemo, tako da ostane vegetacija nizka in luknjasta. Čas oranja mora sovpadati s časom, ko je najmanjša verjetnost, da bi v remizi naleteli na mlade poljske zajčke, kar je po navadi od konca novembra do sredine januarja. Luknjasta struktura vegetacije v remizi je pomembna še z enega vidika: zajklje jih za kotenje raje izbirajo kot tiste, ki so pregosto zaraščene.

Pozitivni vidik takšne remize se pri preživetju mladih poljskih zajčkov kaže

povezavi med rastlinami, ki jih zajklja zaužije v takšni remizi (nem. Brache – njiva ali drugo zemljišče, ki se ga trenutno ne obdeluje, lahko tudi preorano, vendar ni posejano, ampak se samo zaraste), njenim izredno bogatim mlekom z maščobami (več kot 20 %) in hitro rastjo mladih zajčkov. Po njihovem mnenju višina vegetacije v zajčji remizi ne bi smela presegati 25 cm. Ob tem omenjajo še zanimiv vidik: s takimi remizami delno posnemamo stoletja dolgo uporabo triletnega kolobarjenja z ozimnimi in jarimi žiti ter praho (glej zgornjo razlago besede Brache). Takrat je bila vsako leto približno tretjina njiv v prahi. Tako naj bi v preteklosti omogočili

Na področju lova na plenilce male divjadi bo moral v slovenskih loviščih nastati popoln preobrat. Dandanes v marsikaterem lovišču skoraj ni več tega lova, ponekod pa je bolj podoben sprehodu lovcev pred nedeljskim kosilom. Treba bo tudi drugače voditi evidence o odstrelu plenilcev male divjadi, saj to, kar se danes marsikje počne, nima nobenega smisla več. Potrebna bo kombinacija domišljeno urejenih, posameznim vrstam prilagojenih in v kmetijski prostor pravilno umeščenih remiz ter intenzivnega lova na plenilce male divjadi.

Foto: Saša Volarič

Past lovka v betonskih ceveh (model »Dose«), postavljena v enem od slovenskih lovišč. Pet okroglih betonskih cevi, premera 30 cm, postavljenih ena za drugo. Srednja cev, v kateri je zgoraj izrezana majhna odprtina za vabo, niha kot tehtnica. Ko plenilec stopi na zunanji rob srednje cevi (ne da bi zgrabil vabo v sredini), le-ta malo zaniha in loputi na obeh straneh se spustita ter zapreta past.

predvsem v tem, da je površina vse leto brez škodljivega vpliva kmetijske mehanizacije in zajcem ves čas nudi kritje in tudi hrano. Prav delež preživelih mladih poljskih zajčkov je tisti ključni dejavnik, ki odloča o številčnosti poljskih zajcev na določenem območju. Tudi v času spravila pridelkov z njiv so takšne remize pribežališče za zajce. Lahko se zgodi, da bomo v takšni remizi stali tik pred pritajenim, nekaj dni ali tednov starim poljskim zajčkom, strmeli v njegovo smer, vendar ga zaradi izredne varovalne barve sploh ne bomo opazili. Prav zato si ponekod raziskovalci pri svojem delu pomagajo s toplotnimi kamerami.

Avstrijski raziskovalec **Klaus Hackländer**, ki je sicer nemškega rodu in predava na Univerzi na Dunaju, poroča o tesni

predvsem obnovo tal, dandanes pa ta ukrep izredno pozitivno učinkuje na populacijo poljskega zajca.

Umestitev remiz v kmetijski prostor

Pravilna umestitev remiz v kmetijski prostor je izredno pomembna. V obeh omenjenih projektih za oba tipa remiz (jerebičje in zajčje) priporočajo, naj bo sta v sredini polja, čim bolj oddaljena od cest, poti, naselij, vodotokov, raznih mejic, grmišč, vetrobranskih pasov in gozda. Od vseh štirih strani naj ju, če je le mogoče, obdajajo poljske kulture, tako da znotraj remiza deluje kot otok. Vzrok za takšno umestitev obeh remiz je predvsem v zmanjšanju vpliva plenilcev,

ki se raje gibljejo vzdolž prej omenjenih »linearnih struktur«, ki tvorijo namišljeno mrežo poti v prostoru. Bližina poljske poti pomeni za zajca in jerebico v remizi več motenj zaradi ljudi ali psov, bližina naselja pa tudi več motenj zaradi domačih mačk. Idealno bi bilo ustvariti mrežo takšnih remiz. Mogoče je prišel čas, da dosedanje logiko obrnemo na glavo in začnemo urejati remize za jerebice in zajce tam, kjer bi jih najmanj pričakovali in kjer ni nobenih grmišč, mejic ali gozdičev oziroma so daleč stran. Očitno je pri poljski jerebici in poljskem zajcu močna naravna potreba, da stalno iščeta odprte, ekstenzivne in nizko poraščene površine v sredini polja in se v njih tudi zadržujeta. Zakaj v nižinskih loviščih potiskati poljske jerebice in poljske zajce v mejice, grmišča, žive meje in gozd, če pa to ni njihova prednostna izbira glede življenjskega prostora? Geslo za umestitev obeh remiz v kmetijski prostor bi se moralo glasiti: »Čim dlje od vsega, razen od poljskih kultur.«

Na tem mestu bi se rad še enkrat zahvalil biologinji **Lisi Dumpe** z Univerze v Göttingenu in dr. **Dariusu Webu**, švicarskemu samostojnemu raziskovalcu, ki sta mi prijazno poslala fotografije in dovolila objavo ter ob tem glede omenjenih remiz prispevala še veliko pojasnil in nasvetov.

Več lova na plenilce male divjadi

Na področju lova na plenilce male divjadi bo moral v slovenskih loviščih nastati popoln preobrat. Dandanes v marsikaterem lovišču skoraj ni več tega lova, ponekod pa je bolj podoben sprehodu lovcev pred nedeljskim kosilom. Treba bo tudi drugače voditi evidence o odstrelu plenilcev male divjadi, saj to, kar se danes marsikje počne, nima več nobenega smisla. Pri nas tako poudarjeno krmljenje male divjadi ponekod odsvetujejo, če v lovišču ni intenzivnega lova na plenilce, saj lahko učinkuje nasprotno. Če mladim poljskim

zajčkom in kebčkom pernate divjadi ne omogočimo preživetja (da jih plenilci ne pojedjo), ne bo uspeha pri upravljanju. Ob tolikšnem številu dlakastih in pernatih plenilcev je preživetje mladega poljskega zajčka v prvih mesecih njegovega življenja v naših loviščih že pravi mali čudež. In vse to se dogaja pri vrsti, ki spada med najbolj plodne in je pri zahtevah glede življenjskega prostora skromnejša, kot si marsikdo misli. Ali smo mogoče lovci pri tem popolnoma odpovedali?

Lovska zveza Slovenije bi se morala z vsemi sredstvi zavzeti, da bi za mlade lisice ponovno uvedli lovno dobo vse leto, kar je v zadnjem času uspelo doseči

vedno nič ne govori in piše, čeprav bi morale zaradi posrečenega koncepta, varnosti in učinkovitosti postati »standard« v večini lovišč z malo divjadjo. Opremljene s senzorji, ki ob ulovu na mobilni telefon pošljejo sporočilo, bi lahko precej olajšale lov. Zakaj s temi pastmi ne bi opremili enega od slovenskih nižinskih lovišč in čez nekaj let poročali o rezultatih? Ne pozabimo, da pasti lahko lovijo 24 ur na dan 365 dni v letu. Kako je mogoče, da je pred nedavnim zakupnik bogatega lovišča z malo divjadjo na severu Nemčije na vprašanje, kaj je treba postoriti v prvem letu, ko začnemo urejati lovišče za malo divjad, odgovoril naslednje: »Od 365 dni

ker še vedno niti z besedico ne omenijo, kako v takih loviščih upravljajo s plenilci. Glede na porazno stanje male divjadi v večini naših lovišč sledi logično vprašanje: Do kdaj še tako in ali se vse to počne namenoma? V Sloveniji bi moral lov na plenilce male divjadi postati instrument aktivnega varstva ogroženih živalskih vrst. Pod tem geslom bi bilo treba voditi tudi vse dejavnosti na tem področju. Vsekakor je koristno v roke vzeti tudi kakšno tujo literaturo s to tematiko, pa tudi na spletu je mogoče kaj najti. Naj za pokušino navedem naslov profila na meni sicer neljubem *Facebooku*, ki mogoče vsem ne bo ravno všeč, bo pa marsikoga spodbudil k razmišljanju. Naslov: <https://www.facebook.com/Niederwildhege/>

Ker že obstajajo primeri dobre prakse, bi v našem glasilu lahko poročali o dejavnostih in uspehih združenja **Allianz für Niederwild** (Zaveznštvo za malo divjad) iz dežele Baden-Württemberg. Tam v skrbi za malo divjad skupaj sodelujejo lovci, naravovarstvena združenja, lokalne skupnosti, kmetje, lastniki zemljišč, pristojno ministrstvo in raziskovalne ustanove.

Sklepne misli

Čeprav je življenjski prostor najpomembnejši dejavnik za večjo številčnost male divjadi, pa se enačba ne bo izšla, če bomo vse napore vlagali izključno v njegovo izboljšanje. To še toliko bolj velja za lovišča, kjer ni ravno idealnih razmer za malo divjad, kamor lahko štejemo večino naših lovišč. Zato tudi mejice, grmišča, vetrobranski pasovi in gozdiči v zdajšnjih razmerah ne bodo zadoščali. Potrebna bo kombinacija domišljeno urejenih, posameznim vrstam prilagojenih in v kmetijski prostor pravilno umeščenih remiz ter intenzivnega lova na plenilce male divjadi. Ob tem pa še krmljenje in oskrba z vodo tam, kjer je to potrebno. Za poljsko jerebico bi morali vse morebitne v bližini rastoče mejice in grmišča ohranjati nizke, s posekom vsakih nekaj let. Še bolj kot slabo stanje z malo divjadjo vzbuja skrb nezanimanje lovcev za njeno upravljanje. Samo po sebi se postavlja vprašanje, ali je slovensko lovstvo s svojo sedanjo ureditvijo sploh sposobno znova povečati številčnost male divjadi na primerno raven. Časa za spremembe ni ravno veliko. Poljska jerebica je že izginila z večine naših polj, druga mala divjad pa ponekod še »drži glavo nad vodo«. Ali se bodo sedanje generacije slovenskih lovcev vpisale v zgodovino kot tiste, ki mali divjadi niso hotele ponuditi roke in je dvigniti iz brezna pogube?

Saša Volarič

Viri so na voljo pri avtorju.

Foto: Saša Volarič

Lisica, ki se je pri nas ujela v past lovko v betonskih ceveh v decembrski noči. Po navadi za vabo uporabimo nekaj, kar ima močan vonj in privlači plenilce; to je lahko drobovina, mesni ostanki, povožena divjad ipd. Večina plenilcev se v to past ulovi predvsem zaradi radovednosti, ne toliko zaradi lakote. Je ena redkih pasti, s katero lahko, poleg drugih plenilcev, učinkovito lovimo tudi odrasle lisice, in to na varen način.

lovcem v nekaterih nemških deželah. Vzrok je predvsem v tem, da je vpliv lisic na malo divjad in druge talne gnezdilce največji prav v spomladanskem obdobju. Ko govorimo o lovu na lisice, se samo po sebi postavlja vprašanje, kaj je z jamarjenjem. Koliko umetnih rovdov za jamarjenje je postavljenih v naših nižinskih loviščih? Zakaj se o jamarjenju v glasilu *Lovec* nič ne piše? Ali je mogoče, da je uspelo slovenskemu lovstvu v zadnjih 40 letih skoraj popolnoma uničiti raznolikost lova na plenilce male divjadi in ga dobesedno izbrisati iz spomina večine zdajšnjih lovcev? V prihodnje bo verjetno dodatna težava za malo divjad tudi šakal, o katerem bo še veliko govora. Kako je mogoče, da se o pasteh lovskih v betonskih ceveh še

v letu jih je treba 360 posvetiti lovu na plenilce male divjadi, dva dni si vzamemo prosto v času velike noči in dva dni v času božiča, en dan pa gremo s prijatelji na manjši lov na malo divjad.« Ekstremni primer sem navedel samo zato, da bi opozoril na dejstvo, kako pomemben je lov na plenilce male divjadi, če hočemo, da se bo stanje izboljšalo. V nekaterih najbogatejših avstrijskih loviščih z malo divjadjo, ki so skoraj vsa v Spodnji Avstriji (Großharras, Deutsch-Haslau, Prellenkirchen ...), si upravljanja z malo divjadjo sploh ne znajo predstavljati brez intenzivnega lova plenilcev. Pri nas pa nekateri pišejo o problematiki male divjadi in se ob tem zelo naivno čudijo velikim lovinam ponekod v tujini. Naivno predvsem s tega vidika,

DECEMBER

December – z lepim izvirnim slovenskim imenom gruden – ima tudi svoj vzdevek »veseli december«, saj ga popestrijo številni prazniki in ljudske zabave pred vstopom v naslednje leto. Torej naj bi bilo pred nami obdobje številnih priložnosti za drobne pozornosti, ki že od nekdaj povezujejo in razveseljujejo ljudi med seboj. Letos bo takih priložnosti zaradi zdravstvenih razmer, povezanih s širitvijo koronavirusne bolezni COVID-19, izrazito manj ali pa bodo zgolj med najožjimi družinskimi člani znotraj tako imenovanih »covid mehurčkov«. Nekaj navad je do danes žal že tako in tako skorajda zamrlo, zato morda ne bi bil odveč namig, da vsaj eno od njih le skušamo ohraniti. Še ne tako dolgo se je decembrsko praznovanje začelo z voščili za srečo in dobro letino ob sv. Barbari, ki goduje 4. decembra. Na ta dan so ljudje obiskovali svoje najbližje in jim podarili lonček z rni pšenice, ki jo sicer na ta dan po običaju tudi posejemo, če si želimo do božičnega večera ob skrbni negi (predvsem zagotavljanju ustrezne vlage) zagotoviti lep okras na praznični mizi kot simbol rodovitnosti. To sodi tudi na mizo v lovski sobi! Poleg tega boste morda sprejeli namig, da se ne ukvarjamo toliko z vprašanjem, ali naj otrokom darila prinese Miklavž, Božiček ali dedek Mraz – ali pa kar vsi trije?! Menim, da nam na to vprašanje in še na mnoga druga Narava potrpežljivo odgovarja že kar nekaj časa, le prisluhniti ji je treba.

V tej rubriki bom skušal na podlagi svojih izkušenj in osebnega pogleda predstaviti nekakšen opomnik najnujnejših opravil, ki bi jih morali upoštevati lovka, lovec ali vodstvo lovske organizacije, če želijo, da bo naše delo potekalo tekoče in brez večjih pretresov.

Štefan Vesel

Lovci tudi v času epidemije lahko še naprej, ob določeni prilagoditvi, opravljamo svoje naloge v obsegu svojih pooblastil za izvajanje javne službe. Ob upoštevanju vseh priporočil zdravstvene stroke za preprečevanje širjenja epidemije lahko lovimo po načrtu in opravljamo druge neodložljive obveznosti, ki izhajajo iz določil koncesijske odločbe. Novice in obvestila, povezana z epidemijo, Strokovna služba Lovske zveze Slovenije (LZS) redno objavlja na spletni strani (<https://www.lovska-zveza.si>), zato se ravnajmo skladno s sprotnimi navodili. Vse dotlej moramo del aktivnosti, kot so lovski krsti, zadnji pogoni ter druge lovske šege in običaje, ki smo jih vajeni iz prejšnjih let in ki zadevajo večje skupine, začasno opustiti in počakati na ugodnejše razmere.

Vse foto: Štefan Vesel

Ni lovca, ki si ne bi želel preživeti lepih prazničnih dni v zimski idili in toplini zavetja lovskih domov, daleč od mestnega vrveža. Bodimo ponosni na našo lastnino, ki smo jo v slogi in razumevanju ustvarjali vsa leta.

Društvena dejavnost

Tudi sam se prištevam med lovce, ki zlepa ne obupamo. Ne glede na vse težave in omejitve, ki izhajajo iz nujnih ukrepov za preprečevanje

širitve COVID-19, menim, da je med nami še vedno dovolj predstavnikov zelene bratovščine, ki znamo in zmoremo prebroditi tudi najtežje trenutke v zgodovini organiziranega lovstva na Slovenskem.

Lov

Društveno življenje in naši tradicionalni jesenski skupni lovi so okrnjeni, saj je vladna uredba z omejitvami gibanja in zbiranja večjega števila tovrstno lovsko

Ob upoštevanju vseh priporočil zdravstvene stroke za preprečevanje širjenja epidemije COVID-19 lovci nadalje lovimo in opravljamo vse druge neodložljive obveznosti, ki izhajajo iz koncesijske pogodbe. Vse dotlej moramo del družabnih aktivnosti, kot so lovski krsti, zadnji pogoni ter druge lovske šege in običaji, ki smo jih bili navajeni iz prejšnjih let, začasno opustiti in počakati na ugodnejše razmere.

dejavnost praktično onemogočila. Še najbolj podoben lovu iz časov pred epidemijo je lov, na katerega se odpravimo sami.

Kljub vsem omejitvam pa skušajmo obdobje intenzivnega lova na divjad večine vrst in kategorij, ki poteka v zadnjem delu leta, izpeljati čim bolj varno. Prizadevanja za kar najboljši uspeh pri uresničitvi letnega načrta nas ne smejo zapeljati do take mere, da bi pozabili na našo temeljno dolžnost: paziti na svoje zdravje in na zdravje drugih. Pri tem moramo imeti v podzavesti osnovne biovarnostne ukrepe in se po njih tudi ravnati.

»V svetu, v katerem smo vsi pod stresom in pritiski, ljudje radi iščemo stvari, ki nas osrečujejo. Božični okrasji so ena tistih stvari, ki v nas prebujajo občutke veselja in nas spominjajo na otroštvo,« meni psihoanalitik Steve McKeown. »Dekoracija je pot do tistih čarobnih otroških čustev in vznemirjenja. In če boste svoj dom prej okrasili, bo vznemirjenje trajalo dlje.« Na fotografiji je ena od številnih možnosti, kako v našo lovsko sobo vnesemo nekaj prazničnega vzdušja.

Odnosi z javnostmi

Po navadi so zadnji dnevi leta z božičem in silvestrovim vedno ponudili obilo razlogov za prijetno družbo, izmenjavo lepih daril in dobro hrano. Letošnje leto se bo v zgodovino zagotovo vpisalo kot

eno najbolj negotovih in neprijaznih let v tem tisočletju – samo upamo lahko, da se kaj podobnega ne bo več ponovilo! Vendar upam, da bo kljub negotovim zdravstvenim razmeram vsakemu uspelo doživeti na svoj način najprej praznik kulture: ta veseli dan kulture (3. december). Naslednje praznovanje, Miklavžev dan (6. december), naj vsakemu prinese vsaj malo tistega, kar si najbolj želi. Za tem se predajmo skrivnostim božičnega večera in praznujmo božič. Vsa omenjena praznovanja so bolj ali manj družinska in potekajo v ožjem družinskem krogu, zato zdravstvena situacija, povezana s koronavirusno boleznijo, ne bi smela pretirano ovirati našega praznovanja. Na božič ne lovimo, pač pa nas toliko bolj potegne na lov naslednji dan, na štefanovo. Tega dne se ob praznovanju spomnimo razglasitve izidov plebiscita, na katerem smo se skoraj z absolutno večino odločili, da Slovenija postane samostojna in neodvisna država.

Vsakega od omenjenih praznikov velja kar najbolje izkoristiti in se medsebojno povezati, saj smo le povezani med seboj sposobni prebroditi najhujše težave.

Zahvala

S tem prispevkom v mesečni rubriki *Lovčeva opravila* končujem svojo nalogo, ki mi jo je pred letom zaupal Uredniški odbor revije *Lovec*. Rad bi se jim zahvalil za zaupanje, bralcem pa hvala za razumevanje in mnoge izrečene pohvale.

Kljub vsem omejitvam skušajmo obdobje intenzivnega lova na divjad večine vrst in kategorij, ki poteka v zadnjem delu leta, izpeljati čim bolj varno. Prizadevanja za kar najboljši uspeh pri uresničitvi letnega načrta nas ne smejo zapeljati do take mere, da bi pozabili na našo temeljno dolžnost: paziti na svoje zdravje in na zdravje drugih. Pri tem moramo imeti v podzavesti osnovne biovarnostne ukrepe in se po njih ravnati. Tudi sicer del nalog, ki jih opravljamo v lovišču (na fotografiji komisijsko ocenjevanje trofeje uplenjenega jelena), skušajmo, če je le mogoče, opravljati na prostem in ob upoštevanju vseh varnostnih ukrepov.

Zimska sečnja

Že od malih nog mi je ostalo v navadi, da v času nabiranja zelenja za izdelavo adventnega venčka v gozdu vedno obsekam tudi nekaj več bršljana (*Hedera helix*), kot ga potrebujem, in preostanek pustim v gozdu. O tem me je poučil že moj dedek. Ko to počnem, še posebno takrat, ko se napoveduje huda zima, premišljam, koliko je še takšnih lovcev, ki se med najostrejšo zimo odpravijo s sekiro ali krivcem v bližnji gozd in obsekavajo košat bršljan ali posekajo kakšno manjvredno drevo, po katerem se razrašča ta, za človeka strupena vzpenjavka, da bi divjadi ponudili izvrsten obrok hrane za najtežje obdobje preživetja v letu. Za razliko od ljudi bršljan živalim namreč ni strupen!

Vprašanje je tudi, ali še sploh znamo ceniti to početje; prav tako je res, da je hudih zim vedno manj. Kljub temu menim, da bi morali to večkrat narediti. Je pa tudi res, da je treba za posek celotnega drevesa z bršljanom prej pridobiti ustrezno dovoljenje lastnika (odkazilo gozdarja). Nekaj bršljana za

*Pri zagotavljanju hrane za divjad iz naravnega okolja je zelo pomembna časovna razporeditev sečnje posameznih drevesnih vrst v gozdu. Zaželeno je, da posek poraščenih dreves – bodisi z bršljanom ali če je morebiti na posekanem drevesu rasla bela omela (*Viscum album*) – opravimo pozimi, saj pri obdelavi debla v gozdu ostane veliko ostankov (vejevje, stebila in listje bršljana ali bele omele), ki so za divjad odlična hrana. Takšnih dreves, primernih za posek, je v naših gozdovih vedno dovolj, le z lastniki gozdov je treba pravočasno skleniti dogovor, da se takšna sečnja časovno določi in opravi.*

*Bršljan (*Hedera helix*) je v naših gozdovih dokaj pogosta zimzelena rastlina ovijalka. Pozimi, ko so viri hrane skromni (tega letos zaradi obilnega gozdnega obroda ne moremo trditi), lahko izpolnjuje dnevni obrok hrane številnim prostoživečim živalim, med njimi tudi pticam. Rastlinojeda parkljasta divjad se pri bršljanu prehranjuje z objedanjem listja in poganjkov, ptice pa se prehranjujejo z jagodičevjem in semenjem. Posamezne dele rastline lahko uporabljajo tudi v zdravilstvu. Bršljan je za ljudi v celoti strupen. Pri prijetanju listov se pri občutljivih osebah lahko razvije alergijska reakcija.*

divjad lahko poseka vsak posameznik, za kaj več pa sta potrebni volja in zavest upravljavca lovišča v dogovoru z lastniki gozdov.

Pri zagotavljanju hrane za divjad iz naravnega okolja je zelo pomembna časovna razporeditev sečnje posameznih drevesnih vrst v gozdu. Pozimi divjadi že ob redni sečnji grmovnih in drevesnih vrst (predvsem leske, jelše, topola, jelke in drugih vrst) ostane z obrezanim vejevjem veliko koristne hrane za objedanje. Ostanki so še bogatejši, če se je po posekanem drevju razraščal bodisi bršljan ali pa je na njem rasla bela omela (*Viscum album*). Takšnih dreves, primernih za posek, je v naših gozdovih vedno dovolj, le z lastniki gozdov je treba pravočasno skleniti dogovor, da se sečnja glede omenjenega časovno določi in opravi. Menim, da ni treba posebej poudarjati, da sta pri tem še kako pomembna medsebojno spoštovanje in sodelovanje lovcev, kmetov in gozdarjev.

Prepričan sem, da bi bila lahko katera od tem tudi boljše in popolneje opisana. Malce nam je sicer osnovno idejo vsebine prispevkov, povezanih z opomnikom najnujnejših opravil, ki bi jih morali lovci ali vodstvo lovske organizacije upoštevati, okrnila epidemija in vse povezano z njo.

Kljub temu upam, da z informacijami in napotili le nismo preveč zamujali in da so bila moja priporočila koristna. Če sem kogarkoli s kakšno trditvijo in napotkom razjezil ali ga morda celo prizadel, se mu iskreno opravičujem.

Ob koncu mi dovolite, da Vam ob priha-

jajočih božičnih praznikov zaželim veliko notranjega miru, razumevanja in osebne sreče, v novem letu 2021 pa vam na prvem mestu želim veliko zdravja, poslovnih uspehov in seveda tudi dober pogled!

Štefan Vesel

UPORABA SVINČENK ZA LOV (2. del)

Svinčenka, ki ima manjši upor v cevi, je odlična za uporabo v reduciranih polnitvah, ki so poceni in odlične za vadbo ali uvajanje pripravnikov. Obenem je svinčenka primerna tudi za povsem običajen lov s puško risanico. Le kako? Merila uspešnosti so zanjo enaka kot pri oplaščenih različicah. Pričakovane so ustrezne poškodbe vitalnih organov in tkiv, zadostna prodornost in izstrel, pri čemer lahko pričakujemo hitrosti največ 600–700 m/s. Pri izbiri svinčenke za lov lahko nekaj manjšo hitrost nadomestimo s širšim premerom, ploskim vrhom ali luknjo v vrhu. Z ustrezno pripravljeno svinčenko lahko opravite letni preizkus risanic in lovsko pravično uplenite divjad.

Kaj si lahko ulijemo za lov?

Za lov si lahko ulijemo naslednje vrste svinčenih izstrelkov:

- lovske kroglice za risanice,
- kroglice za lovsko uporabo v samokresih in revolverjih ter
- enovite kroglice in debelejšše šibre za uporabo v šibrenici.

Šibrenice

Lahko si ulijemo debelejšše šibre in enovite izstrelke za gladko (ali risano) cev šibrenic. Če jih potrebujemo in redno uporabljamo, lahko privarčujemo, le napolniti jih moramo znati v šibreni naboj (slika 1).

Kratkocevno orožje¹ (samokresi in revolverji)

Lovsko orožje je tudi kratkocevno orožje, ki se »uporablja kot varnostno orožje pri iskanju ranjene divjadi ... ter za usmrtilni strel.« Lovci si lahko izdelajo kroglo – svinčenko po svojih željah, ki celo prekaša tovarniško. Lahko si izdelajo vse oblike, teže in določeni način delovanja. Lovci bo v kratkocevnem orožju najpogostejše uporabljal dve vrsti krogel, ki imata značilne lastnosti. Prva je visoko prodorna, težja kot sicer, s ploskim vrhom, ki zagotavlja ravno črto prodiranja, primerna za iskanje nevarne ranjene divjadi. Druga je klasična razširna krogla. Za primer: 6 g ali 8 g težka razširna krogla kalibra 9 x 19 ni vedno dobra izbira, saj so jo razvili za onesposobitev človeškega telesa, kjer je zaželena prodornost v mehkem tkivu od 32 do 35 cm ter ne več kot 45 cm. Pogosto je v kalibru 9 x 19 za lovce primernejša težja, 9 g ali 9,7 g težka krogla s ploskim vrhom, ki zagotavlja daljšo in ravno pot

prodiranja. Ploski vrh pomaga pri ravni črti prodiranja in povzroči večje poškodbe kot polno oplašena krogla z zaobljenim vrhom. Izbiri streliva za kratkocevno orožje za usmrtilni strel in iskanje ranjene nevarne divjadi bom namenil svoj prispevek.

Slika 1: Svinčeni izstrelki za šibrenice: šibre 8,12 mm, Lyman 525

Delovanje svinčenke za risanice

Glava svinčenke ne potrebuje širjenja, če je osnovni premer svinčenke že dovolj velik, vrh pa ploščat. Dober primer za to sta v tujini priljubljena kalibra .45-70 in .44 Remington Magnum. Za lov najbolj nevarne in največje divjadi so zelo priljubljene ravno trše svinčenke večje mase kot po navadi, ki se ne preoblikujejo. V ZDA za lov velike ali nevarne divjadi

(medved, jelen) uspešno uporabljajo nerazširne svinčenke velikega premera, ki z ravnim vrhom zagotavljajo ustrezne poškodbe tkiv, ravno črto prodiranja tudi skozi močne kosti in lobanje ter zanesljiv izstrel. Ne pozabimo, da je milijone ameriških bizonov skoraj iztrebila prav taka svinčenka.

Z izbiro ustrezne zlitine v risanicah tudi brez votle konice pri hitrostih več kot 500 m/s zagotovimo preoblikovanje (deformiranje) v gobico. Svinčenka se preoblikuje pri tako nizkih hitrostih, ker nima plaščke, ki zadržuje preoblikovanje kroglice.

Delovanje in prodornost svinčenk

Delovanje svinčenk za lov z risanicami delimo na tri vrste: *hitro odpirajoča se* – z luknjo v vrhu (srnjad in druga manjša divjad), *srednje trda svinčenka*

Slika 2: Preoblikovanje svinčenke MP 311-410, zelena, z 10 % kositra in globoko luknjo v vrhu, modra: čisti svinec in plitka luknja v vrhu

¹ Pravilnik o vrstah in moči lovskega orožja, načinu zasledovanja in usmrtilne ranjene živali ter višini odškodnine na divjadi, ki je povzročena s protipravnim lovom (Uradni list RS, št. 50/16).

Slika 3: Idealno preoblikovanje svinčenk v kalibru .308 (7,82 mm)

Slika 4: Razširne in nerazširne svinčenko v kalibrih 7,65 mm, 9 mm, .357 in .44 (.429)

s ploskim vrhom in nadziranim preoblikovanjem (jelenjad in podobno) ter trda nerazširna svinčenka s ploskim vrhom. Zadnjo uspešno uporabljamo tudi za lov nevarne in največje divjadi, kot sta bizon in afriški bivol.

V kalibru .300 AAC BLK in .308 Winchester sem z različnimi svinčenkami, mase 8,4 g, 10 g in 14,5 g, ki so imele hitrosti od 300 m/s do 600 m/s, dosegel prodornost od 35 cm do 60 cm v namočenem papirju. Take dolžine so povsem primerljive s prodornostjo oplasčenih lovskih krogel. Dolžina prodiranja v mokrem papirju ustreza dvojni dolžini, ki bi jo krogla naredila v balistični želatini, in prikaže sposobnost izstrela na divjadi. Vsaki lovski krogli – svinčenki z luknjo v vrhu – lahko prilagodimo delovanje z dodajanjem kositra ali antimona. Kalupi imajo lahko tudi različne vstavke za izdelavo luknen različnih oblik in globlin. Če bi na primer želeli svinčenko za lov, katere prednji del se razdrobi v drobne koščke, prodornost pa ni tako pomembna (lov lisic), izdelamo svinčenko z globoko luknjo iz zlitine svinca z veliko vsebnostjo (%) antimona. Če pa želimo, da so koščki večji, uporabimo zlitino, ki ima več kot 7 % kositra (slika 2). Če želimo preoblikovanje svinčenko v lepo gobico brez drobljenja, uporabimo zlitino čistega svinca z od 3 % do največ 5 % kositra (slika 3). To je moja najbolj uporabljena zlitina, ki se lepo in brez drobljenja preoblikuje tudi pri manjših hitrostih. Če ima moja svinčenka – lovska krogla hitrost več kot 500 m/s, taki svinčenki natakem še bakreni čepek in rahlo otdim zlitino.

V kalibru .44 Remington Magnum sem s 16,2 g težko nerazširno kroglo, tipa MP

432-256 (kopija slavnega modela H & G #503), pri hitrosti le 290 m/s dosegel prodornost 45 cm v mokrem papirju. Dolžina je enaka prodornosti, ki jo dosegajo monolitne krogle pušk risanic. Po drugi strani pa sem s 16,2 g težko svinčeno kroglo, tipa MP 432-640 Devastator, 13 g težko kroglo, tipa MP 432-423, in 11,6 g težko kroglo, tipa MP 432-180, vse z votlo konico, v istem poskusu dosegel prodornost le 15–20 cm. Taka krogla je odlična za manjše primerke divjadi (usmrtilni strel), ko je potrebna največja učinkovitost na kratki razdalji, izstrel pa je manj zaželen. Svinčenko zlahka prilagodimo svojim potrebam (slika 4).

Prednosti svinčenk

Oplasčena krogla je narejena iz dveh različnih materialov: iz trdega, včasih krhkega bakra, in relativno mehkega jedra. Ko se plašček odpre, se izpostavi mehko jedro. Plašček se lahko razdrobi, jedro izgubi maso, plašček in jedro se lahko ločita. Plašček hkrati podpira jedro, da ostane kolikor toliko celo pri preoblikovanju (deformaciji). Zato proizvajalci vložijo veliko truda v pravo debelino, žilavost plaščka, v obliko in velikost odprtine, da vse deluje. Včasih tako niso idealne za naše potrebe, sploh če želimo reducirne, nežnejše polnitve. Monolitne krogle in druge rešitve (vezava jedra na

Slika 5: Svinčenko MP 312-159 in MP 311-410 za .300 BLK; različno preoblikovanje

Slika 6: Krogla MP 311-235 AAC, preoblikovanje in primerjava s Hornady Sub-X 190 grs

plašček, prekati ...) zmanjšujejo težave, ki jih ima krogla s plaščkom in jedrom, a za delovanje je potrebna določena hitrost in niso poceni.

Slika 7: Z lovskimi krogami svinčenkami uplenjena divjad

Po drugi strani pa je ulita svinčenka homogena, v celoti iz iste zlitine, ki nudi zmeren upor in zato nudi enakomerno in predvidljivo preoblikovanje. Kdor sam ulije svinčenko z votlim vrhom, lahko določi stopnjo preoblikovanja, kakršno želi. To naredi z uporabo zlitine ustrezne trdote in »žilavosti«, ko določi razmerje svinca, kositra ali antimona. Na delovanje take svinčenke dodatno vplivata velikost in oblika votlega vrha ter debelina stene okoli votlega vrha (slika 5).

Izdelovalci krogel so za trg v ZDA veliko truda namenili krogam za lov, ki se preoblikujejo pri podzvočni hitrosti (ciljna hitrost je okoli 320 m/s). Narediti tako oplašeno kroglo je umetnost. Ena boljših (a ne edina) je krogla podjetja **Hornady**, tip *Sub-X 190 grs* (mase 12,3 g), za razvoj katere je podjetje potrebovalo eno leto. Tako kroglo in svinčenko, tipa *MP 311-235*, z votlim vrhom, mase 14,5 g, sem, obe z enako hitrostjo 300 m/s, izstrelil v namočen papir. Preoblikovanje svinčenke je bilo znatno boljše (slika 6).

Krogle z luknjo v vrhu

Uporabnost svinčenki za lov zelo poveča votla konica, ki počasnejšim svinčenkam v puškovnih kalibrih (300 m/s–600 m/s) pomaga pri preoblikovanju in lovski učinkovitosti pri manjši divjadi. V časih črnega smodnika (nizek tlak – manjše hitrosti) je bil cilj votle konice zmanjšati maso izstrelka in tako povečati hitrost. Že povečanje hitrosti je prispevalo k učinkovitosti, opazno pa je postalo tudi preoblikovanje svinčenk. Povečanje premera je povzročilo še večji prenos kinetične energije na tkiva oziroma še večje poškodbe tkiv in vpliv (šok) na živčni sistem.

Svinčenke z luknjo v vrhu v kratkocevnem orožju (predvsem v revolverjih) zlahka prekašajo oplašene krogle, v puškah risanicah pa jim zelo povečajo uporabnost. S primerno zlitino bodo delovale, kot želimo, pri hitrosti, ki jo uporabljamo. Seveda je pomemben še ponos, ko sami izdelamo razširno kroglo po lastnih željah. A svinčena krogla z luknjo v vrhu ima resnično nekaj prednosti pred svojo oplašeno tekmo z luknjo v vrhu.

Pri izdelavi svinčenk z votlim vrhom upoštevamo, da kositer izboljša livnost zlitine, jo rahlo otrdi in ji daje žilavost, antimon pa zlitino le otrdi. Zato mora biti vsebnost antimona majhna (3 % ali manj). Tako ostane zlitina mehka in ne postane drobljiva. Zlitina, ki vsebuje 95 % svinca, 3 % antimona in 2 % kositra, je vsestransko uporabna. Priljubljena zlitina slavnega **Elmerja Keitha** za svinčenke z luknjo v vrhu je bila zlitina 16 : 1, kar pomeni 16 delov svinca na en (1) del kositra (94 % svinca, 6 % kositra). Trdota te zlitine je 8–9 BHN. Tako zlitino uporabljam za puš-

Slika 8: Kalup MP 432-256 za izdelavo krogel za kal. .44 Spl/.44 Magnum; napolnjeni naboji

kovne krogle za zmanjšane polnitve. Za pištolske/revolverske svinčenke, katerih hitrost ne presega 300 m/s, pa uporabljam čisti svinec, ki mu dodam le 2–3 % kositra.

Lov s svinčenkami

Pri iskanju primerne krogle za risanico, ki bi imela ploski vrh oziroma odprtino v vrhu, sem spoznal vrhunskega proizvajalca kalupov **Miha Preveca**. Z namenom streljati izključno svinčenke za vadbo in lov sem kupil nekaj njegovih kalupov in risanico v kal. .300 AAC BLK (7,62 x 35). Nežen naboj srednje moči z majhno prostornino tulca omogoča poceni vadbo in preprosto doseganje hitrosti od 250 m/s do 650 m/s; to pa so hitrosti, ki ustrezajo svinčenkam. Hiter vrtež cevi te risanice

Slika 9: Kalup MP 311-410 za izdelavo 8,4 g lovske svinčenke z globoko luknjo v vrhu

1/7“ omogoča uporabo krogel v razponu od 6 g pa vse do izjemnih 16 g.

Po preizkušanju več tipov svinčenih krogel, smodnikov in zlitin sem dobil želeno hitrost, natančnost in ustrezno preoblikovanje krogle – vse za učinkovit lov. Leta 2017 sem z 10 g težko svinčenko prvič opravil vsakoletni strelski preizkus v svoji lovski družini, nato z njo uspešno uplenil srnjaka, enoletnega gamsa in lisico. Iz previdnosti sem strele omejil na 100 m, temu primerno izbiral mesta za lov in se kakemu strelu odpovedal. Vendar je bil dvom odveč: 10 g težka krogla *MP 312-159 Hunting* se je izkazala. Srnjak, na katerega sem streljal z razdalje 75 m, je šel po strelu 25 m, enoletni gams, na katerega sem streljal z razdalje 65 m, je naredil le korak, lisica, na katero sem streljal z razdalje 30 m, pa je padla na mestu. V letu 2018 sta srnjak in srnjak lanščak, uplenjena z 8,4 g težko svinčeno kroglo, tipa *MP 311-410*, oba sem priklical na pisk, po strelu šla le 20 m, lisica pa je padla na mestu. Lov s svinčenkami sem nadaljeval v letu 2020, ko sem začel preizkušati povsem novo, 14,5 g težko kroglo *MP 311-235 AAC*.

Še preden sem bil z njo uspešen, je omenjena krogla iz prijateljeve risanice, kalibra .308 Winchester, prispevala k uplenitvi treh divjih prašičev lanščakov, v maju k uplenitvi srnjaka, srnjaka lanščaka, srne mladice in pozneje dveh lisic. Mladica je naredila dva koraka, srnjak enega, vse drugo pa je prijatelju padlo v ognju. Sam sem nato z omenjeno kroglo na razdalji 98 m s .300 AAC BLK uspešno uplenil srno mladico, ki je padla v ognju, in na 110 m gamsovo kozo. V prsku pa sem z risanico, kalibra .308 Winchester, in omenjeno 10 g težko kroglo, *MP 312-159 Hunting*, na razdalji 80 m uplenil še srnjaka (slika 7).

Kalupi

Omenjeni kalupi so vrhunski **Prevčevi** izdelki iz **MP Kalupi** (MP Molds). Obstaja več izdelovalcev kalupov: **RCBS**, **Lee**, **Lyman**, ki črpajo iz tradicije podjetij **Ideal**, **Saeco** ter **Hensley & Gibbs** (H & G). Obstaja nekaj manjših: **Accurate**, **CBE**, **Mountain molds**, **LBT**, **NOE**. Med najbolj cenjene spada prav naš slovenski izdelovalec, ki ima med zanesenjaki po svetu skorajda kultni status. Prevec izdeluje svoje kalupe na sodobnih strojih CNC z izjemno in ponovljivo natančnostjo. Edini izdeluje kalupe tipa *Cramer*, ki imajo gibljiva vodila za izdelavo votlih konic, naredi pa lahko prav vse oblike in velikosti (sliki 8 in 9).

Glenn Fryxell iz ZDA je vodilna avtoriteta na področju sodobnih spoznanj ulivanja krogel in s svinčenkami

Slika 10: Skupina petih streliv iz risanice .308 Win. z 10 g svinčenko MP 312-159 na 50 m

lov), saj terjajo nekaj vložka in truda. Potrebno je tudi, da si sami polnite strelivo. Predstaviti sem le želel možnosti, ki jih ponujajo, predstaviti njihovo natančnost (*slika 10*) in učinkovitost v sodobnih časih. V ZDA so v zadnjem desetletju nekajkrat nastala nenadna pomanjkanja streliva in krogel za polnjenje kot posledica napovedi zaostritve zakonodaje. Tudi pri nas smo že občutili pomanjkanje določenih stvari, kar sili, da najdemo rešitev. Med drugim so zaradi takšnih razlogov naši dedki sami ulivali krogel ter polnili take in drugačne nabojke. Vsem, ki si sami ulivamo krogel, bo zelo težko kdaj zmanjkalo krogel za vadbo ali lov. Sam namreč lahko le v enem popoldnevu ulijem in pripravim več kot 300 lovsko uporabnih krogel svinčenk za risanico, za katerih izdelavo uporabim svinec iz odpadnih svinčenih cevi. Trenutno bi lahko 90 % svojega lova izvajal s svinčenkami in obenem zadostil

netilko in smodnik, saj sem večino svinca in zlitin dobil zastonj.

Za ceno dveh ali treh škatel streliva si lahko kupimo zelo dober, vsestranski kalup, ki hkrati omogoča izdelavo ploskega vrha in votlih vrhov (lukenj) različnih globlin in oblik. Medtem ko imamo te tri škatle nekaj sezon, pa bo kalup trajal generacije. S kalupom imamo orodje za izdelavo neomejenih količin krogel za vadbo ali celo za lov, kadar je to potrebno. Kroglo lahko prilagodimo namenu uporabe. To nadzorujemo z zlitino in s kalupom, ki omogoči izdelati tako ploščate vrhe kot svinčenke z luknjico v vrhu (*sliki 11 in 12*). Vse je odvisno od namena, za katerega bomo uporabljali svinčenko. Prednost imamo predvsem tisti, ki si že polnimo svoje strelivo.

Občutek neodvisnosti in samozadostnosti pri ulivanju lastnih krogel nadgradi ponos pri uspešnih (in poceni) streljih na tarčo. Poseben občutek je tudi,

Slika 11: Svinčenke, premera 7,82 mm (.308)

Slika 12: Različni kalupi za izdelavo svinčenk 7,82 mm (.308)

tudi lovi. Je avtor vrhunske (na spletu prosto dostopne) knjige z naslovom *From ingot to target*² in lastnik več kot 1400 kalupov. Prečevim kalupom daje najvišjo oceno.³

Smiselnost uporabe svinčenk za lov?

S tem prispevkom ne spodbujam lovcev k uporabi svinčenk (za vadbo ali za

vsem zakonskim pogojem. Seveda bom svinčenke za lov uporabil le občasno, za vajo pa pogosto. Ta prispevek le priča o njihovih sposobnostih.

Zaključek

Ustrezno pripravljene svinčenke so popolnoma lovsko uporabne, natančne in lov z njimi je lovsko pravičen. Z več vadbe in nežnimi odsuni naredijo iz nas boljšega strelca. Vsak strel, ki ga s svinčenko oddam na divjad ali tarčo, stane od 6 centov do največ 15 centov. Znesek vključuje le

ko divjad lovsko pravično uplenimo s kroglo, ki smo jo ulili in pripravili sami. Nekaj takega so najbrž občutili naši predniki, ko so še lovili z doma ulitimi svinčenkami.

Gregor Hodnik

Viri:

<http://www.castpics.net/subsite2/ClassicWorks/CastBullets-s.pdf>

http://www.lasc.us/Fryxell_Book_Contents.htm

<http://www.castbulletassoc.org/forum/>

² http://www.lasc.us/Fryxell_Book_Contents.htm

³ <http://www.lasc.us/FryxellMpMolds.htm>

Slovesnost v madžarski Županiji Zala

O biskovalci letošnje slovesnosti v madžarski Županiji Zala, ki je bila 29. avgusta, so se zbrali iz dveh razlogov: zaradi tradicionalne Hubertove slovesnosti Županije Zala in Hubertove obeležitve na državni ravni.

Semjén, namestnik predsednika vlade. V svojem govoru je povzdignil dosežke prejšnjih let na področju lovstva in lovskega upravljanja, pozdravil je razumske rešitve zakona o nošenju orožja in spregovoril o prepovedi uporabe svin-

ju lovskih trofej, kar lovcem omogoča bolj kakovostno lovsko upravljanje. Zahvalil se je članom lovskega društva, ki so v času epidemije zdravstvenim delavcem namenili 10.000 kosov divjačine. Omenil je tudi, da so zaradi manjšega lovske-

ga potek svetovne razstave lovstva in narave, ki bo leta 2021 pod naslovom *Eno z naravo*. Omenil je, da je v času koronakrize najpomembnejše prilagajanje.

Predsednik madžarske državne lovske zbornice dr. Jámbor je pohvalil organizacijo dogodka glede na zdravstveno situacijo. V tem času je zelo pomembno sodelovanje kmetijskega ministrstva, zbornice kmetijskega gospodarstva, lovske zaščitne skupnosti in gozdnega gospodarstva, je še dodal. Poudaril je, da so krajevna lovska društva prejela tolikšno pomoč, da lahko vzpostavijo centre za mlade, kot so to zgledno storili v Zalaegerszegu.

Govornikom sta sledila podelitev priznanj, ki sta jih podelila namestnik predsednika vlade dr. Semjén in predsednik državne lovske zbornice dr. Jámbor, in sprejem mladih lovcev v organizacijo.

Zatem se je začel družabni del z vrhunsko kulinariko in glasbo v že tradicional-

Mašo je daroval legendarni veszprémski nadškof dr. Gyula Márfi.

Slovesnost je bila v slikoviti Sohollárski dolini blizu mesta Bak v zalski županiji.

Kljub pretnji nevarnega koronavirusa je bila prireditel na Madžarskem dobro obiskana. Ob kapelici so goste pozdravljali rogisti madžarske lovske zbornice. Sledil je slavnostni mimohod z državno zastavo in zastave zalskih lovcev. Nato je bila na vrsti Hubertova maša, ki jo je vodil legendarni veszprémski nadškof dr. **Gyula Márfi** ob pomoči župnikov dr. **Róberta Kürnyeka** in **Istvána Majora**. Sledil je nastop pihalnega orkestra iz Nagykanizse.

Na glavnem prireditvenem odru so se vrstili govori imenitnih državnih gostov. Slovesnost je s pozdravnim govorom odprl dr. **Zsolt**

čenih šiber. Govoril je še o pomembnosti sistematiziranja uredb škode na divjadi na področju lovskega upravljanja. Glede afriške prašičje kuge je povedal, da bo vsem upravičencem do lova država zagotovila ustrezno nadomestilo. Spregovoril je tudi o aktualni temi, bolezní COVID-19, in navzočim zagotovil, da bodo lovstvu namenili enake ugodnosti kot kmetijstvu in turizmu. V zaključku je poudaril, da se domači lovci trudijo ohraniti spoštljiv odnos do lova, kar je pokazala nedavna anketa javnega mnenja, ki je pokazala, da civilno prebivalstvo sprejema pomen lovstva.

Kmetijski minister dr. **István Nagy** je v svojem govoru poudaril, da bo še letos sprejet popravek uredbe o ocenjevan-

Med govorniki je izstopal dr. Zsolt Semjén, namestnik predsednika vlade, ki je predstavil realno oceno stanja v lovstvu.

ga turizma nosilcem dejavnosti s tega področja zmanjšali plačilo davkov.

Častni govor je imel tudi vladni komisar dr. **Zoltán Kovács**, odgovoren

no lepem vremenu v pravem okolju, kjer pa je bil občutno zaznaven skromnejši obisk prireditve slovenskih lovcev.

Peter Novak

Na kratko iz tujega tiska ...

Avstrija: Gosti hotela v kraju Hermagor na Koroškem so doživeli neprijetno presenečenje. Kot je sporočila policija, je skozi odprta balkonska vrata hotelske sobe v pritličju vstopila lisica in dvakrat ugriznila spečo triletno deklico v nogo. Dekličino kričanje in jok sta zbudila očeta in mamo, ki sta lisico pregnala skozi vrata. Policija je na podlagi lisičjih sledi na posteljni rjuhi potrdila celoten dogodek. Rane na deklčinu nogi so morali oskrbeti v bližnji bolnišnici.

(Deutsche JagdZeitung, 10/2020)

Svet: Raziskovalni inštitut za varstvo divjih živali iz Oxforda je v sodelovanju z ameriško naravovarstveno organizacijo *Panthera* razvrstil države glede na (ne)uspešnost varovanja narave. Na prvo mesto so uvrstili Bocvano, sledijo Namibija, Tanzanija, Butan, Zimbabwe, Norveška, Centralnoafriška republika, Kanada, Zambija in Indija. Na koncu omenjene liste pa so Libija, Sirija, Združeni arabski emirati in San Marino. Za primerjavo zapišimo še, da je Nemčija na 80. mestu (od 152), Francija na 60., Italija na 26., Rusija na 46. in ZDA na 19. mestu. Posebno pomembno vlogo pri razvrščanju sta imela vrstna pestrost in delež zavarovanih območij, eden od obravnavanih dejavnikov pa je bil tudi delež območij, na katerih poteka lov. Zanimivo, da ZDA prepovedujejo uvoz lovskih trofejev iz Tanzanije (3. mesto), Zimbabveja (5. mesto) in Zambije (9. mesto), kot glavni razlog za to pa navajajo preslabo organizirano naravovarstvo in pomanjkljivo trajnostno upravljanje z nekaterimi živalskimi vrstami.

(Jagen Weltweit, 5/2020)

Vietnam: Raziskovalci univerze iz Kopenhagna (Danska) so proučevali uspešnost različnih kampanj z namenom ozaveščanja javnosti glede ogroženih in zavarovanih živalskih vrst ter ilegalne uporabe delov njihovih teles, kar ogroža njihov obstoj. Znano je, da so trgi Daljnega vzhoda glavni kupci na ilegalnem tržišču nekaterih zelo ogroženih živalskih vrst, katerih telesne dele uporabljajo v njihovi tradicionalni medicini. Številne kampanje prek družbenih

Foto: Pixabay

omrežij, televizije in časopisov žal niso popolnoma nič pripomogle k izboljšanju stanja, saj ostaja povpraševanje na črnih trgih praktično nezmanjšano.

(Jagen Weltweit, 5/2020)

Švedska: Lov na malo divjad (divji petelin, ruševac, gozdni jereb, belka, zajec, lisica, bober, kune) je v tej državi na javnih zemljiščih dovoljen za vse, ki imajo švedsko državno lovsko licenco (40 evrov) in dnevno licenco (35–50 evrov/dan) za posamezno regijo. Splošna lovna doba na omenjene vrste traja od 25. avgusta do konca februarja. Lovski vodnik ni obvezen. V nekaterih predelih države je lov na veliko divjad (los, medved, jelenjad, srnjad, divji prašič, damjak) prav tako dovoljen, vendar zgolj na skupnih lovih ali na zasebnih zemljiščih. Če lovski gost želi prinesiti svoje orožje v državo, mora vlogo vložiti vsaj štiri tedne pred datumom prihoda, pri čemer lahko celoten postopek nekoliko pospeši priloženo pisno vabilo na lov. Lovsko orožje si je dovoljeno tudi izposoditi pod pogoje, da ima oseba v svoji državi dovoljenje za tako orožje.

(Pirsch, 19/2020)

Nemčija: V zvezni deželi Hessen v okrožju Lahn-Dill je nastal nenavaden dogodek. Voznica avtomobila znamke Ford Ka je na lokalni cesti v snopu svojih žarometov zagledala jelena, ki je stal na cesti. Z zaviranjem je uspela svoje vozilo zaustaviti zraven jelena, ki se ga ni dotaknila. Sledilo pa je presenečenje – jelen se je obrnil proti vozilu in ga nekajkrat napadel z rogovjem po sprednjem vetrobranskem steklu in steklu na voznikinih vratih. Potem se je žival, na videz nepoškodovana, umaknila s ceste v gozd, ostalo pa je za približno 1.500 evrov škode na vozilu in prestrašena voznica.

(Pirsch, 19/2020)

Nemčija: Anketa o lovstvu in lovcih, ki jo je v tej državi izvedel inštitut za raziskave trga IfA iz Bremna, je pokazala izboljšanje stanja v primerjavi s podobno anketo iz leta 2003. Na splošno je več kot polovica državljanov pozitivno opredeljenih do lovstva, kar je 20 % povečanje v primerjavi z letom 2003. Delež prebivalcev, ki ima do lova negativno stališče, se je zmanjšal za več kot 50 %, in sicer na 22 % anketiranih. Več

kot 90 % vprašanih meni, da lovci ljubijo naravo, kar pomeni povečanje za 4 %, 85 % vprašanih pa meni, da lov varuje gozdove in polja pred škodo, ki jo povzroča divjad (+ 5 % glede na prejšnjo anketo). Da lovci namenijo veliko časa varstvu narave, jih je menilo 79 % (+ 11 % glede na prejšnjo anketo), 71 % pa je prepričanih, da lovci pomagajo tudi ogroženim živalskim vrstam (+ 5 % glede na prejšnjo anketo).

(Deutsche JagdZeitung, 11/2020)

Nemčija: V zvezni deželi Saška se je vinogradnik, ki so mu rakuni povzročali škodo na grozdju, odločil, da bo zadevo vzel v svoje roke in je v svojem vinogradu pobil več rakunov. Omenjenemu vinogradniku so namreč povzročili škodo v višini 12.000 evrov. Pristojno sodišče je vinogradnika za pet nelegalno ubitih rakunov in kršitev zakona o varstvu živali obsodilo na denarno kazen v višini več kot 2.000 evrov.

(Deutsche JagdZeitung, 11/2020)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
REVIJA ZA LOVSTVO, LOVSKO KINOLOGIJO IN VARSTVO NARAVE
CIII. LETNIK

ODGOVORNA UREDNICA
JASNA KOVAČIČ SIUKA

LJUBLJANA, 2020

Kazalo CIII. letnika – 2020

Uvodnik:

Avbar, Bojan: Klic k podnebni enakosti	168
Bradač, Lado: Lovstvo v času epidemije COVID-19	220
Bradač, Lado: Na začetku drugega (ali zadnjega) mandata predsednika LZS in o trenutnem dogajanju v lovstvu	63
Gselman, Marjan: O lovski kinologiji nekoliko drugače	324
Janc, Matija: Lovsko strelstvo in ukrepi nad epidemijo COVID-19	272
Klemenc, Aleš: Delovanje komisij in delovnih teles Upravnega odbora LZS	500
Koveš, Arpad: Revija Lovca – včeraj, danes, jutri	4
Krope, Srečko Felix: Lovskočuvarjska služba, pomembno področje dela lovske družine	116
Pokorny, Boštjan: Na trajnostno upravljanje populacij divjadi smo lahko še kako ponosni!	392
Prodan, Vedran: Lisjak včeraj, danes, jutri	448
Šalamon, Jani: Lovska kultura – komu zvoni	552

Zapisano, izbrano, prebrano ...

Toš, Marjan: 6, 66, 119, 170, 222, 273, 326, 395, 450, 502, 554

Mnenja in predlogi:

Anonimno, avtor znan Uredništvu: Ni res, da so krivolovci samo Romi	504
Avbar, Bojan: 2. februar – svetovni dan mokrišč	69
Gabrijel, Stane: Do kdaj še tako?	452
Gselman, Marjan: Facebookovi dve strani medalje	121
Gselman, Marjan: Širjenje divjega prašiča po Dravsko-Ptujskem polju in v Slovenske gorice	396
Kren, Ivan: Problematika prisotnosti divjih prašičev na območju Slovenskih goric	396
Toš, Marjan: Kdaj reformacija (tudi) v lovstvu	68
Toš, Marjan: Mozaična kmetijska krajina izginja skupaj z mnogimi vrstami	224
Tudija, Bojan: Odgovor na članek Do kdaj še tako?	504
Vučič, Čedomir: Lovca – moj spremljevalec, učitelj in sopotnik	8

Lovstvo:

Avbar, Bojan: Ali je mogoče kupiti modrino neba in toplote zemlje	275
Avbar, Bojan: Dan Zemlje v luči podnebnih sprememb	172
Avbar, Bojan: Narava ni neizčrpna zakladnica obilja	225
Avbar, Bojan: Povej srcu, da je strah pred trpljenjem hujši od trpljenja samega	453
Avbar, Bojan: Pozor, divjad na cesti	512
Avbar, Bojan: Tudi živali imajo pravico do pitne vode	121
Bernik, Rajko: Zaščita in obnova kmetijskih površin, ki so jih razrili divji prašiči	126
Bolčina, Gregor: Svojim čitateljem in naročnikom	16
Bradač, Lado: Soglasno sprejeta novela zakona o divjadi in lovstvu	278
Čenčič, Grgo: Vodenje in organizacija dela v lovski družini	556
Ekar, Franc: Divjemu petelinu tudi brez odstrela bije plat zvona	456
Flajšman, Katarina, Alagić, Ajša, Bužan, Elena, Adamič, Matevž, Pokorny, Boštjan: Konflikti z divjadjo na nelovnih površinah v Sloveniji v obdobju 2008–2018	401
Fležar, Urša, Bartol, Matej, Černe, Rok, Krofel, Miha, Hočevnar, Lan, Pičulin, Aleš, Rot, Andrej: Rezultati druge sezone spremljanja risa z avtomatskimi kamerami	407
Hafner, Miran: Očistimo krmišča, preprečujemo zaraščanje in pripravimo travnike za košnjo	398
Hafner, Miran: Srnjad in značilnosti rabe privlačnega krmišča	343
Kišek, Mateja: Kaj je skupnega bananam, čokoladi in koronavirusu?	124
Kozinc, Boris: Ptice na letališču Lesce	124
Križman, Manja, Pečlin, Luka, Švara, Tanja, Šparl, Šoba, Barbara, Rataj, Vergles, Aleksandra: Razvojna oblika človeku nevarne trkulje pri nutriji (Myocastor coypus)	505
Krope, Srečko Felix: Lovski čuvaji in Lisjak	509
Krope, Srečko Felix: Pooblastila lovske čuvajev pri nas in v tujini	231
Leskovic, Boris: Gamsovka na Ljubljanskem barju	78
Mulej, Aljaž: Poziv k sporočanju oznak na obročkanih pticah	181
Pokorny, Boštjan, Alagić, Ajša, Bužan, Elena, Potočnik, Hubert, Šorgo, Andrej, Flajšman, Katarina: Divjad na nelovnih površinah: Težave, izzivi in rešitve	332
Simčič, Gregor, Fležar, Urša, Bartol, Matej, Černe, Rok, Berce, Tomaž, Krofel, Miha, Potočnik, Hubert, Jelenič, Maja, Kuralt, Žan, Stregar, Miha, Skrbinsšek, Tomaž, Konec, Marjeta, Bolte, Barbara: Spremljanje varstvenega stanja volkov v Sloveniji v letih 2018 in 2019	328
Siuka, Darko: Z vitamini in minerali v boj proti COVID-19	341
Toš, Marjan: Seme je kal poglalo, ki obeta bogat klas	10
Trotošek, Tomaž: Kdo ne spoštuje lastnih meril	559
Vengušt, Gorazd in Vengušt, Žele Diana: Afriška prašičja kuga pri divjih prašičih	337
Vengušt, Gorazd in Vengušt, Žele Diana: Spremljanje zdravstvenega stanja divjadi v Sloveniji v letu 2019	176
Vengušt, Gorazd in Vengušt, Žele Diana: Zoonoze – nevidna nevarnost. Resničnost ali privid?	228
Volarič, Saša: Ali ima mala divjad pri nas sploh še zaveznike?	560

Žerjav, Srečko, Pičulin Aleš, Fležar Urša, Bartol Matej, Černe Rok, Sever Maja, Pagon Nives, Rot Andrej, Simčič Gregor, Krofel Miha, Hočevnar Lan, Potočnik Hubert, Kljun Franc, Črtalič Jaka, Kos, Ivan: Guru in Doru – prva doseljena risa	74
Žerjav, Srečko, Smolej, Tadeja, Kos, Ivan, Skrbinsšek Majič, Aleksandra, Belaj, Uršula: Preprečevanje nezakonitih usmrnitev prostoživečih živali in ukrepi v okviru projekta Life Lynx	284

Lovčeva opravila:

Vesel, Štefan: Januar	24
Vesel, Štefan: Februar	80
Vesel, Štefan: Marec	129
Vesel, Štefan: April	183
Vesel, Štefan: Maj	234
Vesel, Štefan: Junij	288
Vesel, Štefan: Julij in avgust	346
Vesel, Štefan: September	411
Vesel, Štefan: Oktober	460
Vesel, Štefan: November	515
Vesel, Štefan: December	566

Lovsko orožje:

Hodnik, Gregor: Kopita iz ogljikovih vlaken Naceta Miheliča	414
Hodnik, Gregor: Rdeča pika na strelnem daljnogledu in šibrenici – Noblex sight C	463
Ravnikar, Rok: Moj telefon je lahko lovski rog	83
Waldhutter, Dušan: Bergara, lovska puška za 21. stoletje z ameriško-špansko dušo	350

Lovski naboji:

Bolčina, Gregor: Iglični vžig – lefoše	27
Hodnik, Gregor: Kratki magnumi in njihova balistična učinkovitost (3. del)	237
Hodnik, Gregor: Lovsko strelivo Fox v kalibrih .222 Remington in .223 Remington	291
Hodnik, Gregor: Magnumi in pravi namen zunanega pasu na tulcih (2. del)	186
Hodnik, Gregor: Nastanek in razvoj magnumov	133
Hodnik, Gregor: Uporaba svinčenk v lovske namene (1. del)	517
Hodnik, Gregor: Uporaba svinčenk v lovske namene (2. del)	569

Po lovskem svetu:

Ekar, Franc: Sejem lovstva in ribištva – Salzburg 2020	188
Logar, Janez: 67. Zasedanje delovne skupnosti lovske zvez jugovzhodnega alpskega prostora	87
Novak, Peter: Slovesnost v madžarski županiji Zala	573
Rotar, Franc: Lovski shod Okraja Velikovec	135

Na kratko iz tujega tiska ...

Mehle, Janko: 30, 89, 136, 190, 240, 293, 352, 416, 466, 521, 574

Lovsko pripovedništvo:

Bone, Bogdan: Nočni potepuhi	467
Čigler, Tomaž: Eden od sedmih	522
Černigoj, Franc: O Cirilu, dveh Cirilovih jelenih in njegovih psih	579
Černigoj, Franc: V tisti snežni zimi pri Guzelju v Idrijski Beli	31
Gombac, Hana: Belo kot čekani, rdeče kot sneg	353
Hribar, Mitja: Če bi ne imel jage	241
Krivec, Jani: Tudi to je bilo njegovo življenje	90
Leban, Matej: V rit bi te brnil	355
Marenče, Mihael: Srečanje	191
Marenče, Mihael: V tihoti gora	139
Prezelj, Slavko: Pesek v čevlju	294
Toš, Marjan: Anzlova lovska oporoka	417

Lovsko pesništvo:

Bone, Bogdan: Poslednji zalaz	195
Grl, Stanko: Lovca moj	360
Grl, Stanko: Ne pozabimo na obljube	421
Grošelj, Boštjan: Listi rumeneči	36
Grošelj, Boštjan: Pod divjim prašičem	524
Jerman, Tina: Lovčev spomenik	143
Krnc, Sara: Poslanstvo lovca	243
Osterman, Ajda: Impresija lovca	299
Rant, Andrej: Zlatorog	472
Rant, Andrej: Božič	582
Rant, Andrej: Gams	92
Rant, Andrej: Volk	359
Zelnik, Janja: Spomin 3.	58

Lovska organizacija:

Ačko, Branko: V spomin na Pohorski bataljon tekmovalce v streljanju na glinaste golobe	96
--	----

Andoljšek, Žiga: Izobraževanje ZLD Kočevje za usposobljene starešine lovskih družin	198
Avbar, Bojan: Bič, rajski izvir sredi kraške planote	368
Avbar, Bojan: Interventni zakon za odstrel medvedov in volkov na kolenih	300
Avbar, Bojan: Znanje je zaklad, ki venomer spremlja svojega lastnika	363
Bakal, Oste: 70 let LD Gornja Radgona	304
Bakal, Oste: LD Benedikt obeležila 70 let	365
Bolčina, Gregor: Nova knjižica o lovskih običajih	41
Bradač, Lado, Toš, Marjan: Še o ponatisu zbornika Slovenski lovci v vojni za Slovenijo	361
Bradač, Lado: Teoretični del lovskega izpita 2020	301
Budal, Gregor: V Postojnsko-Bistriški zvezi lovskih družin 38 novih lovcev	527
Ferčak, Branko: LD Porezen Cerkno je praznovala	248
Gabrijel, Stane: Lovski izpit 2020 v ZLD Novo mesto	423
Gabrijel, Stane: Narava, čebele, med in medjed	526
Gselman, Marjan: Mariborski lovci lovili ribe	199
Gselman, Marjan: Nedovoljena vožnja v naravnem okolju ter njen vpliv na divjad in lov	425
Gselman, Marjan: Zapiso slovenskega lovca podpisalo 37 novih lovčev in lovcev LZ Maribor	478
Hace, Vladimir: Strelska liga in bazenski tekmi v ZLD Kočevje	528
Janc, Matija: Dnevi lovskega strelstva	473
Kmetec, Urša: 13. Državno in 6. Odprto mednarodno prvenstvo Slovenije v oponašanju jelenjega ruka	525
Kmetec, Urša: Letos so dobro vidne posledice nespametne politike upravljanja z divjadjo	38
Kmetec, Urša: Na skupni slikarski razstavi Igorja in Aleša Pičulina	39
Kmetec, Urša: Podpisali načrt o sodelovanju s Slovensko vojsko	40
Kmetec, Urša: Šesti dobrodelni ples LZS z najvišjim izkupičkom doslej	144
Kmetec, Urša: Zeleni sklad za družino Dava Krničarja	38
Knez, Urška: 70 let LD Jurklošter	364
Komauer, Boris: LD Kungota naših 70 let	96
Koritnik, Mladen: 70 let delovanja LD Banja Loka - Kostel in razvitje novega prapora	305
Kovačič Siuka, Jasna: Izpust risa Borisa iz prilagoditvene obore v naravo	362
Kovačič Siuka, Jasna: Izpust risa Katalina iz prilagoditvene obore v naravo	245
Kovačič Siuka, Jasna: Projekt Life dinalp bear razglašen za najboljšega	585
Kovačič Siuka, Jasna: Upokojila se je Eva Strajnar	475
Kovačič Siuka, Jasna: Volilni Občni zbor LZS 2019	93
Köves, Arpad: ZLD Prekmurje darovala zaščitne maske Splošni bolnišnici Murska Sobota	304
Krivec, Franc: Novi prapor LD Sv. Jurij Jurovski Dol	586
Krope, Srečko Felix: Preverjanje znanja lovskih pripravnikov prek videokonference	245
Krope, Srečko Felix: ZLD Ptuj - Ormož bogatejša za 20 novih lovcev	303
Lepšina, Dušan: Oj, ti korona!	529
Lovska zveza Slovenije: Lovstvo v času epidemije COVID-19	244
Lovska zveza Slovenije: Upravljanje s populacijami zavarovanih vrst – kako naprej?	300
Miklavčič, Andrej: Lovska družina in socialna omrežja	583
Novak, Peter: Razstava lovskih trofejev v Županiji Zala na Madžarskem	200
Novak, Peter: Strelsko tekmovanje v ZLD Prekmurje	425
Novak, Peter: Strelstvo in kulinarika v LD Prosenjakovci	479
Novak, Peter: V Beltincih že dvanajstih s sokoli	198
Novak, Peter: Zgledno sodelovanje obmejnih lovcev	362
Palčič, Marjan: 70 let LD Izlake	366
Prodan, Vedran: Praporščaki članic LZ Koper na proslavi sv. Huberta v Pulju	196
Prodan, Vedran: Tretja tekma s puško risanico za pokal LZ Koper	147
Rotar, Franc in Škrli, Janez: Prvi skupni lov dveh dežel v LD Babno Polje	94
Rotar, Franc: Inventura upravljanja z divjadjo v koroških in štajerskih loviščih	197
Rotar, Franc: Iz delovne beležke lovskega inšpektorja	422
Rotar, Franc: LGB Slovenj Gradec v letu 2019	247
Rotar, Franc: Na Koroškem pomladili lovske vrste	530
Rotar, Franc: Strelska tekma v Mežiškem LGB	147
Rotar, Franc: Tudi strelci so ambasadorji domovine in lovstva	145
Rotar, Franc: Zbor članic Koroške lovske zveze	477
Sever, Maja: Bojan, nov ris s telemetrično ovratnico	41
Šivc, Jani: Strelska liga ZLD Ljubljana	526
Škrlep, Erika: Dvajset let oddaje o lovstvu	37
Štemberger, Božidar: Tekmovanje v streljanju z lovsko risanico 2020 v Postojnsko-Bistriški ZLD	529
Šuler, Goran: Slovenska vojska za potrebe lovstva	476
Švab, Janez: Memorial Braneta Kurnika 2020	585
Tatalovič, Slobodan: Strelska tekma kozjaškega gojitvenega bazena	426
Toš, Marjan: Slovenski lovci v vojni za Slovenijo	246
Toš, Marjan: Visoke preže – (tudi) ogledalo lovcev	367
Uredništvo založništva LZS: V vaše roke prihaja Evrazijski šakal	40
Vasa, Branko: Da ne pozabimo izvirnega lovskega izrazoslovja	42
Weber, Jane: ZLD Notranjske Cerknice organizirala 23. Srečanje lovskih mojstrov in čuvajev	477
Žerdin, Bojan: Prijateljstvo med lovci ne pozna meja	364
Žižek, Dušan: Lovsko izobraževanje v ZLD Prlekija	148

Jubilanti:

Abramenko, Maks: 90-letnik LD Boč na Kozjaku 531

Anzeljic, Mirko: 90-letnik LD Loški Potok	97
Florjančič, Zvone: 85-letnik LD Šmarna gora	307
Gomzi, Franc: 80-letnik LD Negova	587
Jernejc, Marjan: 80-letnik, LD Šmarna gora	43
Kovačič, Franc: 80-letnik LD Negova	587
Kramljak, Ivan – Vanč: 85-letnik LD Orlica - Vuhred	307
Kristen, Brane: 95-letnik LD Črešnjevec	427
Lah, Anton: 70-letnik LD Vinski vrhovi	249
Ložar, Albin: 70-letnik LD Tomišelj	427
Okrajšek, Ivan: 75-letnik LD Banja Loka - Kostel	201
Perpar, Anton: 80-letnik LD Dobrič	369
Ribič, Jože: 90-letnik LD Dobrič	481
Rituper, Ludvik: 70-letnik, LD Prosenjakovci	43
Sešek, Avguštin: 85-letnik LD Šmarna gora	531
Štrmole, Branko: 70-letnik LD Bled	481
Šega, Stanko: 75-letnik LD Banja Loka - Kostel	97
Udovič, Martin: 80-letnik LD Dobrič	149
Volmajer, Dušan: 80-letnik LD Podvelka	149
Vrčon, Ivan: 80-letnik LD Vipava	201
Zrim, Ernest: 90-letnik LD Radovci	369

V tem mesecu praznujejo svoj življenjski jubilej: 43, 97, 149, 201, 249, 307, 369, 427, 481, 531, 587

MLADI IN LOVSTVO:

Avbar, Bojan: Nihče ne more narediti za majhne otroke, kar naredijo dedki in babice	428
Brunskole, Maja: Revija Lovcev kot izvrsten učni pripomoček	44
Gabrijel, Stane: Tabor mladih 2020 v ZLD Novo mesto	588
Gselman, Marjan: Osmi lovski tabor mladih LZ Maribor	482
Jelerčič, Dušan: Otroški lovski biatlon v LD Čepovan	150
Kišek, Mateja: O šoli, kjer so najljubši predmeti dijakov povezani z lovstvom	370
Klajne, Franci: LD Zreče dejavna v svojem lokalnem okolju	250
Ogorevc, Melita: Lovca na obisku v OŠ Globoko	202
Sedej, Jana: Gumbki in Rožice z lovcema v gozdu	308
Weber, Jane: Lovski tabor v LD Babno Polje 2020	532
Žinkovič, Valerija: Novim dogodivščinam naproti v družbi lovcev	98

LOVEC ZA MLADE:

- Divja mačka (<i>Felis silvestris</i>)	483
- Evrazijski bober (<i>Castor fiber</i>)	533
- Kuna belica in kuna zlatca	151
- Navadna neverica (<i>Sciurus vulgaris</i>)	429
- Navadni dihur (<i>Mustela putorius</i>)	589
- Preveri svoje znanje	45
- Ris (<i>Lynx lynx</i>)	309
- Rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>)	203
- Sraka (<i>Pica pica</i>)	99
- Šakal (<i>Canis aureus</i>)	371
- Volk (<i>Canis lupus</i>)	251

Lov na črke in številke: 46, 100, 152, 204, 252, 310, 372, 430, 484, 534, 590

LOVSKI OPRTNIK:

Ačko, Branko: Iskanje in reševanje gamsa na ulicah Slovenske Bistrice	376
Ačko, Branko: Letos že osmi veleslalom za Zlatega pohorskega jelena	253
Brunskole, Maja: Zdravko Robek iz Lovske družine Škocjan	47
Budal, Gregor: Visoka osebna jubileja lovcev LD Trnovo	593
Černigoj, Franc: Predstavitev knjige: Boris Žagar: Gamsova župca	374
Černigoj, Franc: Trije sedemdesetletniki in njih zgodbe	535
Dovžan, Miro: Lojzi Avsenik, naravoslovni fotograf, lovec in mentor	155
Ekar, Franc: Biološki tabor v LD Jezersko	485
Ekar, Franc: Branko Galjot praznoval 80 let	105
Ekar, Franc: Na veliko soboto umrl upokojeni nadškof Alojzij Uran	311
Ekar, Franc: Odkrili obeležje dr. Mihua Potočniku	205
Ekar, Franc: Spominjanje na Dava Karničarja – alpinista, ekstremnega smučarja in lovca	594
Ekar, Franc: Lepi čevlji pod domačo lesko	539
Fujan, Martin: Učenje se nikoli ne konča	375
Hafner, Ivan (Janez): V LD Sorško polje ponosni na častnega člana Braneta Dobrina	312
Heric, Bogomir: Križevski rogist prejel najvišje priznanje občine	592
Hernaus, Miran: Skrb za ptice pevke v LD Šentjur	539
Hlade, Jan: Odprtje lovske kočice na Taležu	104
Hribar, Mitja: Lovska poroka v LD Storžič	311
Kangler, Franc: Skrb za starejše lovce	593
Kišek, Mateja: Anton Peršoh – spoštovan lovec izpod Boča	431
Klavžar, Drago: Nevsakdanji rogovji	255
Koritnik, Mladen: Petinštirideset let pobratenih lovov	102
Koritnik, Mladen: Prvi skupni lov sosedov	254
Kovačič Siuka, Jasna: Gurujevo uspešno razmnoževanje	154
Kovačič Siuka, Jasna: Sto let državnega varovanja narave Slovencev	153
Krivec, Jani: Iskanje ranjenega gamsa z grenkim koncem in predlogom LZS	486

Kuljaj, Ivo: Lovska poroka v Gabrju pod Gorjanci	538
Leskovic, Boris: Miha Marenče: Podobe živali naših gora	52
Leskovic, Boris: Predstavitev knjige: Bioekološke značilnosti poljskega zajca	257
Leskovic, Boris: Zoran Ristić: Bioekologija vseh vrst fazanov v svetu in njihova gojitve (avikultura)	206
Lovci LD Radeče: LD Radeče v letu 2019 zapustili trije lovci	594
Lovki in lovci LD Soča: Joško Kašca, ostal boš za vedno med nami!	537
Malek, Marjan: LD Starše v oddaji Dobro jutro	256
Malek, Marjan: Reševanje srne iz kanala reke Drave	207
Malesič, Ivan: Tradicionalni spominski lov v LD Metlika	433
Marhl, Jože: Številčnost bobrov se povečuje – golosek to potrjuje	101
Mitja, Kersnik: Moje nove izkušnje pri lovu lisic	594
Naglost, Oton: Dama v belem	51
Palčič, Marjan: Spominska slovesnost za zborovodkinjo Ido Virt	206
Petek, Janez: Moje srečanje z medvedom	485
Planovšek, Rok: Nova preža na Konečki planini	104
Raspet, Anton: Volk napadel psičko Pandoro	313
Ravnikar, Rok: Skupni lov LD Moravče in LD Bogojina	102
Rotar, Franc: Druženje lovskih praporščakov	155
Rotar, Franc: Severnemu rojaku knjiga v spomin	154
Rotar, Franc: Sto let najstarejšega koroškega »jagra«	591
Rotar, Franc: Tudi po stodesetih letih prijubljen obveščevalec in povezovalc	49
Rotar, Franc: Visoka preža za 70 let	537
Škrlep, Erika: Ferdinand Vode, najstarejši lovec, praznoval sto let	50
Šuligoj, Vital: Jaga treh družin	103
Tatalovič, Slobodan: 95 let predanega lovca Maksa Holcmana	103
Tatalovič, Slobodan: Bazenska lovska razstava in obisk otrok	257
Tatalovič, Slobodan: Hubertova maša pri sv. Duhu na Ostrem Vrh	432
Toš, Marjan: Dušan Volmajer: Pravi lovec je po duši varuh narave: kar ji vzame, naj ji vrne	256
Toš, Marjan: Nežna duša z mirno roko in ostrim pogledom	432
Toš, Marjan: Predstavitev knjige: Janez Črnač: Življenje pusti sledi III. (2018–2020)	538
Toš, Marjan: Tradicionalno jesensko srečanje dveh pobratenih lovskih družin	255
Vahtar, Jože: Trije jubilarji LD Mengeš praznovali v krogu svojih lovskih tovarišev	312
Weber, Jane: 33. tradicionalni Prijateljski skupni lov ZLD Notranjske	254
Weber, Jane: Poslovil se je Blaž Lipovac	207
Žerdin, Bojan: LD Bogojina že sedem desetletij pripravlja Štefanov lov	206

Lovske osebnosti:

Toš, Marjan: Aleksander I. Karadžordžević	259
Toš, Marjan: Bruno Skumavc	541
Toš, Marjan: Dr. Ivan Lovrenčič	54
Toš, Marjan: Dr. Jože Benigar	488
Toš, Marjan: Dr. Viljem Krejči	314
Toš, Marjan: Fran Saleški Finžgar	208
Toš, Marjan: France Cvenkel	596
Toš, Marjan: Herman Göring	378
Toš, Marjan: Janko Ponebšek	106
Toš, Marjan: Josip Broz - Tito	434
Toš, Marjan: Stanislav (Stanko) Bevk	156

Okusi narave (Žan in Eva):

Fazanja juha z žličniki	106
Hrbet divjega prašiča s sojinimi kalčki	541
Jelenji rezki v sojini omaki s čičeriko	259
Mariniran srnji file z ananasom	488
Meso divjega prašiča na žarni plošči	378
Meso divjega prašiča s kislo repo	156
Muflonovo jagnje s krompirčkom	208
Pečen srnji hrbet z brusnicami	54
Srnje meso z rižem in karijevo omako	314
Srnji file v listnatem testu	596
Stegno mladega divjega prašiča s slivami	434

V spomin:

Banko, Ivan: LD Domžale	379
Blažič, Tomaž: LD Jesenice	315
Dolenc, Janko: LD Selca	209
Drgan, Jože: LD Dol pri Hrastniku	379
Gomboc, Jožef: LD Rankovci	260
Hari, Ludvik: LD Mlajtinci	55
Hergula, Milan: LD Velika Nedelja	379
Kmetič, Franc: LD Moravče	315
Kraner, Franc: LD Puščava	55
Kranjec, Elemer: LD Krka Goričko	489
Kuntarič, Jožef: LD Rečica pri Laškem	489
Lavrič, Mirko: LD Banja Loka - Kostel	542
Lekše, Ivan: LD Mislinja	157
Medvešek, Franc: LD Izlake	107
Okorn, Zoran: LD Selca	209
Pipan, Darjo: LD Kras Dutovlje	107
Piršič, Drago: LD Banja Loka - Kostel	315

Podlogar, Vladimir: LD Polhov Gradec	435
Pogačnik, Boris: LD Kropa	435
Polanc, Karol: LD Strojna	157
Rado, Štekelj: LD Jezero Komen	597
Rihter, Franc: LD Mislinja	542
Rogelj, Anton - Tone: LD Krka	55
Simčič, Viktor: LD Sinji Vrh	542
Sladič, Jože: LD Dole pri Litiji	597
Špehar, Jurij: LD Sinji Vrh	597
Troha, Janko: LD Udenboršt	107
Veršovnik, Anton: LD Janžev Vrh	209
Zorko, Franc: LD Arčiče	260
Žibert, Rudolf - Rudi: LD Mirna	260

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi: 55, 107, 157, 209, 260, 315, 379, 435, 489, 542, 597

Lovska kinologija:

Bandelj, Robert: Vsestranska uporabnostna preizkušnja jazbečarjev	490
Česarek, Boštjan: Mednarodni tekmi za jazbečarje	210
Dajčar, Tomaž: Lovska preizkušnja prinašalcev (LP-P) CACT – Ptuj v organizaciji LKD Ptuj - Ormož	110
Dajčar, Tomaž: PNZ in UP psov šarivcev v LD Lukovica	109
Dajčar, Tomaž: PNZ, VP in TO za prinašalce v LKD Zasavje	108
Dajčar, Tomaž: Preizkušnja naravnih zasnov, vzrejna preizkušnja in telesno ocenjevanje psov prinašalcev v LD Ig	490
Fabiani, Leo: Kronika lovske kinologije v Lovcu	56
Grošelj, Boštjan: Štirideset let organizirane lovske kinologije v Zasavju	211
Janežič, Jožica: Preizkušnja lovskih psov za delo po krvni umetni krvni sledi	108
Kirbus, Daniel: Državna tekma istrskih goničev v spomin Staneta Hribernika	263
Kozinc, Boris: Temeljna vzgoja psa za lov	436
Krivec, Jani: Srečanje vodnikov krvosledcev Slovenije in somišljenikov krvosledništva 2019	211
Krivec, Jani: Uporabnostna preizkušnja psov v delu po krvnem sledu	264
Lah, Tomaž: Uspešen letošnji tečaj vaj v poslušnosti VP-1/VP-2	544
Merzel, Ana: Državna tekma lovskih psov v vodnem delu – CACT	263
Rakovec, Vili: Po umetni krvni sledi na Jelovici	491
Raspet, Anton: Povečan lov na lisice in kune v loviščih ZLD Idrija	382
Šumak, Janez: 40 let LKD Celje	261
Šumak, Janez: Uporabnostna preizkušnja po umetni krvni sledi na Celjskem	598
Trček, Iztok: LD Mlajtinci zgradila nov umeten rov za pse jamarje	383
Tucovič, Branko: 40 let delovanja LKD Posavje - Krško	380
Tucovič, Branko: Drugo tekmovanje za ptičarje in šarivce za pokal sv. Huberta	381
Tucovič, Branko: Šestnajsti memorial Alojza Arka (LKD Posavje - Krško)	382
Verčko, Jožef: Samostojna državna tekma barvarjev po krvni sledi	437
Verčko, Jožef: Vzrejni pregled in vzrejna preizkušnja koroških žigcev na Ruperč Vrh	316
Zemljič, Dragan: Osmi memorial Vladimira Pleničarja	543
Zemljič, Dragan: Vsestranska uporabnostna preizkušnja ptičarjev – Ljutomer 2019	317

Predvidena legla lovskih psov: 58, 110, 212, 265, 318, 384, 438, 492, 544, 598

Okrožnice, navodila, predpisi, sklepi, obvestila, popravki, opravičila:

Komisija LZS za lovsko kulturo in odnose z javnostmi: LZS, Lovska družina Tabor Dornberk - Branik: 13. Državno in 6. Mednarodno prvenstvo Slovenije v oponašanju jelenjega roka	385
Komisija LZS za lovsko kulturo in odnose z javnostmi: Javni poziv Lovska kultura 2020	162
Komisija LZS za lovsko kulturo in odnose z javnostmi: Javni poziv Lovska kultura 2020	493
Komisija LZS za lovsko kulturo in odnose z javnostmi: Ponovljeni javni poziv Lovska kultura 2020	385
Komisija LZS za lovsko strelstvo in lovsko orožje: Dnevi lovskega strelstva 2020	385
Komisija LZS za lovsko strelstvo in lovsko orožje: Koledar strelskih tekmovanj v letu 2020	62
Komisija za lovsko kinologijo in Lovska družina Loka pri Zidanem Mostu: Srečanje vodnikov psov krvosledcev Slovenije in privržencev krvosledništva	439
Lovska zveza Slovenije in Lovsko dobrodelno združenje Diana: Vabilo na krvodajalsko akcijo	58
Lovska zveza Slovenije, Urša Kmetec: Rezultati natečaja za izbiro fotografij za koledar LZS 2012	480
Lovska zveza Slovenije: Javni nagradni natečaj za izbiro odličnih fotografij prostoživečih živali	270
Lovska zveza Slovenije: Razpis za direktorja strokovne službe	493
Lovska zveza Slovenije: Veliki stenski koledar LZS 2021, dodatna možnost za naročilo	480
Ocenjevalna komisija Uredniškega odbora LZS: Rezultati javnega natečaja za literarna besedila z lovsko tematiko	137
Uredniški odbor Založništva LZS: Javni natečaj za prozna in pesniška literarna besedila z lovsko tematiko v letu 2020	138

O Cirilu, dveh Civilovih jelenih in njegovih psih ...

FRANC ČERNIGOJ

Kamni Vrh

Med dvema vrhovoma na Križni Gori je Kamenška rovna: med Velikim in Mali kamnom. Tudi Kamni vrh rečejo prvemu in po njem prav tako domačiji na Kamenški rovni. Še po drugi vojski, tja v petdeseta leta prejšnjega stoletja, je bila to živa hiša. Žgavec so se pisali, ki so živeli v njej. Imeli so njivo, imeli so kravo in prašička. In oče je bil čevljar.

Vozne poti na Kamenško rovno ni bilo. Ko je Kamenški zidal hišo, je pesek za zidavo nosil na hrbtu ...

Filčerski s Križne Gore so Kamenškim orali. Za vsako njivo se je vedelo, koliko ur vzame oranje. In se ni smelo končati prej, ker bi s tem kmetijo 'stavil v nič'. Da njiva ne bi bila prehitro zorana, sta orača orala počasi. In ko ju je gospodinja prišla klicat za južino, sta hitro potegnili še zadnjo brazdo. Dobro se ji je zdelo, ko sta jo pohvalila: »Vi pa res veste, kako dolgo se orje ta njiva.«

A drugod je bilo življenje lažje in Kamenški so se odselili. Zadnja sta odšla Ivan in njegova sestra Antonija, okoli leta 1950. Hiša je ostala sama. Za stanovalci je v njej ostalo le še nekaj drobnega krompirja ...

A Rovna se ni zarasla. Pokosil jo je ta ali oni, ki je potreboval krmo. Tudi lovec Ciril iz Žagolča pod Križno Goro. 'Morebiti pa pride na otavo Enorogi jelen'¹, je pomislil ...

¹ Po pripovedi in zapisih Cirila Tratnika. In po: Stano Tratnik – Lovska sreča; (v: Skozi spomine,

Ciril in obeljeno deblo črnega gabra

Lovec Ciril

Ciril je iz rodbine Tratnikov. O njih je bilo že zapisano:

Od kod je v naše kraje prineslo tisto seme, ki je zasvedralo globoko v kamen Gore? / ... /

Iz katerih daljnih krajev ga je sèm zanesla neusahljiva moč življenja?

Pravijo, da je prvi Tratnik pred več kot petsto leti privandral dol iz Savinjske doline. Prvi znani zapis tega priimka v naših krajih najdemo v bukvah v župnišću v Črnem Vrhu na Idrijskem. 1691. je bil vanje zapisan novorojeni *Gregor, sin Gregorja Tratnika* ... Ta Gregor je zasejal tudi prednike današnjih Tratnikov na Colskem, ki so skoraj vsi strastni lovci in dobri pevci².

In eden od njih je tudi Ciril iz Žagolča pri Colu, letnik 1955 ...

Trdo ga preizkuša življenje ... Z ženo Marico sta si z božjo pomočjo ustvarila dom in družino. Štirje otroci so se jima rodili in vse jima je šlo po sreči.

Petnajst let nazaj je Ciril oral, Marica je za njim iz brazd pobirala korenike. Kot da jo zanaša, se ji je zazdelo ... Bilo je slabše in slabše, ni več imela pravega ravnotežja. In ko je po stopnicah nesla sušit perilo, je padla in si zlomila kolk. Od takrat ni bila več samostojna. Bolezen jo je prikovala na invalidski voziček, vzelo ji je govor ... Zanj zdaj srbijo tudi otroci. A oni imajo svoja življenja in tako je Marica še bolj Cirilova ...

»Lov mi pomaga živeti!« pravi Ciril. »Bogvari, če ga ne bi bilo! Vsako nedeljo, ko poskrbim za Marico, grem. Križna Gora in gozdovi tam gor – to je moj svet ...«

Že otrok je Ciril živel za Križno Goro. Za pastirja je bil, pri Predgozdniku. Gor je spal, pasel in pomagal na kmetiji. Takrat so Križnogorci še na roke mešali redne in gnoj po njivah raznašali na tragah³.

gozd in stečine. Zbornik ob 70-letnici LD Col; Col, 2019).

² Iz te rodovine izhaja tudi operni solist in prvak ljubljanske Opere Marko Kobal – Krštofov z Malega Polja; tudi on je lovec.

³ So mešali redne in nosili gnoj na tragah – so

Elektrike tja gor še ni bilo. Še zdaj, ko je Predgozdnikova hiša prazna, ima Ciril ključ od domačije. Pokojni gospodar mu ga je dal. »Ko boš hodil tod, imej ključ pri sebi, če te bo kdaj ulovila huda ura ...,« mu je takrat rekel.

Enorogi

Zgodba o jelenu z enim rogom je med colskimi in črnovrškimi lovci⁴ živela več let. Začela se je v novembru v letu štirinajst, ko je bil Enorogi za Križno Goro prvič viden. Odtlej so ga videvali lovci iz obeh sosednjih lovskih družin. Njegov še krvav, iz lobanjske kosti iztrgan rog – le kako si ga je izrul!, je našel lovec Vladimir⁵, okoli božiča, ko je šel po drevce. Sneg okoli najdenega roga je bil krvav. Dobro, da se je to zgodilo pozimi. Če bi se polet, bi jelenu rano zalegle muhe. In

tróšili na roke pokošeno travo (redí) in na lesenih nosilih nosili gnoj.

⁴ Colski in črnovrški lovci – lovci LD Col in LD Javornik Črni Vrh

⁵ Vladimir Velikonja, LD Javornik

Cirilov sin Marko: iz mladega polharja je zrastel v lovca in vodnika lovskih psov krvo-sledcev.

Foto: Tone Tratnik

lovca je obljubil, da bo najdeni rog dal uplenitelju tega jelena, kdorkoli že bo ...

Naslednja leta se je Enorogi vračal na krmišča za Križno Goro, največ v zimskem času. Ponovno mu je zrastle še drugi rog – najprej le šilo z nadočnikom, brez rože. V letu osemnajst pa se je jelenu razvilo rogovje nepravilnega dvanajsteraka. A ime Enorogi je ostalo. Videvali so ga v Hlávavih dolinah, okoli Luž in Kamenške rovne, pod Špičastim vrhom, po Mrzlem Logu in v Kalarjevi dolini. Bil pa je straš-

oživi. Čez čas ptice glasno sporočajo: med drevjem se nekaj dogaja! Izstopi srnjak. Počasi se pomika čez rovno. V gozdu spet pok veje! In Stano ga zagleda ...!

»Je ta pravi?« tiho vpraša Ciril. – »Je ... Streljaj, za božjo voljo, drugače bo spet šel v gozd!« mu odvrne Stano.

Križnogorska tihota ... In pok ...

»A misliš, da sem ga?« z zadržanim glasom dahne Ciril. – »Si ga,« mu reče Stano, ki dogajanje gleda skozi daljnogled. »Ni šel več daleč ...«

Ranjeni jelen iznad Sanabora in pes haski ...

V dolgem lovskem življenju se je Cirilu dogodilo že marsikaj. Bile so vesele in žalostne zgodbe. In prav v slednjih so dostikrat skrita nam nerazumljiva sporočila ...

S sosedom Matejem⁷ sta šla na lov. Na jelene, nad Sanabor. Ruk se je začel. Mračilo se je že. Visoko v pobočju gor proti Nanosu je zarukal jelen ... In čez čas izstopil na rovno. Ciril se je odločil in streljal. Jelen je zadetek nakazal in stekel v gozd. Na nastrelu krvi ni bilo.

Drugi dan je šel za ranjeno življajo Cirilov sin Marko, s krvosledcema Barotom in Brokom, tretji dan še drugi vodnik s svojima krvosledcema. Dobili so kri ranjene živali in po dveh kilometrih prišli do nje. Jelen je odskočil. Šli so naprej za njim, po tistih školéh, tja v vipavsko lovišče, vse do starega vipavskega grada nad Vipavo. Bilo je vroče, psi so bili utrujeni in lovci so prenehali z iskanjem ...

Čez pol leta je v Žagolču za več dni izginil pes haski ...

Lovca Matej je imel nad Sanaborom, na prehodu divjadi, postavljeno avtomatsko kamero. In ko je v februarju preverjal, katera divjad je šla tam mimo, je na sliki videl – pred meseci ranjenega jelena v družbi s sosedom haskijem! Jelen v snegu obira suhe liste, zraven njega se po pasje smeje haski!

Proti pomladi je ta jelen poginil. Našli so ga blizu Sanabora, v maju ...

Nekateri Cirilovi psi ...

Ciril je imel kar nekaj lovskih psov. Dva ima še zmerom. Njegovi psi zanj niso le živali, temveč prijatelji. Odprta jim je pot v njegovo dušo. Kadar ga k tlom tiščijo težave, ki so ga zatele v življenju, živali to začutijo. Potiho pridejo do njega in naslonijo glavo na njegova kolena ...

Njegov prvi resasti istrijanec je bil Bil ... Bila je zima in hud mraz, ko je lovca v Hrušico povabil prijatelj Mile, na jelenjad. Cirilova žena Marica je s kretljivo

⁷ Matej Mikuž, LD Col

Foto: Posnetek avtomatske kamere

V avgustu ranjeni jelen s haskijem. Kakor bi bila prijatelja, se zdi ...

Foto: Dominik Trašnik

Kot bi se za čas ustavili čas ...

no previden. Edino pozimi, najraje ponoči, je prihajal na krmišča. Videval ga je tudi Ciril. Tudi kasna noč, že proti jutru, je lovca še dobila v lovišču.

Sredi Kamenške rovne stoji stara razvejana bukev. Nanjo je bila pritrjena polzaprt preža. Z nje je še videti ostanke kamnovrške hiše. Rovno je Ciril zmulčal, njivo preoral in posejal z deteljo, pomešano z ovsom. Na njej je s prijateljem Stanotom v avgustu, v letu osemnajst, čaka Enorogega ...

Prvi dan jelena ni bilo mimo. Začelo je pihati in iz ure v uro je bilo bolj mraz. Rovna je ostajala prazna. Po dolgem času je Ciril rekel Stanotu: »Stano, če uplenim tega jelena, bo tukaj stala zaprta preža in ne bo nas več zeblo.«

Naslednji dan je bilo mirno, brez vetra. »Samo jelen manjka,« sta pomislila lovca. A ga ni bilo. Tudi v soboto ne ...

Nedelja, 19. avgust. Ciril in Stano se previdno povzpeta na prežo. Ko potihnejo šumi njunega prihoda, gozd kmalu spet

Na nastrelu ni dosti krvi. Ciril pokliče sina Markota: »Pridi z Barotom in Brokom⁶. Tistega jelena sem streljal ...«

Jelen je bil najden v nekaj minutah. Ob gozdni poti na Mali kamen je legel zadnjikrat ...

In je bilo po lovsko veselo in slovesno! Tisti večer, in še naslednji dan. In še v nedeljo! Temu in onemu se je zazdelo, kot bi se za čas ustavili čas ...

Z njimi je bil tudi Marko Krštofov, ki ne zna le z glasom, ampak tudi z lesom ... »Marko, bi pomagal postaviti zaprto prežo na Kamenški rovni, da nas na njej ne bo več zeblo, ko bomo čakali?« ga je poprosil Ciril.

In na deževno nedeljo, v septembru, je bila preža postavljena ...

Tudi lovca Vladimir iz sosednje lovske družine je držal besedo. Uplenitelju Cirilu je podaril iz lobanjske kosti pred leti izruto vejo Enorogega ...

⁶ Baro in Brok – Cirilova psa krvosledca. O Baru bomo v tem zapisu še brali.

in izrazom na obrazu jasno pokazala, da so malo prismojeni, ko v takem silijo na lov. Bili so trije Fridetovi, Marko Krštofov, Mile, Ciril ..., ki pa je zaradi opravkov zapustil lov že pred koncem. Psa Bila je pustil pri lovcih. Naj se še malo izživi, si je mislil ...

Marko je streljal tele in košuto. Bil je pritekel do košute in poginjajoča žival ga je brcnila v trebuh. Pes si je na videz kmalu opomogel, a prave živahnosti v njem ni bilo več. Na koncu ni mogel več hoditi. Naložili so ga h košuti in teletu na prikolico in ga pripeljali domov. Izkazalo se je, da mu je košuta z brco zlomila nekaj reber. Štiri dni je zavračal hrano, večinoma stal in izločal kri. Po priporočilu veterinarja so mu dajali zdravilo proti bolečinam. Šele peti dan je šavsnil proti gospodarju Cirilu in tako pokazal, da mu gre na bolje.

Ko je ozdravel, je zelo nerad pomagal pri lovu na jelenjad in srnjad, izjemen pa je bil pri iskanju zajca na ložu ...

Resasti istrski gonič Car je bil eden Cirilovih najljubših psov, četudi ta pasma velja za manj inteligentne med lovskimi psi. Njegovi resasti kodri, ki so mu silili čez oči, so ga še bolj simpatično pobutalili.

Ciril se spominja ... »Pred Nemcem nad Colom Car požene zajca čez cesto. Zaslišim cviljenje gum. Ko pritečem tja, pes leži negiben sredi ceste. Hrope, v očeh mu vidim, da me prosi pomoči. Kot mati otroka ga počasi dvignem, položim v prtljajnik avtomobila in odpeljem k veterinarju. A poškodbe so bile prehude. Zlomljena rebra so mu predrli trebušno votlino ...«

Jesenski in zgodnji zimski nedeljski popoldnevi so za colske lovce namenjeni lovu. V Žagolihu se poiščejo – Fridetovi

Ciril z uplenjenim zajcem, ki mu ga je prignil Car.

Foto: Tone Tražnik

Na deževno nedeljo v septembru je bila preža postavljena.

trije, Silvester s sinovi, Ciril in sin Marko; in sosedov Matej in Marko Krštofov ...

Tako se eno nedeljo namenijo proti Nanosu. Pod Orlovšami Ciril zastrelji enoletnega gamsa. Marko s krvosledkinjo Alo za njim izdeluje kar pet kilometrov dolg sled: čez Trško in Marjančno rovno, čez Farmance v Belo in naprej proti Sanaboru. Nasproti prav takrat priteče Cirilova hči Petra⁸. Zasliši in tudi zagleda Alo. Ko ta priteče do že onemolega gamsa v vodi Beli, žival sune z glavo proti psu in mu roglje zarije v trebuh. Psica obleži na bregu. Petra v solzah steče do nje.

Na srečo rane niso bile smrtno ...

Še ena tragična pasja zgodba ...

Ciril je z Barotom in Brokom pri Smrčku za Križno Goro iskal obstreljeno

⁸ Cirilova hči Petra in sin Marko – oba gorska tekača, člana slovenske državne gorske tekaške reprezentance. Na enem samem treningu se jima nabere tudi do 40 pretečenih kilometrov. Na več tekmovanjih v maratonskih gorskih tekih sta dosegla že velike uspehe. V Podbrdu sta v letu 2019 v gorskem maratonu oba postala državna prvaka – Petra med ženskami, Marko med moškimi. Bila sta tudi na svetovnem prvenstvu v Argentini, na 42 kilometrov dolgem gorskem teku z 2000 višinskimi metri vzpona in s prav toliko spusta. Tam sta bila med tekači z vsega sveta oba uvrščena med trideseterico najboljših.

srno. Psa sta jo dvignila in gnala proti Cencu. Ni in ni ju bilo nazaj. Lovec je nanju čakal kasno v noč ...

Spal je slabo. Poslušal je, ali sta se psa vrnila. Ob štirih zjutraj se je vrnil Brok – sam ...

Čez dober mesec je šel Marko Krštofov v Špeček na lov. Mraz je bil, zmrzlin na vejah in po tleh. Pod Križem na Špečku so s tal zleteli krokarji. ‚Le kaj imajo?‘ je pomislil Marko in stopil tja proti. Na zmrzlih tleh je zmrznjen ležal Baro, z že obranimi rebri ...

Ciril ga je peljal domov, odtajal in ga pregledal. Od udarca je imel pes na eni strani zlomljena rebra. Do pol poti do doma se je, verjetno po trku z avtom, še vlekel; in omagal.

Brok je zvesto čakal ob njem – do mrzlega poznojesenskega jutra ...

Opomba: To besedilo je tudi zapis živih pripovedi, zato so v njem uporabljene nekatere značilnosti pogovornega jezika: krajši nedoločnik, v dobesednih navedkih (npr.: lov mi pomaga živeti ...); pri moških imenih na -o (Stano ...) pa daljšanje osnove s -t- (Stanota, Markota, Barota ...). In nekatere narečne besede, katerih pomen pa se lahko razbere tudi iz besedila.

Božič

ANDREJ RANT

Po tihih jezerih blesti mesečina,
v gorski tišini srebrna gladina ...
V skrite studence se luna ozira,
polne doline so božjega mira.

Sile narave, semena in trave
spijo globoko spanje pod zemljo;
pod snegom ujete ždijo objete
bilke, kresnice, mušice uklete ...

S srpom srebrnim ob luni požeta
bela omela, stara in sveta,

skozi vse leto nerazcvetena,
v zimi ostaja vedno zelena.

Po kočah in stajah luči še bedijo,
staro koledo, tnalo je v peči;
duhovi drhteči, v ognju in sveči,
o časih prežitih cvrče govorijo ...

Sence plešoče po stenah drhtijo,
smreke in bori zunaj šumijo,
davne spomine minule budijo,
mrtve jelene in lovce, ki spijo ...

Sončeva krogla, obla, okrogla,
izpod obzorja si pota obrača;
leto umira, zora se jača,
Božič rodi se, sonce se vrača!

Manj znana beseda:

*koledo – naši predniki so za božič
obredno kurili hrastov panj ali osvatino
ali koledo (narečna beseda)*

GOZDNA CESTA
Uporaba na lastno
odgovornost

VARUJMO GOZDOVE
PRED
POŽARI

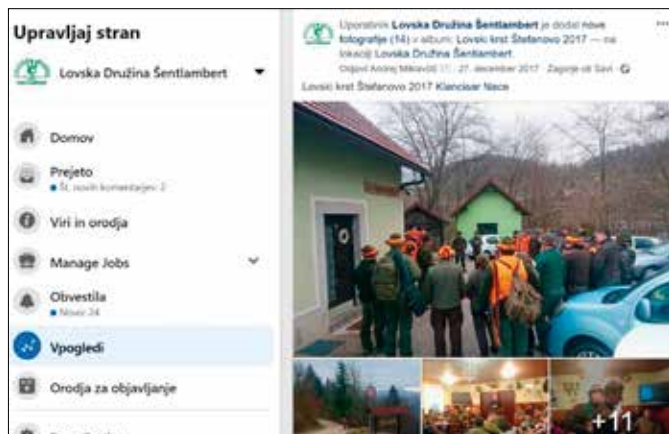
Foto: Štefan Vesel

Lovska družina in socialna omrežja

Zivljenja brez interneta si ni več mogoče predstavljati, število uporabnikov, ki se prijavljajo na socialna omrežja, se povečuje iz dneva v dan. Narava sporoča, da v njej preživijo le tisti, ki se lahko dovolj hitro prilagodijo na spremembe v njenem okolju. Na podoben način smo se lovci v lovskih družinah znašli pred izzivom, kako se predstavljati in na kakšen način uporabljati socialna omrežja.

Socialna omrežja, največ je v uporabi Facebook, so med lovci že kar dobro znana. Predvsem se povezujemo med seboj v različne skupine, ki so lahko dobrodošle, ko gre za družabna združevanja

lovcev, organizacijo raznih dogodkov, pridobivanje informacij o strelskih, kinoloških ali katerih drugih prireditvah. Večjega vpliva na širšo in lokalno javnost ne dosežejo, saj so skupine po navadi zaprte, lovci pa v njih največkrat radi pokažejo le svoj lovski blagor. V mnogih lovskih družinah lovci za lažjo komunikacijo med seboj uporabljajo tudi orodja, kot je Messenger, kar jim je poleg izmenjave informacij, ki so pomembne za delovanje lovske družine, kot so delovne akcije in razni sestanki, lahko v pomoč tudi na skupnih lovih. Pri tem se pojavi vprašanje, kako organizacijo skupnih lovov s pomočjo omenjenih aplikacij dojemajo lovci, ki upravljanja z njimi niso večji in so posledično prikrajšani za informacije.

Objava o krstu na strani Facebook je v letu objave dosegla največ ogledov, kar pomeni, da so šege in običaji zanimivi širši javnosti in jih je vredno ohranjati.

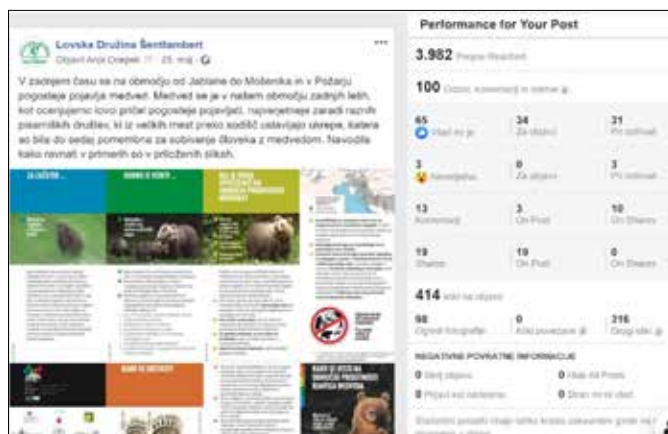

Veliko ogledov je dosegla tudi objava o lovskem taboru s podružnično šolo, kar sporoča, da okolje zanima naše poslanstvo in je treba najti prave načine, kako mu ga predstaviti.

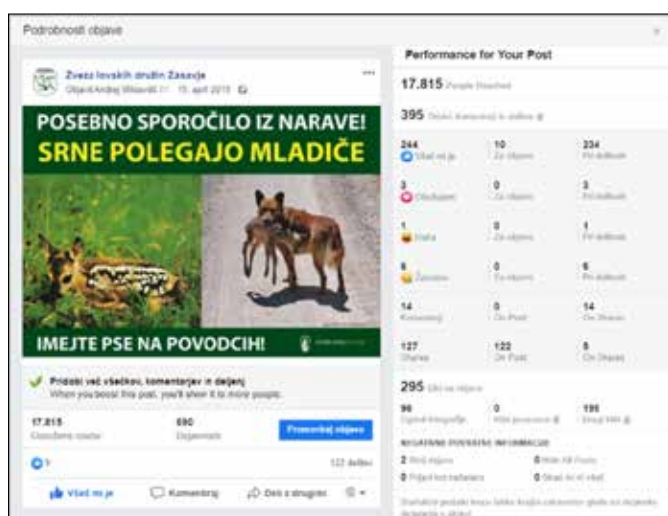
Nekateri lovci so starejši in so navajeni načina komunikacije, ki je bil pri organizaciji skupnih lovov uveljavljen pri njihovi generaciji.

Še pred mojim prihodom v Lovsko družino (LD) Šentlambert, nekaj več kot deset let nazaj, se je lovska družina že pojavljala na internetu s svojo manjšo predstavitevno spletno stranjo, torej je vodstvo namenjal

pozornost predstavljanju lovske družine javnosti in bilo naklonjeno novim načinom. Ugotovili smo, da je stran statična, že vrsto let enaka in tudi ne omogoča lastnega upravljanja. S predlogom, da bi spletno stran posodobili, jo napravili zanimivejšo, takšno, da bi hkrati omogočala tudi objavo novic in obvestil, se je takratno vodstvo nemudoma strinjalo, a

Odziven doseg je dosegla tudi objava o prisotnosti medveda, ki se je začel pogosteje pojavljati v našem lovišču; lahko sklepamo, da si ljudje želijo informaciji, za katere menijo, da jih morajo pridobiti od lovcev.

Izstopa tudi objava ZLD Zasavja o poleganju srn, ki so jo delili mnogi uporabniki, tudi nelovci, in je dosegla več kot 17.000 ogledov.

le pod pogojem, da stane toliko kot obstoječa, kar pa je med lovci že znana tarifa. Ker bi pomenilo zakupiti prostor na strežniku, registrirati in podaljševati domene ter mogoče še uporabo katerih programov določene stroške, sem postavil stran z uporabo brezplačne platforme Wix. Stran je bila postavljena, omogočala je skromno objavljajanje, bila je počasna in uporabniku neprijetna. Omogočala je tudi zavpike, ki je z geslom dovolil vstop našim članom, kjer smo lahko dostopali do statuta in poslovnika, kar pa ni zaživel – vsaj ne v toliki meri, da bi jo lahko jemali kot uporabno. V kratkem obdobju sem ugotovil, da spletno stran obišče ali si jo ogleda le malo uporabnikov, še manj pa doseže ljudi, katerim bi radi predstavili svoje delovanje. Na spletu ima svojo spletno stran kar nekaj lovskih dručin in območnih lovske zveze, po zasnovi, vsebini, uporabnosti in tudi oblikovno pa so zelo različne. Rad bi poudaril, da sta sama uporabnost spletnih

strani in doseganje sporočila ciljnim skupinam opisana iz lastne izkušnje in se lahko razlikujeta za posamezno lovsko družino ali območno lovsko zvezo.

Zaradi vsega navedenega smo se odločili in postavili stran na socialnem omrežju Facebook. LD Šentlambert ustvarja svojo Facebook stran že od leta 2013. Zdaj ima okoli 1700 všečkov. Samo za primerjavo: območna Zveza lovske družin (ZLD) Zasavje jih je v slabih dveh letih pridobila okoli 370, Lovska zveza Slovenije (LZS) pa od leta 2014 okoli 5500. Pri upravljanju s stranjo Facebook je prednost tudi v tem, da lahko pridobimo povratne informacije o številu ogledov objave, dosegu in podobno, torej o zanimivosti neke objave. Na podlagi kratke analize objav na strani LD Šentlambert in ZLD Zasavje smo naredili osnovne zaključke, ki so za lovce pokazali dokaj vzpodbudne rezultate. Vsako leto lovsko družina Šentlambert opravi lovski krst.

Objava skromne nagrade – koledarja LD Šentlambert – je dosegla 9000 uporabnikov.

Objava o krstu na strani Facebook je v letu objave dosegla največ ogledov, kar pomeni, da so še in običaji zanimivi širši javnosti in jih je vredno ohranjati. Veliko ogledov je dosegla tudi objava o lovskem taboru s podružnično šolo, kar pove, da okolje zanima naše poslanstvo in je treba najti prave načine, kako jim ga predstaviti. Odziven doseg je dosegla tudi objava o prisotnosti medveda, ki se je začel pogosteje pojavljati v našem lovišču. Lahko sklepamo, da si ljudje želijo informaciji, za katere menijo, da jih morajo pridobiti od lovcev. Izstopa tudi objava ZLD Zasavja o poleganju srn, ki so jo delili mnogi uporabniki, tudi nelovci, in je dosegla več kot 17.000 ogledov.

Pri ustvarjanju strani Facebook so dobrodošli vsi nasveti, predvsem iz mlajše generacije. Tako je za pridobivanje novih všečkov tajnica lovske družine **Anja Ocepek**, ki soustvarja vsebine, predlagala nagradno igro, v kateri podarimo koledar z napisom LD Šentlambert. Tudi na moje presenečenje je objava skromne nagrade dosegla 9000 uporabnikov. S pomočjo navedenih primerov sem želel pokazati, da so socialna omrežja, v tem primeru stran Facebook, pomemben komunikacijski kanal, ki ga ni smiselno podcenjevati. Kako ga pravilno uporabljati, da ne postane predmet zlorab, pa je večšina, ki se je moramo naučiti. Upoštevajoč, da vsebine objav ustvarjamo lovci sami, torej tudi tisti, ki nismo klasično izobraženi v komunikaciji z javnostmi, smo se v naši lovski družini ravnali po zdravi kmečki pameti, kaj je primerno za objave in kaj ne. Zato nismo objavljali uplenitev, tudi tistih ne samo z odrezanimi glavami na mizi in s pripisom »uspešen lov z gostom«, čeprav lovni turizem pomaga preživeti marsikateri lovski družini. Neprimerne so tudi

objave uspehov manjših ali večjih pogonov, kjer so še sveže vse iztrebljenja, četudi smo vložili veliko truda in smo tako zelo veseli, da bi svoj uspeh radi delili z drugimi. Odločili smo se za zelo majhen del objav uplenjene divjadi, torej za eno ali največ dve na leto. Pri tem izberemo fotografijo, na kateri je pozdrav lovini, plen pa mora biti po naši oceni primeren za objavo, tako da ne vzbuja zgražanja. Tudi pri objavljanju družin smo previdni. Druženje je lovski družini sicer v interesu objavljati, saj hočemo mlajšim generacijam sporočiti, da jim pri nas ne bo dolgočasno ter da se lovci radi družimo in se znamo poveseliti. Pa vendar je za neke stvari bolje, da si rečemo – kar se zgodi v lovski koči, naj ostane v lovski koči.

Primernost in neprimernost objav, usmerjena komunikacija, s katero želimo javnosti tudi nekaj sporočiti, je tema, o kateri se lahko prelije mnogo črnih, kjer ni pravil in je lahko vse prav do takrat, ko ni narobe. LZS se že zaveda moči, pomembnosti in hkrati odgovornosti, ki jo lahko prinese s seboj ustvarjanje svoje strani Facebook, zato z njo upravlja svetovalka za odnose s javnostmi, zaposlena na LZS. Pri območnih zvezah za vsebine lahko skrbi strokovni tajnik/-ca, na nivoju lovske družine pa je odločitev vodstva lovske družine, komu lahko zaupa to zahtevno delo. Čeprav je ustvarjanje vsebin o lovski družini vidno na strani Facebook, je v marsikateri lovski družini še vedno v veljavi takšen način vrednotenja obveznih delovnih ur, ki upravljanje s stranjo Facebook prezre v primerjavi z enakim številom opravljenih ur pri poravnavanju razritin, kar pa je še ena pomembna točka, ki bi ji bilo v lovske družine smiselno nameniti nekaj razmisleka.

Andrej Miklavčič

Projekt LIFE DINALP BEAR razglašen za najboljšega

V sredo, 21. oktobra 2020, je v okviru *Evropskega zelenega tedna*, največje okoljske konference na evropski ravni, strokovna komisija na svečani, tokrat spletni podelitvi nagrad *LIFE* razglasila najboljše projekte *LIFE*, ki so se končali lani. Komisija z nagradami, ki jih podeljuje že štirinajsto leto zapored, prepoznava najbolj inovativne, navdihujoče in učinkovite projekte *LIFE* v treh kategorijah: *varstvo narave*, *okolje in podnebni ukrepi*. Med petnajstimi nominiranimi projekti v treh kategorijah je *LIFE DINALP BEAR* zmagal v kategoriji *varstva narave*.

Projekt *LIFE DINALP BEAR*, celovito upravljanje in varstvo rjavega medveda v severnih Dinaridih in Alpah, je potekal pod vodstvom Zavoda za goz-

Foto: Arhiv LIFE DINALP BEAR

Čestitka ob razglasitvi projekta LIFE DINALP BEAR kot zmagovalnega projekta v kategoriji varstva narave

stor. Mednarodni projekt je okrog skupnih ciljev združil partnerje iz štirih držav: Slovenije, Hrvaške, Italije in Avstrije. Prav mednarodno sodelovanje in skupne rešitve za boljše sobivanje z medvedi so prepričali strokovno komisijo, ki so jo sestavljali **David Sassoli**, predsednik Evropskega parlamenta, **Ambroise Fayolle**,

Foto: Arhiv LIFE DINALP BEAR

Medovarni smetnjaki, eden od rezultatov projekta na lokalni ravni

Slovenije je povedal: »Kljub zaključku projekta se naše delo nadaljuje, saj smo vzpostavili nekatere vzorne primere dobrih praks, ki prispevajo k zmanjšanju konfliktov med rjavim medvedom in človekom ter zviševanju strpnosti do sobivanja z medvedom. Te rešitve bomo s pridom uporabljali še naprej.« Ključna področja, na katerih partnerji nadaljujejo delo, so preventivni ukrepi na področju pojavljanja škode na lastnini

ljudi in sodelovanje s prebivalci, ki živijo na območju prisotnosti rjavega medveda.

Evropski komisar za okolje, oceane in ribištvo **Virginijus Sinkevičius** pa je ob razglasitvi zmagovalcev dejal: »Navdihujoči zmagovalci in finalisti nagrad *LIFE* kažejo rešitve za globalne izzive zmanjševanja biotske raznovrstnosti, podnebnih sprememb, pomanjkanja naravnih virov in celo zdravstvenih kriz. Predstavljene zgodbe o uspehu je treba hitro razširiti na območje celotne Evropske unije, da bo

dove Slovenije. Partnerja iz Slovenije sta bila še **Univerza v Ljubljani** in podjetje **Eurofins Erico Slovenija** iz Velenja, finančno pa ga je podprlo tudi **Ministrstvo za okolje in pro-**

podpredsednik Evropske investicijske banke, in **Luciana Miu**, raziskovalka iz Imperial College v Londonu.

Koordinator projekta **Rok Černe** z Zavoda za gozdove

lahko ta dosegla ambiciozne cilje, postavljene v novem Evropskem zelenem dogovoru.«

Evropska komisija organizira Evropski zeleni teden vsako leto, letos pa je dogodek zaradi izrednih razmer potekal virtualno. Glavni temi sta bili narava in biotska raznovrstnost.

J. K. S.

Povzeto po sporočilu za javnost Zavoda za gozdove Slovenije.

Memorial Braneta Kurnika 2020

Pred sedmimi leti so se lovci iz **Savinjsko-Kozjanske zveze lovskih družin (ZLD) Celje**, **Lovske zveze (LZ) Maribor** in **Koroške LZ** odločili, da bodo že kar tradicionalni lovskostrelski troboj imenovanih območnih lovskih zvez preimenovali v **Memorial Braneta Kurnika**.

Kurnik je s svojo aktivnostjo, sposobnostjo organiziranja in navsezadnje z dobrim streljanjem postal na Štajerskem in Koroškem prava lovska in spoštovana legenda. Vsekakor nas je zapustil mnogo prerano.

Tekmovanje poteka po vnaprej ustaljenih pravilih v streljanju

na glinaste golobe in streljanju z malokalibrsko puško. Vsako leto je organizator tekmovanja druga lovska zveza, torej vse poteka po sistemu kroženja.

V letu 2020 je vse kazalo, da tega tekmovanja ne bo, vendar se je situacija zaradi COVID-19 le toliko izboljšala, da smo sklenili, da bomo tekmovanje in srečanje vseeno organizirali. Poskrbeti smo

morali za dobro in varno počutje tekmovalcev, pa tudi za spoštovanje vseh ukrepov iz priporočil zdravstvene stroke. Ob robu tekmovališča smo namestili zaščitne

maske in sredstvo za razkuževanje rok. Menim, da smo Korošci, kot letošnji organizatorji, ustrezno poskrbeli za varnost na prireditvi.

Samo tekmovanje je potekalo 22. avgusta na strelišču Žančani pri **Lovski družini (LD) Slovenj**

Kombinacija:

člani:

1. Andrej Rupreht (KLZ)
2. Miha Finkšt (SKZLDC)
3. Boštjan Sadek (LZM)

veterani:

1. Leopold Travner (KLZ)
2. Dušan Urankar (SKLZ)
3. Dušan Zupan (SKLZ)

superveterani:

1. Darko Štern (KLZ)
2. Anton Zupan (SKZLDC)
3. Miran Freitag (SKZLDC)

Ekipno:

1. Koroška lovska zveza (KLZ): 1288 točk
2. Savinjsko-Kozjanska zveza lovskih družin Celje (SKZLDC): 1269 točk
3. Lovska zveza Maribor (LZM): 1256 točk

Pri streljanju na glinaste golobe so bili najuspešnejši:

člani: Boštjan Sadek,
veterani: Leopold Travner,
superveterani: Janez Golob.

Najboljši strelci z malokalibrsko puško:

člani: Andrej Rupreht,
veterani: Milan Zajamšek,
superveterani: Miran Freitag.

Foto: Samo Vončina

Udeleženci Memoriala Braneta Kurnika 2020

Gradec. Domačini slovijo kot odlični organizatorji strelskih tekmovanj, imajo lepo urejeno strelišče pa tudi dobre in poštene

sodnike. Tekmovalci so tekmovali v treh tradicionalnih kategorijah, in sicer: člani, veterani in super-veterani. Iz vsake ekipe je bil

določen tudi član za žirijo, ki bi reševala morebitne spore ali nepravilnosti. Sporov ali nepravilnosti ni bilo, zato **Branko Rižnik**

iz Koroške LZ, **Miran Freitag** iz Savinjsko-Kozjanske ZLD Celje in **Bojan Urbančič** iz LZ Maribor niso imeli tovrstnega dela.

V sproščenem, a vendar zelo tekmovalnem vzdušju je tekma potekala hitro in nekaj več kot tri ure po začetku tekmovanja so bili pripravljeni vsi podatki za razglasitev rezultatov. V imenu organizatorja, Koroške LZ, bi se vsem tekmovalcem radi še posebno zahvalili za dosledno spoštovanje reda na tekmovališču, pripravljavcem strelišča za natančno opravljeno delo, sodniški ekipi, ki jo je vodil **Samo Vončina**, in LD Slovenj Gradec pa za vso pomoč pri organizaciji troboja.

Čestitke strelski ekipi Koroške LZ, ki je letos prvič osvojila pokal Memoriala Braneta Kurnika. Nekoliko je k temu pripomogel »domač teren«, pa vendar tudi dobra pripravljenost tekmovalcev.

Janez Švab

Novi prapor LD Sv. Jurij Jurovski Dol

Lovci Lovski družine (LD) Sv. Jurij Jurovski Dol smo se pred skoraj letom odločili, da bomo razvili nov društveni prapor. Sedanji je bil razvit leta 1988, zato je bil že poškodovan in obrabljen. Takratni starešina LD **Ivan Špindler** in predsednica Skupščine Občine Lenart **Vida Šavli** sta predala naš prvi prapor praporščaku **Antonu Lenartu**, ki ga je nato nosil polnih 25 let. Zatem ga je zamenjal **Ivan Bauman**, od leta 2013 pa je naš praporščak **Jože Komperšak ml.**, ki mu največkrat priskoči na pomoč **Ivo Bračič**. Tudi drugi člani lovske družine so po potrebi že kdaj nosili prapor, ki nas je spremljal na veselih in žalostnih dogodkih celih 32 let. Vsem praporščakom iskrena hvala, saj so v svoji vlogi predstavljali našo lovsko družino.

Z razvitjem novega prapora smo se s simbolnim dejanjem želeli zahvaliti generacijam lovcev, ki so sooblikovale sedanjo podobo lovske družine, ustanovljene leta 1946. Na začetku se je imenovala LD Jurovski Dol, po osamosvojitvi Slovenije pa se je preimenovala v LD Sv. Jurij Jurovski Dol. V tem času smo zgradili lovski dom na Malni 10, v katerem domujemo in nadaljujemo bogato tradicijo lovstva v osrednjih Slovenskih goricah. Kolektiv zelene bratovščine LD Sv. Jurij Jurovski Dol šteje 42 članov in upravlja z divjadjo na

Foto: Franc Krivec

Skupinska fotografija ob zvitju starega prapora in razvitju novega

nekaj več kot 2800 hektarjih nizinske lovne površine.

Poleg divjadi posebno skrb namenjamo tudi varovanju okolja. Menimo, da je naše upravljanje z divjadjo uspešno in da sledimo vsem načelom trajnostne rabe naravnih virov. Sodelujemo s kmeti ter drugimi lastniki kmetijskih zemljišč in gozdov. Negujemo lovsko etiko in kulturo. Dobro sodelujemo z **Občino Sv. Jurij** ter društvi in organizacijami v kraju. Sodelujemo tudi z mladimi na **Osnovni šoli Jožeta Hudalesa**. Aktivno smo vključeni v delovanje območne **Lovske zveze Maribor** in **Lovske zveze Slovenije (LZS)**.

Leta 2016 smo obeležili 70. obletnico ustanovitve lovske družine. Sedaj se pripravljamo na 75. obletnico. Med tem časom smo želeli razviti nov društveni prapor, kar nam je tudi uspelo.

Ob začetku akcije se nam še nujalo ni, da bodo s koronavirusom nastale takšne okoliščine, kot jih imamo še zdaj. Kljub temu smo v nedeljo, 6. septembra 2020, uspeli interno razviti nov društveni prapor. Želeli smo sicer povabiti občane, kmete, sponzorje in druge lovske prijatelje. Vse to je zaenkrat odpadlo in bomo svečanost organizirali, ko bodo to omogočale razmere v državi. Na praporu sta upodobljena srnjak in fazan, v ozadju je tipična slovenskogoriška pokrajina, dodan je tudi naš lovski dom. Prapor je izdelalo podjetje **TVK, d. o. o.**, iz Velenja. S pomočjo sponzorjev smo zbrali 31 spominskih trakov in 151 spominskih žebličkov.

Ob tej priložnosti smo uredili tudi vitrino s podobami starešin od ustanovitve lovske družine do danes. Generacije za nami bodo lahko zbirko dopolnjevale. Za

vse člane lovske družine smo priskrbeli lovske kravate z napisom lovske družine kot spomin na razvitje novega prapora. Naša svečanost je bila bolj slovesna zaradi podelitve priznanj in odlikovanj LZS. Sledilo je simbolno zvitje starega prapora in njegova predaja gospodarju lovskega doma **Dušanu Korezu** v hrambo ter razvitje novega, ki ga je v hrambo prevzel praporščak Komperšak.

Tudi novi prapor nas bo spremljal na veselih in žalostnih dogodkih. Predstavljal bo našo lovsko družino kot varuha divjadi, drugih prostoživečih živalskih vrst in naravnega okolja. Vsem članom lovske družine, sponzorjem in darovalcem se zahvaljujemo za podporo in prispevek. Še naprej si želimo sodelovanja pri ohranjanju naravnega okolja, primerne števila divjadi in prijateljskih odnosov.

Franc Krivec

»Naj v prihodnje ti zdravje služi, a danes vzemi si čas in se s prijatelji družijo. Je življenje res prekratko, boljše, da živiš ga dobro in sladko, odslej le to v misli imej. Leta niso pomembna, samo lepe trenutke šteje. Iskrene čestitke za rojstni dan, od lovcev Lovske družine (LD) Negova.« S temi besedami so 12. oktobra 2020, prav na 80. rojstni dan, starešina LD Negova Marjan Kšela ter lovska tovariša Vlado Šiško in Anton Korošak **Francu Kovačiču** na njegovem domu v Lenartu čestitali ob jubileju.

Francu so zaželeli še veliko zdravih let, ob kozarčku rujnega pa so se nato spominjali zanimivih zgodbic in anekdot iz gozda. Kot je dejal slavljeneec, so mu še posebno ostale v spominu različne delovne akcije, gradnja lovske kočice in prež, predvsem pa skrb za naravo in okolje ter številčnost divjadi.

»Sploh me je v lovske vrste pritegnilo tovarištvo, srečanja in druženja, ne pa ubijanje divjadi, saj imam rad živali in naravo. Vesel sem, da sem bil zraven v številnih akcijah. Sedaj malo peša zdravje, a kljub temu se občasno udeležujem tudi skupinskih lovov in drugih aktivnosti,« je povedal slavljeneec, ki je dodal, da je v lovske vrste vstopil povsem naključno. Pred štiridesetimi leti je imel gostinski lokal prav v Negovi in so se tam med drugim zbirali tudi lovci. Le-ti so ga nagovarjali, naj se jim pridruži, kar je tudi storil, in tako je sedaj z njimi že štiri desetletja.

Rodil se je 12. oktobra 1940 na Plitviškem Vrh pri Gornji Radgoni, lovski izpit pa je opravil 19. marca 1982. V zadnjih letih je tudi mentor pripravnikom in tako pomaga prihodnjim lovskim tovarišem. Slavljeneec Franc je v lovske organizacije opravljal različne funkcije, predvsem je bil dejaven v LD Negova in Zvezi lovske družin Prlekija, saj je bil med drugim član komisije območne lovske zveze za odlikovanja in priznanja, dalj časa je bil tudi član in predsednik nadzornega odbora območne lovske zveze in član disciplinske komisije.

Za svoje delo v lovske organizacije je prejel številna priznanja in odlikovanja, med drugim: znak za lovske zasluge, red za lovske zasluge III. in II. stopnje, družinsko priznanje LD Negova in priznanje območne lovske zveze.

Franc, ki je osnovno šolo obiskoval v Negovi in nato kmetijsko šolo v Svečini, je bil po šolanju v Negovi in Gornji Radgoni gostinec, vedno pa je bil rad v naravi. Najprej je delal pri Kmetijskem kombinatu Gornja Radgona, po odsluženju vojski v Titogradu (Podgorica) pa je večinoma delal pri nekdanjem Agrokombinatu Lenart. Upokojil se je leta 1998 in sedaj, skupaj s soprogo Marijo, s katero živi v središču Lenarta, uživa svobodo in se veseli druženja z dvema otrokoma in petimi vnuki.

Le da bi bilo nekoliko več zdravja, si želi, in da bi lahko občasno še hodil z lovskega kolegi na srečanja in druženja. »Lepo je bilo z lovskega tovariši in želim si, da bi lahko še malo bil zraven,« je še dejal Franček, kot ga imenujejo kolegi, ki je mimogrede že desetletja tudi vinski vitez.

LD Negova – O. B.

V Lovski družini (LD) Negova, kjer posebno pozornost namenja izobraževanju in usposabljanju članstva ter še zlasti varovanju narave, okolja in prostoživečih živali, so posebno pozorni do svojih starejših prijateljev jubilarov. Še posebno se jih spominja ob okroglih jubilejih, saj se zavedajo, da to starejšim ljudem veliko pomeni. Aktualni starešina LD Negova Marjan Kšela je ob izvolitvi na mesto starešine uvedel novost, da obiščejo in obdarijo vsakega član lovske družine, ki je star 80, 85, 90 let in več.

Tako je bil 16. oktobra 2020 na vrsti obisk pri slavljencu **Francu Gomziju**, ki zdaj domuje tik ob negovskem pokopališču, prej pa je kar štiri desetletja delal kot podjetnik v Kölnu in Leverkusenu. Starešina LD Negova Kšela ter lovska tovariša Vlado Šiško in Anton Korošak sta ga obiskala na njegovem domu v Negovi in mu čestitala ob 80. rojstnem dnevu. Ob tem so mu zaželeli še veliko zdravih let in veliko časa v naravi in na lovu.

Franc se je rodil 16. oktobra 1940 v bližnji Trotkovi. Osnovno šolo je obiskoval v Benediktinu in Negovi, nato pa je končal še železničarsko industrijsko šolo v Mariboru in postal ključavničar. Po odsluženju Jugoslovanske ljudske armade v Zagrebu in Banjaluki se je že leta 1962 preselil v Nemčijo, kjer je garal in ustvarjal vse do začetka tega tisočletja, ko se je upokojil. Od takrat ima več časa za svojo ljubezen v naravi – lovstvo in še zlasti lovni turizem – na tem področju tudi največ dela.

Med srečanjem, namenjenem njegovemu okroglemu življenjskemu jubileju, je Franček povedal, kako ga je leta 1981 v lovske vrste pritegnila ljubezen do narave in živali. Posebno lepo je bilo druženje z lovskega tovariši, pa ne samo med lovom, temveč tudi med delom, ko so gradili lovske kočice – dom, preže in karkoli drugega. »Seveda, rad sem občasno tudi ustrelil kakšnega srnjaka. In tudi sedaj, ko nekoliko težje hodim, grem rad s prijatelji na lov, zlasti na prežo in počakam kakšnega srnjaka. Sicer pa prav zaradi tega veliko delam v naši lovske družini na področju lovnega turizma,« je povedal Franc, ki je s svojim delovanjem v svojo lovske družino uspel pritegniti tudi hčerko Lauro in sina Tomija, ki sta prav tako stopila v lovske vrste.

Franc, sicer tudi vodnik lovskega psa, se je po opravljenem lovskem izpitu leta 1981 veliko dodatno usposabljal in izobraževal. V LD Negova in v Zvezi lovske družin Prlekija je ves čas opravljal številne funkcije. V lovske družini je bil predsednik komisije za lovni turizem, član upravnega odbora, član komisije za kinologijo, strelski referent, mentor pripravniku in revirni vodja, na območni lovske zvezi pa član komisije za lovske strelstvo in lovske orožje.

Za vse aktivnosti v lovske organizacije je Franc prejel številna priznanja in odlikovanja, med drugim: znak za lovske zasluge, zlati znak za lovske zasluge, red za lovske zasluge III. stopnje, družinsko priznanje in srebrni znak za kinološke zasluge, ki ga prav tako podeljuje lovska družina.

Franc, iskrene čestitke ob tvojem jubileju!

LD Negova – O. B.

Narisol: Milan Samor

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

90 let

Franc Grajš, LD Plešivica - Žužemberk
Alfred Gruđen, LD Trnovski gozd
Nikola Kiš, LD Kapla
Franc Petek, LD Gozdnik - Griže
Jožef Rade, LD Predgrad
Jože Vovk, LD Dekani

85 let

Franc Bigec, LD Podlehnik
Janez Ciperle, LD Komenda
Štefan Markoja, LD Velika Polana
Franc Nemec, LD Gorica
Janez Orešnik, LD Vrhnika
Marjan Ponikvar, LD Žilce
Tomaž Prašnikar, LD Šentjernej
Francišek Šink, LD Jošt Kranj
Janez Tomec, LD Laporje
Alojz Vesel, LD Padež
Anton Vovk, LD Trdinov Vrh
Vladimir Zupanič, LD Boris Kidrič
Jožef Žvikart, LD Bukovje - Otiški Vrh

80 let

Anton Lucjan Bubnič, LD Strunjan
Edvard Buček, LD Rogašovci
Franko Culot, LD Gaberk - Divača
Ivan Černjak, LD Sinji Vrh
Janez Černoga, LD Videm ob Savi
Jožef Furlan, LD Vojkovo
Štefan Grubenšek, LD Poljčane
Anton Hrovat, LD Suha krajina
Janez Iskra, LD Plešivica - Žužemberk
Anton Kandare, LD Iga vas
Tit Keber, LD Muta
Janko Kolbl, LD Videm ob Ščavnici
Stanko Lenič, LD Tržišče
Jože Menčak, LD Gornji Grad
Andrej Militarov, LD Šmarna gora
Štefan Ogrizek, LD Rače
Pavel Pavlin, LD Grgar
Edvard Slivnik, LD Stol - Žirovnica
Andrej Švab, LD Udenboršt
Anton Vuzem, LD Jože Lacko - Ptuj
Jožef Zadravec, LD Velka
Janez Zupan, LD Begunjsčica
Janko Žveglič, LD Zabukovje

75 let

Anton Braniselj, LD Cerknica
Vilijem Drnovšek, LD Šentlambert
Jožef Gole, LD Šmartno pri Litiji
Branko Horvat, LD Cirkovce
Marjan Istenič, LD Rakek
Lucijan Kovačič, LD Most na Soči

Jožef Krč, LD Storžič
Albert Marčič, LD Gradišče
Vladimir Mavrič, LD Porezen
Marjan Pirc, LD Krško
Anton Potočnik, LD Kropa
Franc Rataj, LD Šmarje pri Jelšah
Štefan Tepeš, LD Boštanj
Alojz Zlodej, LD Vitanje
Štefan Zupančič, LD Orehovica

70 let

Štefan Adamič, LD Vitanje
Jožef Antončič, LD Črna jama
Josip Balog, LD Dobovec
Janez Debeljak, LD Taborska jama
Peter Deu, LD Mokronog
Franc Godec, LD Boris Kidrič
Anton Jakša, LD Smuk - Semič
Marjan Jenko, LD Škocjan
Silvo Jurič, LD Fram
Slavko Kofol, LD Trebuša
Ivan Kogelnik, LD Libeliče
Marjan Konečnik, LD Golavabuka
Franc Kos, LD Izlake
Ignacij Lesjak, LD Ivančna Gorica
Franc Lorenčič, LD Dobrava v Slovenskih goricah
Mirko Majerič, LD Ivanjkovci
Zvone Nusdorfer, LD Mala Gora
Branimir Partljič, LD Duplek
Anton Pavlič, LD Orehovica
Ivan Peternelj, LD Porezen
Janez Petrovič, LD Dravinja - Majšperk
Janez Rajh, LD Gornja Radgona
Kazimir Saksida, LD Vipava
Anton Savorgnani, LD Prebold
Janez Senčar, LD Ljutomer
Janez Simonič, LD Destrnik
Marjan Sitar, LD Vojnik
Miloš Skornšek, LD Mozirje
Kristijan Skutnik, LD Muta
Kristijan Stergar, LD Malečnik - Košaki
Jože Suša, LD Šentrupert
Dušan Šalamon, LD Dol pri Hrastniku
Nikolaj Švelc, LD Cerknica
Štefan Truntič, LD Šentilj v Slovenskih goricah
Silvester Tušar, LD Jelenk
Drago Udovič, LD Žilce
Miloš Veber, LD Dovje
Milan Vergan, LD Istra Gračišče
Marian Vrabl, LD Ptuj
Zoran Vučinič, LD Strunjan

Vsem jubilarom iskrene čestitke!

*Po podatkih iz lovskega informacijskega sistema Lisjak

Tabor mladih 2020 v ZLD Novo mesto

Zveza lovskih družin (ZLD) Novo mesto je kljub neugodnim razmeram zaradi COVIDA-19 organizirala že osmi *Tabor mladih*, ki je trajal od 28. do 30. avgusta 2020, upoštevajoč vse takrat veljavne ukrepe Vlade Republike Slovenije za preprečevanje širjenja novega koronavirusa. Tabor smo organizirali na območju Lovske družine (LD) Dobrnič v lovskem domu na Ojstrem vrhu, ki leži na čudoviti lokaciji, daleč od vsakdanjega ropota sodobnega sveta.

Odločili smo se, da bomo letos zmanjšali število otrok na 20. Tako smo lahko zagotovili dovolj veliko razdaljo med njimi, predavatelji in mentorji. Ob prihodu smo otroke in starše seznanili z zaščitnimi ukrepi in jim predstavili program tridnevnega tabora. O vsem potrebnem smo jih že predhodno pisno seznanili.

Kot vodja tabora in hkrati odgovorna oseba sem imel vso podporo predsednika ZLD Novo mesto **Franca Jarca** in starešine LD Dobrnič **Igorja Kastelica**. S predsednikom Jarcem sva pripravila podroben načrt predvsem glede ukrepov za preprečevanje širjenja novega koronavirusa. Imamo namreč slabe izkušnje, saj nas nam znani lovci že ob sumu domnevne kršitve predpisov prijavljajo policiji in inšpekciji. Pomočnika vodje tabora sta bila učitelj **Tone Perko** iz Mirne Peči in lovec **Jože Zupančič** iz Dobrniča. Deklice sta vodili **Maša Dular** in **Tinkara Vaupotič**, dečke pa **Jure Pekolj** in **Martin Kužnar**. Udeležence tabora smo namestili v prostore, kjer smo jim zagotovili dovolj prostora za spanje. Takoj za tem smo že nadaljevali s programom.

Kot prvi predavatelj jih je na teren odpeljal gozdar **Stanko Skube**; spoznavali so drevesne in grmovne vrste ter značilnosti naših gozdov. Kot dober poznavalec gob jih je poučil tudi o njih, predvsem tistih, ki so jih našli

tuo v svoji stroki. Dobra hrana je del uspeha vsake prireditve. Po večerji so lovci, **Stanko Kovačič**, **Stanko Skube**, **Marko Barle**, **Gregor Perpar**, **Jože Zupančič**, **Vinko Novak** in **Martin Škrbe** otroke peljali na opazovanje div-

v prihodnje bo treba lov, torej opazovanju divjadi nameniti več časa. Za varovanje ponoči sta tokrat poskrbela domača lovca **Vinko Novak** in **Jure Pekolj**.

Zadnji dan so poslušali še izredno zanimivega predavatelja in

Foto: Žan Gros

Otroci med izdelavo krmilnic

spotoma. Po kosilu so najprej streljali z zračno puško, kar je nadziral **Franč Gačnik** iz Mirne Peči. V nadaljevanju so poslušali predavanje o polhah, polhanju danes in nekoč, ko so polhe lovili za preživetje revni bajtarji. Lov na polhe je bil vedno dovoljen vsem ljudem ne glede na njihov statusni položaj. Kakšne so pasti in katere vrste poznamo, je predstavil lovec domačin **Marko Barle**. Pokazal je tudi žive polhe v pasti, ki živali ne poškodujejo. Po ogledu so jih spustili nazaj v njihovo podzemeljsko domovanje.

Za prehrano je vse dni skrbel poklicni kuhar **Uroš Šporar** iz Dolenjskih Toplic, ki je pravi vir-

jadi. Ob vrnitvi smo se o tisti, ki so jo videli, pogovarjali še pozno v noč in sledilo je spanje. Za varovanje ponoči je poskrbel varnostnik **Peter Lavrič**, lovec iz Novega mesta, ki je sicer tudi odličen vodnik krvosledcev. Naslednji dan je otrokom predstavil svojega psa in opremo, ki jo uporablja pri iskanju obstreljene divjadi. Odlično predavanje, kapo dol. Za tem je sledilo predavanje o vrstah divjadi v našem okolju, njenem prehranjevanju in navadah. Iskali so tudi sledi in jih analizirali s pomočjo strokovne brošure **Lovske zveze Slovenije**, ki so jo prejeli vsi. Našli so več sledi parkljarjev in zveri, tudi volka. Ogledali so si še divje prašiče, ki jih v neposredni bližini lovskega doma vzreja lovec v ograjenem prostoru – obori. Program je pripravila mag. **Darja Gros**. Popoldan so otroci izdelovali ptičje krmilnice. Material in vse potrebno je priskrbel domači lovec in mizar **Matej Trunkelj**. Pod njegovim mentorstvom so nastale prelepe krmilnice, ki so jih otroci tudi prebarvali. Ob zaključku so krmilnice odnesli domov z obljubo, da bodo pozimi založene s hrano. Po večerji so otroci ponovno odšli na opazovanje divjadi. Ponovilo se je dogajanje prejšnjega dne. Videli so še več divjadi kot dan prej in lovska temperatura je narasčala. Ugotovili smo, da je bilo to za otroke najbolj zanimivo in

lovca **Marjana Jenka** o ptičih naših krajev. Jenko je kot učitelj na **Osnovni šoli Otočec** poučeval naravoslovje, ekosisteme in živalstvo, je pa tudi podpredsednik ZLD Novo mesto in stalni predavatelj na lovskih izobraževanjih. Za fotografije in posnetke je poskrbel tako kot vsako leto **Žan Gros**.

Prišel je čas slovesa. Analizo tabora sem kot vodja tečaja na kratko opisal in se staršem zahvalil za sladke dobrote, ki so jih mamice spekle za otroke in pomočnike na taboru. Ob zaključku je na svečanosti spregovoril predsednik območne lovske zveze Jarc. Poudaril je pomen tovrstnih izobraževanj, zahvalil se je vodstvu tabora in predavateljem, ki so brezplačno opravili svoje poslanstvo ter nazadnje tudi staršem in otrokom, ki so se udeležili tabora. Tabor smo financirali s članarinami slovenskih lovcev, kar je treba posebej poudariti. Vsi udeleženci tabora so prejeli potrdila in praktična darila, ki smo jih za to priložnost pripravili na ZLD Novo mesto. S starši in vsemi sodelujočimi smo imeli ob koncu skupno kosilo, kar nas je še bolj zbližalo. Razvila se je živahna razprava, pohvale pa so kar deževale, kar je za nas najlepše plačilo za opravljeno delo. Rečemo lahko le: *Na svidenje prihodnje leto.*

Stane Gabrijel

Narisal: Vival Šuligoj

NAVADNI DIHUR (*Mustela putorius*)

PREVERI SVOJE ZNANJE.

Katera trditev je pravilna?

- a) Dihur je najbolj znan po svojem vidu. Ne rečejo zaman, da vidiš ostro kot dihur.
- b) Dihur je najbolj znan po svojem vonju. Ne rečejo zaman, da smrliš kot dihur.

Dihur se rad prehranjuje z žabami.

- a) Res je.
- b) Ni res.

Kako pogosta žival je dihur v slovenskem okolju?

- a) V Sloveniji najdemo veliko dihurjev; to je živalska vrsta, ki je v naši državi številčna.
- b) V Sloveniji so dihurji redki. Zaradi svoje redkosti in ogroženosti spadajo med zavarovane živalske vrste.

Dihur je znan po tako imenovani progi.

- a) Za dihurja je značilna temna proga, ki se vleče po sredini hrbta.
- b) Za dihurja je značilna svetla proga, ki se vleče po sredini hrbta.

Kje dihur živi najraje?

- a) Najraje živi na kmetijah, kjer si naredi bivališče v kmečkih poslopih. Rad ima tudi opuščene lisičine in jazbine.
- b) Kmetijam se izogiba, ker se boji ljudi. Tudi lisičin in jazbin se ogne v velikem loku, ker ga moti vonj po lisici oziroma jazbecu, ki je ostal v njih.

Pravilni odgovori: b, a, b, a, a

SPOZNAJ ME.

POBARVAJ ME.

LOV NA ČRKE IN ŠTEVILKE

Narisi: Martin Fujan

Črke z oštevilčenih polj prenesite na spodnje številke. Tu boste prebrali končno rešitev.

1 2 3 4 5 6 7

OKRAJŠAVA ZA ASSOCIATED PRESS		VRSTA MANUŠEGA KLAVIRJA	NEDISCIPLINIRANA VOJSKA, DRHAL, SVOJAT	PRIPADNIK INKOV	SLAVNI PORTUGALSKI POMORŠČAK	REKA SKOZI FIRENZE
POLKROŽNI ZAKLJUČEK STAVBE, ZLASTI CERKVE						
ZAČETNIK NA KAKŠNEM PODROČJU			2			
SESTAVIL JOŽE PETELIN	NASIČEN OGLJIKOVODIK SLOVENSKI PIŠEC					
AZUSKI VELETOK				ZALOŽBA OBZORJA NIKELJ		
FR. PESNIK IN PISATELJ (BORIS)					VELIK OGENJ NA PREDVEČER PRAZNIKA	THOMAS ---- EDISON
GRŠKO RIMSKI STARI VEK						
BIBLIJSKI OČAK RAZČLENJEVALEC					RADO LEVEC SPODNJI DEL TRUPA PRI ŽUŽELKAH	
GLAVNO MESTO KANARSKIH OTOKOV				DEL OPERE, ARIJA		5
ITALIJANSKI FILMSKI REŽISER ("MRK")			4		KMEČKO ORODJE ZA KOŠNJO	
IME JEZIKOSLOVCA ŠKRABCA				3	ANIMO DOMINI PLANKTONSKI PLAŠČAR	OBLIKA IMENA TEREZIJA PRIPADNIK AZTEKOV
STAROGRŠKI PESNIK IZ ATEN				BOGASTVO GOZDOV OBSEŽNO INDIJSKO GOROVJE	PREDPONA ZA STAROST	
SVETLANA MAKAROVIC: SOVICA ---			GOLA ŽENSKA MEDMET, KI ZAHTEVA TIŠINO		POTEG Z NOŽEM DVOJKA Z RIMSKIMI ŠTEVILKAMI	7
VALENTIN VODNIK		ŽIG 16. IN 1. ČRKA ABECED			MADŽARSKI SKLADATELJ (FRANZ) PLJACA ST. SLOVANOV	
ZMEDA, NERED	1			PREBIVALKE AFRIŠKE DRŽAVE	6	
GRŠKI DIDAKTIČNI PESNIK (IZ ČRK: TARA)				LJUDSKO IME ZA KRILO		SODNIK V MITOLOŠKEM GRŠKEM PODZEMLJU

Sudoku (japonsko 数独: sūdoku) je logična uganika, katere cilj je zapolniti kvadratno mrežo, po navadi velikosti 9×9 , s številami od 1 do 9. Vsako število se lahko pojavi točno enkrat v vsakem stolpcu, vsaki vrstici in vsakem manjšem kvadratu, velikosti 3×3 . V mreži so nekatere številke že vpisane. Za rešitev uganke je potreben logičen razmislek in malo potrpežljivosti, pri težjih pa tudi nekoliko kombinatorike oziroma poskušanja in vračanja.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
 1 2 3 4 5 6 7 8 9
 1 2 3 4 5 6 7 8 9
 1 2 3 4 5 6 7 8 9
 1 2 3 4 5 6 7 8 9
 1 2 3 4 5 6 7 8 9
 1 2 3 4 5 6 7 8 9
 1 2 3 4 5 6 7 8 9
 1 2 3 4 5 6 7 8 9

9				7		1	
	5			4	2	7	3
		4	6				5
3			4				
		1			6		4
		7		2	5		8
2			9		3		
		3				5	7
	8			7		2	

Rešitev križanke:

K V E V T K I K L V R V
 E K I I O I L E S O V K
 L Z S I T L V C E P A A
 Z E R V C I G V N V X O
 V R d S E T L E L R I L
 d V A V T S I N V L S
 V S O K I N O I N O L N V
 A E d S S V M T V d S V T
 T R E O N
 V K I L N V
 N V I A
 O Z d N I
 N V K T V
 R I N O I d
 V d I S d V

Foto: Lojzi Avenik

Sto let najstarejšega koroškega »jagra«

Slovenskih lovcev je vedno manj, hitro se staramo. Čeprav vsako leto prihajajo novi, mlajši lovci, je vseeno povprečna starost članov v lovskih družinah iz leta v leto višja. To je samo dokaz, da živimo bolj zdravo, vitalno in dlje, kar je zagotovo nagrada za naše dolgoletno lovsko poslanstvo v naravnem zdravem okolju. V septembru je bilo starih od 95 do 99 let 31 članov.

Oktobra 2020 je stoti rojstni dan praznoval **Ivan Knez**, častni član Lovske družina (LD) Muta. V Sloveniji je še kar nekaj lovcev, ki bodo stari sto let v letu 2021. Naša krovna organizacija je lahko še kako ponosna na svoje najstarejše lovce. Tudi **Koroška lovska zveza** (LZ), člani LD Muta in mnogi drugi koroški »jagri« smo lahko še posebno ponosni na svojega legendarnega najstarejšega lovca, upokojenega učitelja, glasbenika, nekdanjega udarnega brigadirja Kneza, ki se je rodil 22. oktobra 1920 v bližini Poljčan, le 12 dni po koroškem plebiscitu, ki je zarisal nove meje Slovenije.

Ob upoštevanju vseh navodil **Nacionalnega inštituta za javno zdravje** smo starosto tamkajšnjega lovstva v družbi **Jožeta Meha**, starešine LD Muta, obiskali na Zgornji Muti, kjer od maja živi v kar prostorni in lepo urejeni hiši sina **Dušana** in sname **Dragice**. Srečen in zadovoljen je, da pod isto streho v slogi živijo štiri Knezove generacije. Ima še sinove **Petra**, **Janeza** in **Marjana**. Ponosen je, da so mu sinovi dali kar osem vnukov in 11 pravnukov.

Še enega pričakuje konec leta. A mu ni vseeno, da nobeden od sinov ni hotel postati lovec.

Ko smo ga obiskali, nas je lepo sprejel in nam povedal: *»Veliko lepih in nepozabnih let sem preživel v Slovenski Bistrici. A na svojo Koroško nikoli nisem pozabil. Ko sem tam doli ostal sam, sem se spet vrnil nazaj v svoje najbolj ljubo območje, kjer sem pognal svoje zelo razvejene korenine življenja. Med svoje domače, dolgoletne lovske in druge prijatelje; žal nekaterih ni več med živimi. Sem pa vedno rad bil v družbi Jožeta Meha, ki ga zelo spoštujem, zaradi njegove pokončne drže in dobrega vodenja naše lovske družine. Res si želim, da bo ostal tak in moja najbolj sigurna vez z lovsko družino.«* Oči so se orosile gostoljubnemu, vitalnemu in zelo izobraženemu stoletniku, ko je s temi besedami začel lovski

klepet. *»Dokler mi bo pamet dopuščala, bom reševal razne, tudi bolj zahtevne križanke, saj mi poleg domačih in branja Lovca polnijo dušo in mi pomagajo, da moje pozno jesensko življenje ni pusto in dolgočasno,«* je še navrgel mimogrede.

Meh, ki je res pravi dolgoletni prijatelj Knezovih, pa je rekel: *»Lovskega prijatelja Ivana poznam zadnjih 36 let, toliko časa sem namreč tudi jaz član naše lovske družine. Iz pripovedovanj nekaterih naših starejših lovcev, ki so najdlje z Ivanom v naši lovski družini, je bil Ivan vedno tista utež na tehnični, ko je bilo treba zastaviti preudarno in dobro premišljeno besedo v prid narave, divjadi in lovskega tovariša, ki mu je grozil kak ukrep znotraj lovske družine. Na privilegij imeti med nami takšnega člana, od katerega lahko pijemo znanje, poznavanje sonaravnega upravljanja z divjadjo, kako gojiti pristno lovsko tovarstvo in vzdrževati pristne odnose z lastniki zemljišč, sem kot starešina zelo ponosen. Zato si iskreno želim, da mu bo zdravje služilo še mnogo let.«*

S polno malho očetovih naukov skozi življenje

Rodil se je v 11-članski kmečki družini. Od mame **Marije** in očeta **Ivana** je podedoval veliko ljubezni, spoštovanja, pravih človeških vrednot in delovnih navad, ki so mu bile zveste sopotnice na njegovi uspešni življenjski poti. Vsi otroci so od mame, ki je s citrmi igrala tudi na porokah, podedovali ljubezen do glasbe. Ivana je navdušila za igranje violine. Od odgovornega in delavnega očeta,

ki je bil tudi »jager« in strasten ribič, pa Ivan ni podedoval samo imena, ampak tudi polno malho ljubezni do narave in divjadi. Po drugi svetovni vojni so bili na podeželju spoštovani in cenjeni župniki in učitelji. Slednji so bili še kako potrebni na oddaljenih podružničnih šolah za poučevanje kmečkih otrok. Tudi na Pernicah, kmečki hribovski vasici, 1100 metrov visoko nad reko Dravo in Muto. *»Po vojni leta 1945 je res primanjkovalo učiteljev, zlasti na podeželju. Po končanem učiteljsku v Mariboru sem postal edini učitelj kombiniranega pouka na perniški podružnični osnovni šoli, ki je bila zgrajena leta 1883. V njej sem lepa leta bival tudi s svojo družino. A na Pernicah nisem bil samo učitelj in vodja šole, ampak sva bila z ženo tudi ekonom. Tam gori sem sodeloval tudi pri brigadirski udarniški ureditvi elektrike in nove ceste, pa tudi pri začetku gradnje nove šole, ki je bila zgrajena leta 1970. Leta 1949 sem po dekretu za pet let zapustil Pernice, saj sem bil premeščen na železarske Ravne. Najprej sem bil upravnik ravskega dijaškega doma, takrat sem tudi poučeval v tamkajšnji gimnaziji ter bil tudi komandant 2. in 3. mladinske udarne delovne brigade ravnatelja gimnazije dr. Franca Sušnika, ki sta sodelovali pri začetku gradnje ravske gimnazije. Dve leti sem služboval tudi v personalnem oddelku ravske železarnice, tako da sem poznal dobesedno del takratnih železarjev,«* je o delu svojega pestrega učiteljskega in udarniškega življenja začel pripovedovati zgovoren Knez, ki je leta 1971 za zgledno in uspešno pedagoško

Foto: Franc Rotar

Ivan Knez

delo prejel *Žagarjevo nagrado*, ki jo podeljujejo na področju šolstva, leta 2005 pa je bil imenovan tudi za častnega občana **Občine Muta**.

Lovec postal na očetovo pobudo ter zaradi spoštovanja narave in divjadi

Član LD Muta je postal 15. marca 1946, lovski izpit pa je z odliko opravil 1. maja 1947. Glede na to, kaj vse je moral početi kot oče, učitelj, brigadir in železarski uslužbenec, je bil zagotovo večkrat na tesnem s časom. »Član naše lovske družine sem postal le nekaj mesecev po njeni ustanovitvi. Zato sem se čutil dolžnega in poklicanega, da ji z vsem srcem in svojim znanjem pomagam na njeni začetni poti,« se rad spomni lovskih začetkov. Vedno je imel veliko volje in tudi dovolj časa za obe družini, svojo in lovsko, za poučevanje, za delovne brigade ter tudi za lov in lovsko družino.

V letih od 1959 do 1972 je bil član upravnega odbora v lovski družini. Čeprav se je moral na mnogih področjih dela kar precej razdajati, v matični lovski družini ni nikoli zanemarjal zaupanih nalog in zadovoljstev in jih je tudi odgovorno opravljal.

Kaj pa lov? Nekega dne je na vrhu Pernic, na Čičkovem vrhu, lovil jelena. »Nikoli ga nisem uplenil, pa tako sem si ga želel. Očitno mi ni bil namenjen. Bil sem lovec s puško, a nisem bil zbiralec lovskih trofej. Tu in tam sem resda uplenil mulasto srnjad, največ pa lisice. Uplenil sem tudi dva velika divja petelina, a sem ju podaril lovskega prijatelja, ki ga nista mogla upleniti. Da je divji petelin že več kot 40 let ogrožen in posledično zavarovan, lov nanj pa torej ni več mogoč, po mojem mnenju ni prav. Ni prav, da je pri nas zavarovan, tam na Kozjaku, na avstrijskem Štajerskem, pa ga v zasebnem lovišču še vedno veselo lovijo in ga s puško tudi niso iztrebili. Zato bi ga lahko lovili tudi pri nas. Čeprav ga ne

bi streljali, bi ga s tem vsaj stalno spremljali. Bojazen, da bi ga lovci s puško iztrebili, je pa res smešna! Katero divjad pa smo že v Sloveniji? Na dobrih 1300 metrov ima naša lovška družina rastišče divjega petelina, ki je še kako

Ivan Knez na stolu v družbi lovskih prijateljev. Od leve stojijo: Ernest Peruš, Jože Meh, Robert Štruc, Branko Pešl in Janez Švab.

živo,« je Knez ošvrknil po svojem prepričanju premalo povezano in učinkovito slovensko lovstvo. V mislih je imel takratno vodstvo krovne organizacije, ki je bilo pred desetletji premalo odločno z argumenti, da lovci s puško ne bomo iztrebili gozdnih kur!

Proti koncu res prijetnega klepeta in druženja je lovski stoletnik še poudaril: »Res sem ponosen in zadovoljen, da sem del muškega lovstva, ki v enaki meri spoštuje tudi starejšo generacijo članstva. Nikoli ne bom pozabil lepih trenutkov, ko so me v Slovenski Bistrici ob mojih rojstnih dnevih obiskali predstavniki moje lovske družine in drugih društev. Ko v Lovcu večkrat preberem, da je slovenskih lovec vedno manj, da se članstvo hitro stara, se večkrat vprašam, pa kaj je narobe z našimi lovskimi organizacijami, da mladi nočejo postati del njih?«

Zanimiv tudi za medije

Knez je svoje 74-letno bogato

in ustvarjalno lovsko življenje vedno dopolnjeval s svojim širokim znanjem o divjadi in naravi ter zglednim čutom in srčno kulturo do svojih lovskih prijateljev in tovarišev, do kmečkega prebivalstva in drugih. Zato je bil in je še vedno

spoštovan in dobrodošel sogovornik na raznih družabnih srečanjih. Za svoj prispevek slovenskemu, zlasti pa muškemu in koroškemu lovstvu je prejel znak za lovske zasluge, reda za lovske zasluge III. in II. stopnje ter jubilejna znaka za 60 in 70 let članstva v lovski organizaciji. Koroška LZ pa mu je podelila plaketo.

O dolgem Knezovem življenju so pisali mnogi mediji. Dobršen del njegovega lovskega življenja je spremljal tudi upokojeni novinar Radia Radlje ob Dravi in naš dolgoletni dopisnik, 84-letni **Kristl Valdt**. Tako je nedavno med drugim o Knezu zapisal, da je k sreči njihov Ivan znal vse, da je s svojo bodrilno besedo, večšim svetovanjem in organizacijo znal vedno pritegniti ljudi na Pernicah: ko so postavljali stebre za elektriko, telefone, pozneje za gradnjo ceste in novo šolo, v kateri je zdaj lep dom krajanov. Takrat so vse zgradili udarniško in s samopriskevki. In še, da Ivan ni samo

poučeval in bil vodja mladinskih delovnih brigad, ampak je še kako znal vihteti tudi kramp.

V znamenje spoštovanja do njegovega stotega rojstnega dne so mu predstavniki občine, matične lovske družine, Koroške LZ, različnih tamkajšnjih društvenih organizacij, prijatelji in njegovi domači že dalj časa nameravali pripraviti lepo slavo v nekdanji šoli na Pernicah, ki jo je pomagal graditi tudi on. A je lepo krajevno in lovsko prešerno druženje prekrizal COVID-19, ki žal ni obšel njegove tako priljubljene Koroške in Zgornje Dravske doline. Ga pa je na rojstni dan obiskala delegacija muške občine, na čelu katere je bil župan **Mirko Vošner**. Dan zatem so ga obiskali tudi predstavniki matične lovske družine: starešina Meh, vodja revirja Pernice **Ernest Peruš**, gospodar **Robert Štruc** ter referent za vzgojo in izobraževanje **Branko Pešl**. Knezu so izročili fotografijo vsega članstva in steklenico vina s posvetilom »Za sto let. LD Muta« ter mu zaželeli še mnogo zdravih let. V imenu Koroške LZ mu je dobrega zdravia zaželel tudi njen predsednik **Janez Švab**, v posebni jubilejni čestitki pa tudi mag. **Lado Bradač**, predsednik Lovske zveze Slovenije. Muška občina, vaška skupnost Pernice in LD Muta so stoletnemu Knezu v čast uredili nekaj posebnega: v sliki in besedi so predstavili pregled njegovega življenja v centru Mute in v domu krajanov na Pernicah.

Franc Rotar

Pred zaključkom redakcije nas je avtor besedila obvestil, da je Ivan Knez 18. novembra 2020 umrl zaradi posledic bolezni COVID-19. Vsem užaloščenim izrekamo iskreno sožalje.

Uredništvo

Križevski rogist prejel najvišje priznanje občine

V petek, 11. septembra, je v Parku doživetij potekala slovesnost ob 22. občinskem prazniku *Občine Križevci pri Ljutomeru*, ki je letos potekala skladno s priporočili in omejitvami, ki veljajo v času, ko je med nami COVID-19. Slavnostni govornik na seji je bil župan Občine Križevci mag. **Branko Belec**. V sklopu slovesno-

sti so podelili tudi priznanja nagrajencem za delovanje v občini.

V kulturnem programu smo z ansamblom **Opoj** sodelovali tudi **Križevski rogisti** z eno skladbo. Slovesno podelitev priznanj smo rogisti najavili s fanfaro. **Maksimilijan Lebar** iz LD Križevci pri Ljutomeru je po sklepu Občinskega sveta Občine Križevci za leto 2020 prejel najvišje priznanje: *priznanje s plaketo in listino*.

Lebar, rodil se je 13. decembra 1937, je član Lovske družine

Križevci pri Ljutomeru od leta 1977. Skupini rogistov, ki so do leta 2001 delovali v lovski družini, se je pridružil leta 1992. Leta 2001 se je skupina registrirala v **Upravni enoti Ljutomer** in vpisala v register kulturnih društev pod nazivom **Kulturno društvo Rogisti Lovske družine Križevci**. Za predsednika društva je bil izvoljen prav Lebar in je to funkcijo ves čas opravljal vestno in dosledno ter tako znatno prispeval k uspešnemu delovanju društva na lovskem glasbenem

področju. Rezultati skupine so vidni v lokalnem, državnem in mednarodnem prostoru.

Leta 2013 se je Kulturno društvo Rogisti Lovske družine Križevci preimenovalo v **Kulturno društvo Križevski rogisti**. Za predsednika je bil ponovno izvoljen Lebar in to funkcijo uspešno opravlja še vedno. Pod njegovim predsedovanjem so rogisti posneli tudi zgoščenko in videospot, na mednarodnem tekmovanju lovskih rogistov pa osvojili tri zlate znake.

Nastop Križevskih rogistov na občinski prireditvi

Lebar je bil aktiven tudi pri drugih društvih in sekcijah. Po končani osnovni šoli je obiskoval **Glasbeno šolo Gornja Radgona**; zanimala ga je trobenta. Bil je soustanovitelj tamburaškega zbora, ki se je tudi po njegovi zaslugi širil in razvil v več kot 30-članski tamburaški orkester, ki je v 30-letnem delovanju sodeloval na

revijah in koncertih tamburaških orkestrrov v Sloveniji in tujini. Nekaj let je bil tudi član dramske sekcije, v kateri je odigral več glavnih vlog v naslednjih predstavah: *Domen, Če mati umre, Vrnitev* in drugih.

Aktivno je deloval v **Krajevni organizaciji Rdečega križa Vučja vas**, kjer je bil nekaj let

Maksimilijan Lebar, dobitnik najvišjega priznanja Občine Križevci v letu 2020

tudi predsednik. Njegova glavna skrb je bila organizacija krvodajstva; tudi sam je bil namreč

krvodajalec. V lokalni skupnosti je skrbel za zdravo pitno vodo in sosedsko pomoč. Bil je pobudnik za izgradnjo vaškega vodovoda, iz katerega je voda v domove Vučje vasi pritekla leta 1974. Upravljač vaškega vodovoda je bil polnih 43 let, ko ga je prevzelo **Javno podjetje Prlekija**. Član **Prostovoljnega gasilskega društva (PGD) Vučja vas** je postal takoj po končani osnovni šoli. Opravil je tečaj gasilskega strojnika. V društvu je deloval z veseljem in nobena naloga mu ni bila pretežka. Sedaj je veteran PGD Vučja vas.

Lebar želi tudi v prihodnje sodelovati na splošnem kulturnem področju, če mu bo to dopuščalo zdravje.

Bogomir Heric

Skrb za starejše lovce

Na žalost smo velikokrat pričali, da se v lovskih organizacijah pozabi na starejše lovce. V redkih lovskih družinah organizirajo love za svoje lovske tovariše – jubilan-te. Le redki lovci se tega zavedamo in pomagamo, da je **Diana** lahko naklonjena tudi starejšim lovcem, ki se še udeležujejo lovov, na katerih moramo pri zadnjem pogonu obvezno poskrbeti za vse šege in navade, da lovskim tovarišem ostane v spominu.

Osebo skrbim za to in veliko pozornosti namenjam vzgoji mladih lovcev, ki jih je treba podučiti o odnosu do starejših lovcev, predvsem pa v njih vzbuditi voljo in zanimanje, da del svojega lovskega časa namenijo starejši generaciji.

Mlajše generacije lahko tega priučimo samo z vzgledom, česar se zavedam tudi sam. Zato imam prav poseben in predvsem spoštljiv odnos do starejših lovcev. Še posebno do svojega prijatelja, lovskega tovariša **Milana Kranjca**, ki se je rodil leta 1938 in je član zelene bratovščine vse od leta 1962, od leta 1974 pa je mednarodni kinološki sodnik za tretjo in četrto skupino. Še vedno je član **Lovske družine (LD) Duplek**. Ob njegovem 80. in 81. rojstnem dnevu sem ga peljal na lov na divjega prašiča na območje **LD Gaj**, kjer je dvakrat uspešno uplenil ozimca.

Milan Kranjc (tretji z leve) z lovskega tovariši ob preži, ki so mu jo člani LD Duplek postavili ob 80. jubileju.

Prav tako sem ga letos avgusta, ko je praznoval 82. rojstni dan, na povabilo starešine LD Gaj **Antona Goloba** ponovno peljal na lov na divjega prašiča. Ko sva zasedla prežo, sem opazoval svojega lovskega prijatelja in ugotovil, da je skozi okno zaprte preže videl,

slišal in spremljal vsak gib nara-ve. Prašiči so kar hitro prišli na krmišče. Ko jih je Milan opazil, me je pogledal in me s pogledom spraševal, ali sme upleniti ozimca. Pokimal sem. Milan je vzel puško, zavzel položaj in uplenil najmanjšega. Po strelu sem pogledal na

krmišče in res – ozimca je uplenil, strel je bil profesionalen in čista desetka. Opazil sem, da je bilo starosti navkljub v Milanu ogromno lovskega veselja, predvsem pa zadovoljstva, da je bil pri svojih letih del razburljivega lovskega dogajanja. Bil je neizmerno hvaležen starešini Golobu, da mu je pri teh letih omogočil ponovno doživeti uplenitev divjega prašiča.

Tudi sam sem zelo vesel, da imam možnost in priložnost biti član v dveh lovskih družinah. Poskrbel sem, da smo v **LD Duplek**, v revirju Zimica, za Milanov 80. rojstni dan postavili lovske preže, ki je na takšni lokaciji, da se do nje starejši lovci lahko pripeljejo z avtom in preizkušajo svojo lovske srečo. Na omenjeni preži Milan preživi veliko časa, še posebno pozimi je tam do poznih jutranjih ur, kar se mu obrestuje, saj je uplenil že veliko lisic in tudi srnjadi. A najpomembneje je v njem videti zadovoljstvo in neizmerno hvaležnost, da znamo v zeleni bratovščini poskrbeti za starejše lovce in da so tudi oni lahko deležni lovskega uživanja.

Želim si, da bi lovci v vseh lovskih družinah več pozornosti in časa namenili starejšim lovcem, jim omogočali lov in z njimi delili svoje lovske užitke. Pri tem bi zagotovo izvedeli kakšno hudo-mušno oziroma življenjsko lovske izkušnje iz minulih časov.

Franč Kangler

Visoka osebna jubileja lovcev LD Trnovo

Dolgoletna člana **Lovske družine (LD) Trnovo** sta avgusta 2020 praznovala visoka osebna

jubileja: 90 let je slavil **Anton Tomšič** iz Koritnic, po domače **Lun**, ki je naš lovec 47 let, 80-letnico pa je praznoval **Alojz Jagodnik** iz Šembij, ki je član LD Trnovo že pol stoletja. Poleg

jubilejnih znakov za članstvo v lovski organizaciji se oba ponašata tudi z znakom in zlatim znakom za lovske zasluge.

Jagodnik je opravljal številne funkcije. Bil je član upravnega

odbora, predsednik in član nadzornega odbora, član gospodarske komisije in komisije za ocenjevanje škode po divjadi, revirni vodja, praporščak ter še do pred dvema letoma preglednik divjači-

Od leve: predsednik LD Trnovo Matija Tomšič, slavljenec Alojz Jagodnik, tajnik Frenk Strle in gospodar Matjaž Novak

Še en slavljenec: Anton Tomšič

ne in član disciplinske komisije. Opravljal je tudi naloge lovskega čuvaja.

Tomšič po drugi strani ni zase-

dal položajev v naši lovski družini, je bil pa toliko bolj aktiven kot lovec in pozna skoraj vsak kotiček naših gozdov. Še raje od posameznih lovov se je udeleževal skupnih in še posebej skupinskih. Čeprav že kar nekaj let ne lovi več, ostaja zvest član naše družine in njen podpornik. Njegovemu zanimivemu pripovedovanju prigrad z veseljem prisluhnejo mlajši lovci, ki lova na nekatere živali ne bodo nikoli doživeli.

Vodstvo LD Trnovo je obiskalo jubilaranta, jima čestitalo in izročilo simbolično darilo. Skupaj so nazdravili, dolgoletna lovca pa sta s člani upravnega odbora delila spomine na prehojeno pot in jih začinila z značilno lovsko latovščino.

Gregor Budal

Spominjanje na Dava Karničarja – alpinista, ekstremnega smučarja in lovca

Septembra je minilo leto, odkar se je **Davo Karničar** – alpinist, ekstremni smučar in lovec – smrtno ponesrečil pri obrezovanju jesena na obrobju gozda.

Ob prvi obletnici Karničarjeve smrti so njegovi prijatelji alpinisti na pobudo njegovega zdravnika **Jurija Gorjana**, ki ga je spremljal na Mont Everestu, v njegov spomin postavili kapelico, ki stoji na Karničarjevi posesti in je v bližini mesta, kjer je umrl.

Spominsko obeležje si je v družbi domačih jezerskih lovcev ogledal tudi predsednik Zveze lovskih družen Gorenjske **Peter Belhar**. Ob prvi obletnici

Foto: France Ekar

Kapelica v spomin na velikega hribovca in lovca Dava Karničarja

Karničarjeve smrti so na njegovem grobu prižgali svečo.

Karničar je bil velik ljubitelj narave in hribovskega okolja. Ko je postal lovec, je postal natančen raziskovalec gorskega lovišča – lovskih brezpotij, steza, stečin, solnic, prež ... Raziskoval je visokogorske predele, kamor lovčeva noga ni pogosto stopila. Opravil je tudi izpit za lovskega čuvaja, pridobil znanje o lovskem mentorstvu, pregledništvu uplenjene divjadi, gorskem naravovarstvu. Bil je izjemen gorski reševalec, ki se je velikokrat odzval klicu na pomoč poškodovanemu ali omaganemu človeku. Marsikoga je rešil in ohranil pri življenju.

Spomin nanj bo še dolgo živel v srcih številnih, ki so ga spoznali v živo ali s pomočjo medijev. Bil je velik človek.

France Ekar

LD Radeče v letu 2019 zapustili trije lovci

Lovska družina (LD) Radeče šteje 53 članov, od tega enega pripravnika. V letu 2019 pa so nas za vedno zapustili kar trije lovci: **Jože Rutar** je umrl star 68 let, **Franci Musar** je bil star 69 let, **Robi Kmetič** pa se je poslovil od tega sveta star vsega 50 let. Vsi trije so bili naši spoštovani člani, ki so znali biti pravi lovski tovariši in pripadniki zelene bratovščine.

Vsi trije lovci so znali povezati svoje znanje za dobro upravljanja z divjadjo. Jože, ki je stopil v lovstvo ne tako dolgo nazaj in si je kruh služil v tujini, je morda prav zato še toliko bolj ljubil naše loge. Franci, lovec od nekdaj, prežet z znanjem o naravi, ki ga je prenašal med lov-

ce. Bil je član upravnega odbora, disciplinske komisije in nadzornega odbora, tako da je njegova beseda vedno imela težo tako na posvetih kot občnem zboru lovcev. Robi, lovec doma ob robu lovišča, vsak dan v gozdu, je bil blagajnik LD Radeče. »Svoj« Magolnik, del našega lovišča, je vtikal v svoj vsakodnevni način življenja. Izhajal je iz lovske družine in je svoje znanje predajal hčerki, ki je zdaj članica LD Radeče. Robi je znal svoje znanje prenašati tudi številnim mladim. Še kako so odmevali njegovi jutranji sprehodi z učenci v gozd. Znal je dobro predstaviti odnos, ki bi ga človek moral imeti do divjadi in narave.

Lovci v LD Radeče, ki ima lovne površine nekaj manj kot 5000 ha, postajamo »stari«, saj

Foto: Jože Prhan

Magolnik je del lovišča, ki so ga vsi trije lovci radi obiskovali, še posebno pa Robi, ki je bil vsakodnevni obiskovalec.

smo povprečno stari že več kot 60 let. Želimo si mladih. Lovišče spada med srednjegorska s povprečno nadmorsko višino 500 m. Divjadi in drugih prostoživečih živali imamo veliko. Pri nas živijo

različne živalske vrste: mufloni, jeleni, gamsi, medvedi, mlakarice, gozdni jerebi ... Ponosni smo na svoje delo, kot so bili ponosni naši trije lovci Jože, Franci in Robi.

Lovci LD Radeče

Moje nove izkušnje pri lovu lisic

Vsako leto se veselim nove sezone, ki je vsakič polna novih dogodivščin in spoznanj pri lovu na lisice.

Nekega novembrskega dne sem zjutraj, ko sem oprezal za srnjadjo, uplenil močnega lisjaka, ki je tehtal skoraj deset kilogramov. Izmerjena izkožena glava je obetala »medaljo«. Lobanjo sem okuhal in očistil. Lisjaka sem uplenil z risanico, kalibra .222 Remington, s kroglo Hornady V-max, 40 grainov (2,59 gramov). Naboj je bil napolnjen s smodnikom. Vihtavuori N110, 16,0 grainov (1,036 gramov).

Lisjak je padel v ognju; zadet za prvo nogo prečno, le skozi rebra, a izstrela ni bilo. Pozneje sem del plašča naboja našel pod kožo na drugi strani telesa. Vsa energija naboja oziroma krogle je ostala v lisjaku! Izkušnja več po skoraj petdesetih letih lova na lisice. Namen mojega pisanja so nova spoznanja in nove izkušnje, ki jih rade volje delim z lovci. Tudi tistimi, ki jim strel na lisice

Foto: Mitja Kersnik

Lisjak je padel v ognju; zadet za prvo nogo, prečno, le skozi rebra, a izstrela ni bilo. Pozneje sem del plašča naboja našel pod kožo na drugi strani telesa. Vsa energija naboja oziroma krogle je ostala v lisjaku!

s kroglo nekako ni po volji. Toda lisica po strelu pade v ognju, njena zunanost pa je nepoškodovana. Kot bi jo ustrelili s šibrami.

Lansko zimsko sezono sem s tako kroglo na različnih razdaljah do 200 m uplenil 17 lisic. Le ena je po strelu naredila še nekaj skokov. Na uplenjenih živalih skoraj ni bilo izstrelnih ran. V nekaj primerih so lisice prestrelili le

drobci krogle. Večjih raztrganin pa ni bilo nikoli.

Omenjeno kroglo Hornady V-max priporočam tudi za lov sivih vran in srak. Tako uplenjene vrane in srake seveda ne bodo primerne za pripravo dermoplastičnega preparata. Opozoriti pa moram, da omenjena krogla Hornady V-max, 40 grainov (2,59 gramov) ni dovoljena in ne primerna za lov srnjadi.

Foto: Mitja Kersnik

Zadnja leta uporabljam piščalko ptičji strah (Vogel Angst), za katero ni treba imeti glasbene šole, nabavil pa sem jo v Avstriji. Narejena je iz treh lesenih delov. Ko rahlo izmenično pihamo v tri luknjice, oponašamo ščebetanje razburjenega ptiča. Lisico pa taki glasovi skoraj vedno zanimajo.

In še nekaj o vabljenju. Zadnja leta uporabljam piščalko ptičji strah (Vogel Angst), za katero ni treba imeti glasbene šole, nabavil pa sem jo v Avstriji. Narejena je iz treh lesenih delov. Ko rahlo izmenično pihamo v tri luknjice, oponašamo ščebetanje razburjenega ptiča. Lisico pa taki glasovi skoraj vedno zanimajo.

Mitja Kersnik

OGLASNO SPOROČILO NAROČNIK:

Optics-Trade, d. o. o.
www.optics-trade.eu

Predstavljamo: daljnogleda Steiner Ranger 2,5–10 x 50 in 3–12 x 56

V poplavi strelnih daljnogledov na trgu se je brez strokovnjakove pomoči težko dokopati do odgovora na vprašanje: »Kateri strelni daljnogled ponuja največ za svojo ceno?« Kupci, ki se jim poraja to vprašanje, po navadi ne iščejo najdražjega daljnogleda na trgu, pač pa bi radi kupili dobrega, a po sprejemljivi ceni.

Strelni daljnogledi Ranger, uveljavljenega nemškega podjetja Steiner, so narejeni s takimi nakupnimi željami v mislih. Ponašajo se z odlično svetlobno prepustnostjo, kakovostno optiko – slika je polna živih barv in ostra po robovih – ter robustnim vodoodpornim ohišjem, ki zdrži tudi odsune močnejših kalibrov. Vse to za odlično ceno okoli 1000 evrov. Čeprav si pozornost zaslužijo vsi modeli v seriji, jo bomo namenili dvema: vsestranskemu lovskemu modelu 2,5–10 x 50 in modelu konfiguracije 3–12 x 56, prilagojenemu za mrak.

Če iščete strelni daljnogled, uporaben za več načinov lova (lov s preže, lov na zalaz, ipd.), potem

Foto: Optics-Trade, d. o. o.

Lovska strelna daljnogleda Steiner Ranger

je model 2,5–10 x 50 kot nalašč za vas. Zaradi izjemno uporabnega razpona povečave lahko streljate na kratke in nekoliko daljše razdalje, k vsestranski koristnosti pa

pripomore tudi majhna masa. Križ 4A-I v drugi goriščni ravnini (med spreminjanjem povečave ostaja velikost križa enaka) je med bolj priljubljenimi za lovske namene.

Tiste, ki potrebujejo strelni daljnogled za mrak, bo navdušil model 3–12 x 56. Divjad po navadi ostaja v zavetju gozda vse do poznih večernih ur, zato je svetlost slike strelnega daljnogleda v slabih svetlobnih razmerah ključnega pomena. Na voljo je s križem 4A-I v drugi goriščni ravnini, enako kot model 2,5–10 x 50.

Pri obeh modelih je centralno rdečo piko mogoče nastaviti na enajst stopenj jakosti – najvišja je primerna za uporabo na močni dnevni svetlobi, nižje stopnje pa so odlična izbira, ko se zmrača. Natančno nastavljliva pika je rezultat optičnega vlakna, vgrajenega v križ, kar še vedno velja za najnaprednejšo tehnologijo osvetlitve pri tovrstnih napravah. Notranost je polnjena s suhim dušikom, ki preprečuje notranje rosenje ob nizkih temperaturah. Zato lahko strelni daljnogled brez težav uporabljate tudi, ko se ohladi vse do –25 stopinj Celzija. Ob nakupu prejmete desetletno jamstvo.

Lovski strelni daljnogledi Steiner Ranger so po našem prepričanju med najboljšimi v cenovnem razredu okoli 1000 evrov.

Nakup je mogoče na spletni strani www.optics-trade.eu in v vseh boljše založenih lovskih trgovinah. Za več informacij nas pokličite na 031/770-520 (Optics-Trade).

LOVSKE OSEBNOSTI FRANCE CVENKEL (1920–2000)

*Kulturni delavec, učitelj, novinar,
urednik in publicist*

France Cvenkel je bil doma iz Ljubnega na Gorenjskem, kjer je tudi obiskoval osnovno šolo in po njej nadaljeval šolanje na učiteljsko v Ljubljani. Kot učitelj je služboval v različnih krajih po Sloveniji, predvsem v Beli krajini, najdlje v osnovni šoli v Želimljem in Horjulu. V letih 1945–1947 je bil ravnatelj/nadučitelj/osnovne šole v Ljubnem. V krajevni kroniki Ljubnega je zapisan kot izredno cenjen sokrajan in plodovit kronist dogajanja v kraju in okolici. Učiteljeval je tudi v Podbrezjah. Kot učitelj je napisal dve knjigi za otroke, in sicer *Iz moje lovske torbe* in *Zgodbe o živalih*.

Leta 1956 se je zaposlil na **Lovski zvezi Slovenije**. Najprej je opravljal delo sekretarja krovne lovske organizacije (1956–1963), nato pa je bil 17 let odgovorni urednik glasila *Lovec* (1963–1980). Prispevke v *Lovcu* je tudi lektoriral. Umrli je 19. aprila 2000. Bil je tudi odlični mentor mladim sodelavcem in dopisnikom *Lovca* in je svoje nesebično uredniško, publicistično in strokovno znanje prenašal na naslednika in poznejšega dolgoletnega odgovornega urednika **Borisa Leskovica**. Veliko je pripomogel k vsebinski in oblikovni podobi *Lovca*, v katerem je kot odgovorni urednik objavljaval različne prispevke, od strokovnih do leposlovnih zapisov ter tudi kritičnih ocen in komentarjev s terena o delovanju lovske organizacije¹.

Njegovo delo odseva ljubezen do narave, posebno do živalskega sveta. Član lovske organizacije je postal že pred drugo svetovno vojno, star osemnajst let. Po drugi svetovni vojni je vseskozi deloval v organih domače **Lovske družine Kovor - Dobrča, Zveze lovske družin Gorenjske in Lovske zveze Slovenije**. Bil je član upravnih in nadzornih odborov, starešina in tajnik v več lovske družine ter odbornik območne lovske zveze. Bil je predavatelj na številnih lovske in lovskočuvajskih tečajih. Cvenkel je napisal vrsto strokovnih, leposlovnih in novinarskih prispevkov. Samo v *Lovcu* je objavil več kot štiristo krajših in daljših prispevkov. Podpisoval se je

France Cvenkel – njegovo znanje je včasih presegalo čas, ki ga je živel, zato je bilo tudi njegovo uredništvo posnemanja vredno.

Vir: Arhiv Lovca

s pravim imenom, včasih z začetnicama ali kratico – **elf**. Posebej velja omeniti pripravo lovskega izrazoslovja, ki je začelo izhajati v *Lovcu* v okvirčkih leta 1971 po sklepu izdajateljskega sveta, saj *Lovsko-ribiški slovar* dr. **Janka Lokarja** ni več ustrezal zahtevam časa. Žal delo ni izšlo v samostojni publikaciji². Cvenkel je zagotovo ena od najbolj prepoznavnih lovske osebnosti ne zgolj znotraj zelene bratovščine, pač pa tudi v širši javnosti in v strokovno-znanstvenih krogih.

Cvenkel se je tudi vseskozi zavzemal za varstvo narave. Posebej velja omeniti njegovo delo pri **Gorski straži**, pa tudi zavzemanje za varstvo nelovnih vrst ptic in drugih živali. Svoje prispevke je objavljaval v številnih drugih časopisih in revijah: *Pionirskem listu*, *Tedenski tribuni*, *Gorenjskem glasu*, *Delu* in drugih. V časopisu *Delo* je večkrat predstavil delo in pomen lovske organizacije, pisal pa je tudi o divjadi na Slovenskem. Mladini je približal naravo in jo vzgajal v ljubezni do nje in živali. Članke z lovsko tematiko je objavljaval tudi v tujih leposlovnih, strokovnih in znanstvenih revijah. Več let je urejal najstarejšo slovensko revijo *Planinski vestnik*. Cvenkel je bil aktiven na številnih področjih javnega in kulturno-političnega življenja. Aktivno je deloval tudi v različnih kulturno-umetniških in prosvetnih društvih. S **Slovensko akademijo znanosti in umetnosti (SAZU)** je sodeloval pri pripravi *Slovarja slovenskega knjižnega jezika*. Lahko ga uvrstimo med strokovno izredno razgledane lovske pisce in ga hkrati postavimo v krog literarno izstopajočih in večjih lovske pisateljev. Njegovo znanje je včasih presegalo čas, ki ga je živel, zato je bilo tudi njegovo uredništvo posnemanja vredno.

Pripravil: **dr. Marjan Toš**

¹ Dr. Marjan Toš, *Že pred sto leti so živali veljale za čuteča bitja*, Večer v nedeljo, 2. 3. 2020.

² Mag. Romana Erhatici Širnir, *Lovec*, XCIII., 1/2010, 20–21.

OKUSI NARAVE

**Srnji file
v listnatem testu**

Za štiri osebe potrebujemo:

- ✓ 500 g srnjega fileja
- ✓ žlico olivnega olja
- ✓ 2 čebuli
- ✓ žlico rjavega – trsnega sladkorja
- ✓ žlico balzamičnega kisa
- ✓ žličko timijana
- ✓ 275 g listnatega testa
- ✓ žlico gorčice
- ✓ jajce
- ✓ žlico moke
- ✓ 3 dl goveje juhe (lahko tudi iz jušne kocke)
- ✓ dl rdečega vina
- ✓ žlico brusnične marmelade
- ✓ sol in mlet poper

Meso razrežemo na dva kosa, ju posolimo in popopravimo. V ponvi na vročem olju na hitro popražimo meso na obeh straneh, da nastane zlato rjava skorjica. Meso preložimo na krožnik, da se ohladi.

Nato v ponev stresemo sesekljano čebulo in nekaj minut pražimo. Zmanjšamo temperaturo, ponev s čebulo pokrijemo in kuhamo 20 minut, da postane čebula mehka. Nato posodo odkrijemo in čebulo pražimo še toliko časa, da voda izhlapi. Polovico jo preložimo v drugo posodo in jo prihranimo za omako. Preostali čebuli dodamo rjavi sladkor, balzamični kis in timijan ter kuhamo nekaj minut. Odstavimo, da se popolnoma ohladi.

Listnato testo tanko razvaljamo v velikosti približno 25 x 35 cm (najbolje, da takega že kupimo ☺) in ga prerežemo na polovico, da bo vsak kos mesa zavil posebej. Testo na tanko premažemo z gorčico, le robovom se izognemo, ker jih bomo pozneje premazali z jajcem, da se bo testo lepo sprijelo. Na sredino testa položimo ohlajeno meso, po vrhu položimo prav tako ohlajeno čebulo iz ponve. Robove testa premažemo s stepenim jajcem. Meso previdno zavijemo in dobro stisnemo robove. Za eno uro ga postavimo v hladilnik, prav tako tudi stepeno jajce, ki nam je še ostalo.

Pečico ogrejemo na 200 oziroma 220 stopinj Celzija. Ohlajeno zavito meso prestavimo v pekač, ki smo ga obložili s papirjem za peko, in ga premažemo s stepenim jajcem. Pečemo približno 25 minut oziroma, da postane zlato rjave barve. Po peki naj počiva še približno 10 minut, da ga bomo lepše razrezali na debelejšše kose.

Nato pripravimo omako. Na visoki temperaturi samo minutko pražimo čebulo, ki smo jo prihranili za omako. Poprašimo z moko, dodamo vročo juho, brusnično marmelado, rdeče vino in ves čas mešamo, da zavre. Kuhamo nekaj minut, da se omaka zgosti. Precedimo jo skozi sito, vrnemo v ponev, po potrebi solimo in popramo ter kuhamo še nekaj minut.

O gorčici: Je zelo stara začimba, ki so jo zaradi zdravih lastnosti, tudi zoper gobavost, uši in izpadanje las, ter poživljajočih učinkov cenili tudi stari Grki in Rimljani. Dandanes gorčična semena največkrat uporabljamo v kulinarčne namene. Z mešanico gorčičnih semen in drugih dodatkov, kot so sol, kis, česen, poper ..., je narejena gorčična pasata, po domače senf ☺, ki jo uporabljamo za razne hladne in tople omake ter seveda ob dobri kranjski klobasi.

Ponudimo z veliko ljubezni in spoštovanja do hrane in živali!
Zan in Eva

Obnemeli smo ob žalostni novici, da je 28. junija umrl ustanovni član Lvske družine (LD) Sinji Vrh, spoštovani lovski tovariš **Jurij Špehar**.

Dugi Jure, kot smo ga večinoma klicali in poznali, se je zadnja leta boril z zahrbtno boleznijo, ki pa ga je nazadnje premagala. Rodil se je 31. marca 1927. leta v številčni kmečki družini v Bregu pri Sinjem Vrh. Že v mladih letih je začutil krutost pomanjkanja in revščine takratnega časa, zato ga je neuničljiva želja po boljšem življenju vzpodbujala, da bi si ustvaril družino. Družico si je našel v sosednji vasi ob Kolpi navzgor, v Radenci, kjer je spletel gnezdo in živel vse do smrti.

Takoj v povojnih letih, ko je bilo lovstvo v naših krajih še zelo neurejeno, se je s skupino prijateljev domislil, da bi ustanovili lovsko družino, kar jim je leta 1957 tudi uspelo: ustanovili so LD Sinji Vrh, v kateri je bil vsa svoja aktivna leta spoštovan član, delaven, odličen mentor, nekaj časa tudi starešina. Vzgojil je veliko mladih lovcev, nas naučil spoštovati naravo in divjad ter upravljanja z njo. S svojim vzgledom je vplival tudi na svoje otroke in zeta, saj so se nam kar trije iz njegove družine pridružili in postali marljivi lovci.

Jureta so za dolgoletno delo nagradile in odlikovale lovstva družina, območna lovstva zveza in Lovska zveza Slovenije (LZS). Tako je med drugim prejel tudi red za lovske zasluge III., II. in I. stopnje, jubilejni znak za 60 let članstva in spominsko listino LZS ob 60-letnici LD Sinji Vrh. Ob 50. obletnici lovske družine smo ga imenovali za častnega člana, kar je bil vse do svoje smrti.

Spoštovani Jurij, pridružil si se vsem drugim tovarišem za mavrico, mi pa se te bomo še dolgo spominjali na naših lovskih pohodih. Hvala Ti za vso zapuščino, ki si nam jo zapustil, mi pa se zavzemamo, da bomo v duhu dobrega gospodarja vodili lovsko družino naprej.

LD Sinji Vrh – I. V.

Maja letos je med lovci Lvske družine (LD) Dole pri Litiji odjeknila novica, da je naš dolgoletni član in spoštovani lovec **Jože Sladič – Čehar**, kot smo ga ime-

novali, hudo zbolel. V mislih in pogovorih smo pričakovali, da se bo, kot je bilo lastno njegovi trdoživi naravi, uspešno spopadel z boleznijo, jo premagal in se nam zopet kmalu pridružil v lovišču. Vendar to pot ni uspel; bolezen je bila močnejša in 6. avgusta smo se od njega poslovili z nadvse čustvenim lovskim pogrebom. Jože bi decembra letos dopolnil 75 let.

Rodil se je leta 1945 kot najmlajši otrok v družini, v Šjakovi hiši na Javorju, nedaleč od Dol pri Litiji, ker so njihov dom na Gradišču požgali okupatorji. Družina je bila številna, z osmimi otroki. Jože je imel še enega brata in šest sester. Otroštvo je preživljal v okolju zdajšnje Krajevne skupnosti Dole na kmetiji svojih staršev. Kot mladenič je šel iskat kruh v Trbovlje, kjer je delal v Strojni to-

varni Trbovlje in pozneje v Rudniku Trbovlje. Po smrti staršev se je vrnil na kmetijo, jo prevzel in skupaj z ženo Darinko, s katero se je poročil leta 1972, sta jo skrbno in zagnano vodila vse do njegove prerane smrti.

Z lovstvom se je srečal že kot otrok, kajti lovec je bil njegov starejši brat Franci in tudi stric Jože. Po stričevi tragični smrti je Jože podedoval tudi prvo lovsko orožje. Ko je izpolnil zakonsko predpisano starost 18 let, ko je lahko postal lovec, je leta 1973 postal pripravnik in kmalu nato lovec z lovskim izpitom. Ampak Jože je že mnogo pred tem uradnim dogodkom sodeloval s pionirji lovstva na Dolah, z lovci, ki so ga učili o ljubezni do narave, skrivnostih divjadi, lovskih veščinah, lovskih navadah in šegah ter lovskem tovarištvu. V lovske vrste je tako prišel kot član z veliko lovskega znanja, kar se je kazalo tudi pri njegovih lovskih dejavnostih. Glede na njegovo lovsko znanje, poznavanje lovišča lovske družine, pošten odnos do divjadi in lovskih tovarišev je kmalu postal revirni vodja. Naredil je tudi izpit za lovskega čuvaja. Leta 1978 je bil imenovan za gospodarja našega lovišča. To odgovorno in zahtevno nalogo je sprejel z vso resnostjo in jo nadvse uspešno opravljal kar 16 let.

Za svoje predano delo v lovstvu je od Lvske zveze Slovenije prejel znak za lovske zasluge, red za lovske zasluge III. stopnje in jubilejni znak za 40 let članstva v lovski organizaciji.

Z leti pa mu je ob trdem delu na domači kmetiji in aktivnem lovu začelo zdravje postopoma pešati. Njegov korak ni bil več tako trden in zanesljiv, njegova živavost je začela popuščati. Toda še vedno je bil z dušo in telesom lovec, ki pozna vse podrobnosti lova, lovske zakonodaje in medsebojnih odnosov. Zato smo ga leta 2014 izvolili v Nadzorni odbor LD Dole pri Litiji. To funkcijo je aktivno opravljal vse do svoje neizprosne in krute bolezni.

Skupinski lovi naše lovske družine ne bodo več, kot so bili za časa njegove lovske aktivnosti. Njegova navodila, zlasti kadar je bil lovovodja, kje in kako bo potekal lov, so bila polna vsebine, izražene do zadnje podrobnosti. Glede na dejstvo, da je bil rojen sredi lovskega revirja in je vse otroštvo preživel v tistem okolju, je poznal vsako, še tako drobno potko, vsako drevo, vsak grm, kar smo razbrali iz njegovih opisov, kje in kako bo potekal lov. Skupinski lov na Martinovo nedeljo je že več deset-

letij v naši lovski družini pravi kultni lov. Vsi lovci smo vsako leto komaj čakali ta dogodek. Lov se je vedno začel zjutraj na njegovem dvorišču, kjer nas je pričakala z dobrodoščico in mamljivim »ogrevalom« njegova Darinka, ter se vedno končal, s plenom ali brez njega, v njegovi priljubljeni zidanci. To bodo po njegovem odhodu le še nostalgčni spomini.

Smrt našega Čeharja je vzela del bogate tradicije lovstva v naši lovski družini.

Jože, mirno počivaj sredi dolskega lovišča, v katerem si bil nadvse rad!

Lovci LD Dole pri Litiji

Na čudno turoben dan v septembru smo se lovski tovariši Lvske družine (LD) Jezero Komen na pokopališču v Gorjanskem poslovlili od našega tovariša **Rado Štreklja**. Mnogo prežgodej in precej nepričakovano se je dogodilo vse skupaj.

Izvedeli smo, da je moral zaradi težav s srcem za nekaj dni v bolnišnico, toda sporočeno je bilo tudi, da mu je boljše in se bo kmalu vrnil. Na žalost nas vseh, predvsem pa njegovih domačih se je 6. septembra ponoči njegova lovstva duša za zmeraj odpravila v večna lovišča. Mnoga vprašanja so nas obdajala: kako, zakaj ga je vzelo

pri njegovih letih, še ne doseženih 70 (rodil se je namreč 11. marca 1951).

Ostal bo spomin na njegovo večno željo in opozorilo, da se bomo lovci obdržali v sedanjem in prihajajočem svetu le, če se bomo družili in prijateljevali. Ne samo na uradnih zasedanjih lovske družine, temveč tudi na skupnih lovih, zadnjih pogonih, praznovanjih pomembnih obletnic posameznih lovskih tovarišev, kjer se veliko pomenimo in pozabavamo ob prisotnosti naših življenjskih družic.

Naša LD Jezero Komen je letos dočkala 70 let ustanovitve in ta jubilej smo želeli slavnostno obeležiti tudi s podelitvijo priznanj in odlikovanj Lvske zveze Slovenije (LZS) našim najprizadevnejšim lovcom. LZS smo predlagali, da bi Rado prejel red za zasluge I. stopnje, a nas je žal prehitro zapustil.

Rado je vstopil v našo lovsko družino leta 1984, leta 1986 je opravil lovski izpit, leta 2000 je uradno postal mentor pripravnikom, leta 2003 je postal lovski čuvaj in lovski mojster, leto prej strelski sodnik, leta 2006 je opravil izpit za preglednika divjačine. V vseh navedenih funkcijah je svoje znanje vseskozi razdal v naši lovski družini. Rado je bil tudi več kot 25 let aktiven v vodstvenih funkcijah naše lovske družine, in sicer je bil starešina, gospodar, kinološki referent, lovski čuvaj in strelski sodnik na strelskih prireditvah naše lovske družine. Pomembno je tudi navesti, da je bil med letoma 2005 in 2015 član Izvršnega odbora Območnega združenja upravljavcev lovišč Primorskega lovskoupravljaljskega območja, med letoma 2013 in 2016 pa član Upravnega odbora LZS. Od leta 2015, torej od ustanovitve naprej je bil podpredsednik Brkinsko-Kraške zveze lovskih družin oziroma predsednik njene finančno-gospodarske komisije.

Rado si je vedno zelo prizadeval za poštenost in (lovsko) pravičnost med člani, napredek lovstva, kinologije in pripadnost naši širši lovski organizaciji. Poudarjal je tudi pomen družabnega lovskega življenja, ob tem pa spoštovanje naših lovskih običajev in navad. Vedno je lovstvo dojemal in ga navzven predstavljal kot do našega okolja plemenito poslanstvo navdušencev, ki se združujejo v slovenskih lovskih družinah, da bi lahko naravno okolje, v katerem sami uživajo, zapustili neokrnjeno tudi potomcem.

Rado bo imel v naših srcih in gotovo tudi v večnih loviščih svoj poseben »štant«.

LD Jezero Komen – P. F.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli:

Just Poropat, LD Ruše,
* 14. 4. 1928, † 10. 10. 2020.

Marjan Dermota, LD Litija,
* 15. 12. 1954, † 3. 8. 2020.

Franci Gantar, LD Krekove,
* 20. 3. 1973, † 16. 9. 2020.

Dušan Rusjan, LD Dobrovo,
* 25. 7. 1954, † 11. 10. 2020.

Marko Zlodej, LD Žalec,
* 22. 4. 1932, † 3. 10. 2020.

Janez Taferner, LD Cirkovce,
* 1. 1. 1950, † 18. 9. 2020.

Stanislav Knapič, LD Udenboršt,
* 10. 7. 1938, † 14. 6. 2020.

Lovro Markič, LD Udenboršt,
* 4. 9. 1938, † 23. 8. 2020.

Janez Jemec, LD Laze,
* 23. 7. 1955, † 23. 10. 2020.

Srečko Krautberger,
LD Zeleni vrh Vuzenica,
* 24. 1. 1949, † 24. 9. 2020.

Marcel Supe, LD Oplotnica,
* 23. 9. 1935, † 28. 10. 2020.

Alojzij Mostar, LD Ivančna Gorica,
* 29. 4. 1932, † 27. 10. 2020.

Ignac Tekmec, LD Jože Lacko – Ptuj,
* 21. 7. 1936, † 28. 9. 2020.

Franc Šarabon, LD Udenboršt,
* 4. 6. 1929, † 3. 11. 2020.

Ljubo Klemenčič, LD Velika Nedelja,
* 4. 8. 1957, † 31. 10. 2020.

Franc Škrlec, LD Petišovci,
* 11. 8. 1940, † 3. 11. 2020.

Jože Oman, LD Škofja Loka,
* 9. 5. 1931, † 3. 11. 2020.

Ivan Kovšca, LD Col,
* 20. 4. 1925, † 5. 11. 2020.

Umrlim časten spomin!

Uporabnostna preizkušnja po umetni krvni sledi na Celjskem

Lovsko-kinološko društvo (LKD) Celje je tudi v letu 2020 v lovišču **Lovske družine (LD) Bojansko - Štore** izvedlo uporabnostno preizkušnjo po umetni krvni sledi za pse vseh lovskih pasem.

LKD Celje je načrtovalo in nato tudi izvedlo tradicionalno preizkušnjo 27. junija 2020. Zbor sodelujočih je bil pri lovskega doma na Svetini. Na razpis lovskega društva, ki je bil objavljen tudi na spletnih straneh, se je prijavilo 12 vodnikov s štiri- do petimi tovariši. Preizkušnje se kljub prijavi ni udeležil en par. Bavarske barvarje kot izrazite specialiste za delo po krvni sledi sta zastopala dva predstavnika, en sam pa je bil hanovrčan. Sodelovali so še: dva alpska brak jazbečarja ter po en nemški prepeličar, nemški lovski terier, labradorski prinašalec, posavski gonič, nemški ptičar – žimavec in resasti jazbečar. Večina udeležencev vodnikov je bila članov LKD Celje, en vodnik je bil iz LKD Maribor in eden iz LKD Kočevje.

V sončnem jutru je pred lovskega domom LD Bojansko - Štore na Svetini potekalo slavnostno odprtje prireditve, predstavitev in pozdrav organizatorjev, predstavitev pravilnika o uporabnosti preizkušnji v delu po krvni sledi ter zbora kinoloških sodnikov. Delo psov so ocenjevali štirje kinološki sodniki: **Marjan Kodrun** – vodja sodniškega zbora, **Jani Krivec**, **Tomaž Pavčnik** in **Janez Šumak**, ki so prejšnji dan položili vsak po tri okrog 1000 m dolge umetne sledi. Položili so jih s slednimi čevlji, v katerih so bili parklji srnjadi in za vsako so porabili največ 2,5 dl krvi srnjadi. Na koncu sledi je bil položen trup divjadi, od katere je bila kri.

pozdravu predstavil tudi dejavnost lovske družine in lovišče. Šumak je tudi predsednik LKD Celje in je zato predstavil delo društva ter opozoril na spoštovanje vladnih ukrepov glede preprečitve širjenja novega koronavirusa. Kinolog gostiteljske lovske družine **Milan Škobernet** je poskrbel za žrebanje številnih krvnih sledi.

Prvo disciplino *odložitve s strelomirnostjo* so psi s svojimi vodniki opravili na travniku pod lovskega domom, kar so lahko opazovali tudi lovski pripravniki, ki so se udeležili prireditve. Na samo sled v lovišče namreč kot opazovalci po pravilniku niso smeli, jim je pa zato Šumak ob zaključku prireditve obljubil posebej zanje položitev, izdelavo in komentar samostojnega dela psa na »šolski« umetni sledi.

Foto: Janez Šumak

Štirje kinološki sodniki so dan pred preizkušnjo položili vsak po tri okrog 1000 m dolge umetne sledi. Položili so jih s slednimi čevlji, v katerih so bili parklji srnjadi in za vsako so porabili največ 2,5 dl krvi srnjadi. Na koncu sledi je bil položen trup divjadi, od katere je bila kri.

Po opravljeni preizkušnji so se postopoma začeli vračati pred lovskega dom vodniki s pasjimi pomočniki, okrašeni s smrekovimi vejicami za slednimi ovratnicami ali pa brez njih. Šest takšnih »navsez« je opravilo preizkušnjo, pet parov pa žal ne. Uspešni vodniki so drugim v pogovoru opisovali izdelovanje zahtevne preizkušnje. Vsak dobro pripravljen pes za delo po krvni sledi je bil lahko uspešen samo ob redni vadbi na predhodno opravljenih umetnih sledih.

Po izpisu dokumentacije kinoloških sodnikov je Šumak izkoristil priložnost in lovskega pripravnikom na klopih pred lovskega domom predstavil teorijo

Rezultati prvih treh uvrščenih parov:

- 1. Mihael Horjak** (LKD Celje, LD Laško) z alpskim brak jazbečarjem z imenom **Amor Savinja**: 132 točk in I. nagradni razred;
- 2. Marko Dolinšek** (LKD Kočevje, LD Mala gora) z labradorskim prinašalcem z imenom **Mirakul Before Sunset**: 116 točk in I. nagradni razred;
- 3. David Gazvoda** (LKD Maribor, LD Makole) z alpskim brak jazbečarjem z imenom **Eba**: 106 točk in II. nagradni razred.

krvosledništva. Sledila je položitev obljubljene »šolske« sledi na bližnjem travniku, ki je imela dve kljuki, na koncu pa trup srnjadi. K delu je poklical že s smrekovimi vejicami »okrašeno« navezo **Luka Trnovška** z bavarcem **Alfom** (LD Pristava). Pes je večje in natančno po sledi pripeljal svojega vodnika k plenu.

Na zaključku prireditve, ko smo razglasili rezultate (kinološki sodniki so komentirali delo parov na sledih), so prvi trije pari ob čestitkah prejeli pokale LKD Celje, ki sta jih izročila predsednik LD Bojansko - Štore Zapišek in predsednik LKD Celje Šumak.

Janez Šumak

Predvidena legla lovskih psov

Brak jazbečar (SLRBj):
O: 5/I, m: 5/I, 4. 11. 2020.
Martin Keblić,
Male Dole 47,
3212 Vojnik.
Tel.: 031/459-900.

2360 Radlje ob Dravi.
Tel.: 040/124-577.

O: 5/I, m: 4/I, 4. 11. 2020.
Boštjan Golob,
Samostanska ulica 13,

Vajmaranec (SLRWpk):
O: 4/JZP, m: 5/JZP, 11. 11. 2020.
Mojca in Luka Poklečki,
Vreclava 19,
2311 Hoče.
Tel.: 041/971-496.

Kinološka zveza Slovenije

MALI OGLASI

Orožje in lovška optika

Prodajam spektiv Optolyth, 30 x 75, in **strelni daljnogled** Kahles Helia, C 2,5-10 x 50. Tel.: 031/330-972.

Prodajam revolver Ruger Super Redhawk, inox, kal. .44 Mag., cev 7,5 inče, malo uporabljen, kot nov. Zraven dodam kovček, ključavnico, nekaj streliva in nosilni tok. Cena 950 €. Tel.: 041/621-338.

Zaradi zdravstvenega razloga **prodajam repetirno risanico** CZ, kal. .30 06, izvedba Mauser, s kopitom Blaser in s strelnim daljnogledom Carl Zeiss Conquest, DL 3-12 x 50 (60) z rdečo piko. Je v zelo dobrem stanju. Dodam 30 kosov streliva. Cena 2.300 €. Vse je zelo dobro ohranjeno. Tel.: 031/284-165.

Prodajam dobro ohranjeno kombinirko Merkel Suhl, kal. 12/7 x 65 R, s strelnim daljnogledom Zeiss, 6 x 42. Tel.: 041/800-229.

Prodajam rabljeno tricevko Suhl, kal. 12/12/7 x 65 R, in **repetirno risanico** CZ, kal. 7 x 64, z montiranim strelnim daljnogledom Meopta - Artemis 2000, 6 x 42. Tel.: 031/687-718.

Prodajam puški: repetirno risanico Mauser, kal. 7 x 64, s strelnim daljnogledom Swarovski (Suhlova montaža), in **kombinirko** Merkel Suhl, kal. 12/12/7 x 57 R. Tel.: 041/637-871.

Prodajam borovelsko kombinirko Sodia, kal. 16/7 x 65R, s strelnim daljnogledom Kahles, 7 x 56 (Suhlova montaža), in menjalnimi cevmi, 16/16, s strelnim daljnogledom Swarovski - Habicht 6 (2.300 €). Prodajam tudi **šibrenico**, CZ 12 x 12 (cena 80 €) in rusko **repetirno MK-puško** (cena: 60 €). Tel.: 070/724-384.

Prodajam repetirno risanico, kal. .30-06, s strelnim daljnogledom Zeiss, 6 x 42, z lepo gravuro, narejeno po naročilu v Puškarni Kranj. Mogoča menjava za lažjo puško. Tel.: 031/676-782.

Zelo ugodno **prodajam originalna japonska strelna daljnogleda** Hako 8 x 56 (osvetljen križ) (180 €) in Buschnell 3-9 x 40 (120 €), vrhunski vodotesen **daljnogled s kompasom** Bynolith Seranger III 7 x 50 (25 let garancije) in novo, še

Mali oglasi

Male oglase (besedilo in dokazilo o vplačilu) sprejemamo na elektronski naslov: lovec@lovska-zveza.si ali na naslov uredništva revije.

Cene malih oglasov: do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €, za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba plačati vnaprej. Položnic ne pošiljamo. Preštejte besede in ustrezno vsoto nakazite na TRR Lovske zveze Slovenije: Nova Ljubljanska banka, d. d.,

št.: SI56 02010-0015687097; SWIFT oz. BIC koda: LJBAS12X.

Sklic naj se glasi: SI 00 in zaven datum plačila. Primer za nakazilo 18. 9. 2015: SI 00 18092015.

Pod namen plačila morate obvezno napisati: MALI OGLAS.

Zahvaljujemo se **LD Bojansko - Štore** za vso gostoljubnost, vodnikom v lovišču: **Milanu Škobernetu**, **Zlatku Cmoku**, **Blažu Vodišku**, **Jerneju Neštrovu** in še posebno organizatorjem: **Toniju Pelku**, **Karmen in Damjanu Zapišku**!

zapakirano **zračno puško** Diana Magnum 350 (380 m/s) za 390 €. Tel.: 031/014-448.

Prodaj več pušk: kal. .223 CZ; kal. 5,6 Brno; Č. Zbrojevko, kal. .30.06; kal. potezna šibrenico, kal. 16 (francoska) in Suhlovo **šibreni-**

co brezpetelinko, kal. 12-12. Tel.: 041/378-261.

Prodaj repetirno risanico CZ, kal. 7 x 64, s strelnim daljnogledom Swarovski Habicht 2,5-10 x 42 in rdečo piko Aimpoint H1, na zasučni montaži; ter šibrenico CZ,

kal. 12/12. Puški sta dobro ohranjeni. Tel.: 041/827-755.

Lovski psi

Prodaj mladiče pasme kratkodlaki nemški ptičar. Stari so tri mesece. So potomci vrhunskih staršev. Tel.: 00381 64 914 78 32.

Prodaj mladiče nemške kratkodlake ptičarje (rjavi serci), ki so se skotili v drugi polovici novembra 2020. So potomci odličnih delovnih staršev. Tel.: 041/285-939.

Ugodno **prodaj dva mladiča pasme istrski kratkodlaki gonič** (samček in samska), stara tri mesece, z urejenimi dokumenti, cepljena, čipirana in tetovirana. Mladiča sta potomca odličnih staršev z vzrejno oceno 5/I. Tel.: 040/624-078.

Prodaj dva samčka - resasta jazbečarja, stara pet mesecev, cepljena, čipirana in tetovirana. Telesno in značajsko zelo obetavna. Sta potomca odličnih delovnih linij. Tel.: 031/360-688 (Branko Tucovič, psarna Ptujskogorska).

Drugo

Broške, gumbi, prstani in uhani iz rogovja - izdelki umetnostne obrti. Franc Barbič, Verje 53, Medvode. Tel.: (01) 362-12-30; 031/770-675.

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodaj kotel, prostornine 80 litrov, z dvojnimi dnom (na olje in na plin). Primeren je za kuhanje gola-

Zaradi preprečevanja okužbe z novim koronavirusom poskrbite za varno prodajo/nakup.

ža in za uporabo pri pripravi kolin. Cena 750 €. Tel.: 041/568-504.

Prodaj odrasle lovne fazane. Tel.: 041/717-464.

Prodaj več različnih predmetov: okrogla temna stekla, možen vrtljiv podstavek, kavni aparat, uro na uteži (Celjske zlatarne), okroglo raztegljivo mizo iz mahagonija (kot nova), 3 l grškega konjaka (metaksa), mesarski stol, gobelin z motivom pred lovom idr. Tel.: 040/324-608.

DECEMBER									
Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)	vzide	zaide	vzide	zaide	začet. konec	
1. To	17:05	8:18	7:24	16:18	6:12	17:30			
2. Sr	17:51	9:19	7:25	16:17	6:13	17:29			
3. Če	18:45	10:13	7:26	16:17	6:14	17:29			
4. Pe	19:48	11:00	7:27	16:17	6:15	17:29			
5. So	20:56	11:39	7:29	16:17	6:16	17:29			
6. Ne	22:08	12:12	7:30	16:16	6:17	17:29			
7. Po	23:22	12:40	7:31	16:16	6:18	17:29			
8. To	—	13:05	7:32	16:16	6:19	17:29			
9. Sr	0:37	13:29	7:33	16:16	6:20	17:29			
10. Če	1:53	13:52	7:34	16:16	6:21	17:29			
11. Pe	3:12	14:17	7:34	16:16	6:22	17:29			
12. So	4:32	14:46	7:35	16:16	6:22	17:29			
13. Ne	5:54	15:22	7:36	16:16	6:23	17:29			
14. Po	7:15	16:06	7:37	16:17	6:24	17:30			
15. To	8:28	17:00	7:38	16:17	6:25	17:30			
16. Sr	9:32	18:04	7:38	16:17	6:25	17:30			
17. Če	10:21	19:13	7:39	16:17	6:26	17:31			
18. Pe	11:01	20:24	7:40	16:18	6:26	17:31			
19. So	11:32	21:34	7:40	16:18	6:27	17:31			
20. Ne	11:56	22:41	7:41	16:18	6:28	17:32			
21. Po	12:18	23:46	7:41	16:19	6:28	17:32			
22. To	12:37	—	7:42	16:20	6:29	17:33			
23. Sr	12:56	0:49	7:42	16:20	6:29	17:33			
24. Če	13:15	1:52	7:43	16:21	6:29	17:34			
25. Pe	13:36	2:54	7:43	16:21	6:30	17:35			
26. So	14:00	3:58	7:43	16:22	6:30	17:35			
27. Ne	14:28	5:03	7:44	16:23	6:31	17:36			
28. Po	15:03	6:07	7:44	16:24	6:31	17:37			
29. To	15:46	7:09	7:44	16:24	6:31	17:37			
30. Sr	16:38	8:07	7:44	16:25	6:31	17:38			
31. Če	17:39	8:57	7:44	16:26	6:31	17:39			

Obvestilo

Zaradi negotovih razmer, povezanih s COVID-19, vas prosimo, da se glede ažurnega stanja izvedbe dogodkov obračate neposredno na organizatorja dogodka. Uredništvo ne bo imelo podatkov o izvedljivosti organizacije dogodka zaradi morebitnih poostrenih ukrepov v povezavi s COVID-19. V reviji zaradi natančno načrtovanega urnika oddaje gradiva v tiskarno tudi ni mogoče objaviti zadnjih informacij. Mogoče je, da bodo dogodki odpovedani. Na dogodkih poskrbite za svojo varnost in varnost drugih udeležencev. Ostanite zdravi.

Uredništvo

Lov s pogonom na divje prašiče v obori na Hrvaškem!

Lovimo v 4.150 ha veliki obori pri Slavonskem Brodu. Cena lova je 299 €/lovca/dan. Neomejen odstrel vseh kategorij divjih prašičev. Ni doplačila za odstrel merjasca. Termina lova: 5. in 6. ter 19. in 20. december.

Lov s **pogonom** na divje prašiče v loviščih hrvaških LD ob vikendih v pavšalu za 80 €/dan. Neomejen odstrel vseh kategorij divjih prašičev.

4 dni lova **na volka** s preže v Bolgariji za 1.790 € v januarju in februarju. Odstrelna taksa za volka je 890 €.

Hrvaška: lov s preže, **merjasec** v medalji 1.500 €, v zlati medalji 2.000 €.

Južna Afrika: lov z odstrelom leva 4.500 €, levine 2.500 €. Odstrel sable antilope (črne grivaste antilope) je 3.900 €, bivola 7.900 €; vključno s 6 dnevi lova.

Južna Afrika: 10-dnevni safari z odstrelom 7 vrst divjadi in vsemi prevozi, tudi letalskim, za 3.990 €. Odhod skupin v našem spremstvu bo 24. aprila in 12. julija.

Tunizija v januarju: 1.990 € za 5 dni lova s pogonom na divje prašiče.

Z nami lahko lovite tudi kozoroga, leva, leoparda, afriške antilope, Marco Polo argali ovna, tara, vapičija, karibuja, bivola ...

Pasat, d.o.o., Ulica Gubčeve brigade 35, 1000 Ljubljana
tel.: 01 428 37 40 > GSM: 041 728 143 > www.pasat.si > info@pasat.si

NIKON Prostaff 5 8x42
Akcijska cena: **199,00 €**

NIKON Monarch 5 8x42
Akcijska cena: **319,00 €**

TEHNOOPTIKA
SMOLNIKAR d.o.o.
Šmidska ulica 13,
1000 Ljubljana-Črnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

TERMO ŠKORNJI

Izredno topli, lahki in povsem nepremočljivi škornji, ki segajo do kolena. Podplat je čvrst, preprečuje zdrse in nudi dober oprijem na spolzkih tleh, pa tudi na gladki skali in ledu. Škorenj je udoben in omogoča dolgotrajno hojo po različnem terenu, tudi po snegu in ledu.

Sestava škornja:
OVČJA VOLNA
FILC
TOPLOTNO ISKLAČILNA POLISA

58,50 €
Velikosti od 41 do 48

INFORMACIJE IN NAROČILA:
info@beluga.si, www.beluga.si

TAKO TOPLI IN LAHKI ŠKORNJEVI SE NISTE IMELI

DUG

ELEKTRONSKE ovratnice za učenje psa
ovratnice proti lajanju
nevidne ograje

PROFESIONALNA KVALITETA
DOSTOPNE CENE
EVROPSKI IZDELEK
3 LETA GARANCIJE

akcija -20%

M-NET, d.o.o., TEL.: 040 760 760
www.dogtrace.si
e-mail: info@dogtrace.si

Idealna za mokro in hladno vreme. Ščiti pred vetrom in vodo, poleg tega pa diha, je trpežna, tiha in prožna.

149,00 € www.avantura.info

Lovska jakna PERC Brocard Ghost Camo

Avantura Trade d.o.o., Ljubljanska c. 44, 6230 Postojna
05 726 40 70 | info@avantura.info

Do -30°C
Narejeno v EU

Termo čevlji

Trpežni, izredno topli in lahki ter povsem nepremočljivi čevlji so udobni in nudijo dober oprijem na različnih podlagah. Združujejo prednost klasičnega gojzarja in škornja. Tako toplih in lahkih čevljev verjetno še niste imeli.

Velikosti od 39 do 47.
Cena: 63,50€

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA, d.o.o., LJUBLJANA; Tel: 01/25 10 880 ali 041/726 011

VUTE PUŠKARSTVO

Kremplova ulica 2, 2000 Maribor
lovskaoprema.si | info@lovskaoprema.si
Tel: 059 108 495

Iščete primerno lovsko darilo? Za vas imamo nekaj predlogov:
Akcija velja do 31.12.2020 oz. do razprodaje zaloga.

24,90€

Set kapa + etui za drobiž ali ključke

34,90€

Set kapa + nož s svetilko

39,90€

Set kapa Blaser + spodnjice

Prodaja vrhunskih izdelkov

- **Optike:** Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, Aimpoint, MTC, Pard
- **Puške:** Merkel, Haenel, Blaser, Sauer, Steyr Mannlicher, CZ, Heym, FXAirguns in Mauser, pištole Glock
- **Strelivo:** RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier & Bellot, Rottweil, Sax, LFB, Nobel Sport Italia, GGG
- **Oblačila:** Chevalier, Sitka, Merkel Gear
- **Razno:** 3HGR jermeni, Niggeloh

Izvajamo vsa puškarska dela.

Puškarnstvo Špendal Gramozna pot 9, 1000 Ljubljana

gsm: 041 399 307, 031 393 664 **email:** puskarstvo@siol.net

spletna trgovina: <http://guns-spendal.com/shop/>

srečno
2021

Naša dediščina je ključ do prihodnosti

na Madžarskem in po vsem svetu!

Eno z naravo

Svetovna razstava o lovu in naravi

Madžarska

od 25. septembra do 14. oktobra 2021

ONE WITH NATURE

World of Hunting and Nature Exhibition
HUNGARY 2021

onewithnature2021.org

For those
who know

Česka zbrojovka CZ 457 ROYAL,
.22 LR, .22 WMR, .17 HMR
REDNA CENA: 799,10 €

Česka zbrojovka CZ 457 JAGUAR, .22 LR
REDNA CENA: 658,80 €

Česka zbrojovka CZ 455 EVOLUTION, .22 LR
REDNA CENA: 536,80 €
CENA S POPUSTOM: 467,00 €

Česka zbrojovka CZ 455 THUMBHOLE, .22 LR
REDNA CENA: 536,80 €
CENA S POPUSTOM: 467,00 €

Želimo vam vesele praznike in srečno ter zdravo 2021!

ANCELJ d.o.o.

Lebanova ulica 3
8000 Novo mesto
tel: ++386 (0)7 / 33 21 081
faks: ++386 (0)7 / 33 23 879
Delovni čas: pon - pet: 8.30 - 12.00, 13.00 - 16.00

www.ancelj.si

Poišcite nas na
facebooku!

zastopstva in distribucija: - Browning - Winchester - Kite Optics

- Česka zbrojovka - Sellier & Bellot - Meopta

- Alfa Proj - Noblex - ATN - Niggeloh

- Norica - Huglu - Schmidt & Bender - MAK

- Sightmark - Swarovski Optik - STV Group

* Akcija velja za izdelke iz zaloge od 01.12.2020 do 31.03.2021 oz. do razprodaje zalog. Njke so sestojnice.

BROWNING

WINCHESTER
RIFLES AND SHOTGUNS

- 250 €

Browning BAR MK3 COMPO ECLIPSE HC, .30-06
REDNA CENA: 1.830,00 €
CENA S POPUSTOM: 1.580,00 €

- 200 €

Winchester SXR VULCAN BATTUE S, .30-06
REDNA CENA: 1.195,60 €
CENA S POPUSTOM: 995,60 €

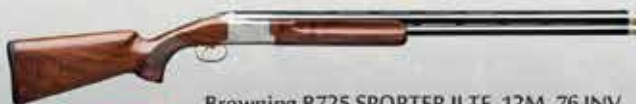
- 250 €

Browning BAR MK3 REFLEX COMPO HC, .308 Win.
REDNA CENA: 2.232,60 €
CENA S POPUSTOM: 1.982,60 €

- 200 €

Winchester M70 EXTREME WEATHER, .308 Win.
REDNA CENA: 1.354,20 €
CENA S POPUSTOM: 1.154,20 €

- 300 €

Browning B725 SPORTER II TF, 12M, 76 INV
REDNA CENA: 2.848,70 €
CENA S POPUSTOM: 2.548,70 €

- 250 €

Winchester Select Sporting II, 12M, 71
REDNA CENA: 1.695,80 €
CENA S POPUSTOM: 1.445,80 €

ONE WITH NATURE

World of Hunting and Nature Exhibition
HUNGARY 2021

onewithnature2021.org

Naša dediščina je ključ do prihodnosti

na Madžarskem in po vsem svetu!

od 25. septembra do 14. oktobra 2021

SlovArms

Lovska trgovina SlovArms d.o.o.

10

ANNIVERSARY

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67, Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

Tel.: 05 620 22 08 Sobota: 09:00 - 13:00

E-mail: info@slovarms.si

10 LET USPEHOV

10 LET ZADOVOLJNIH STRANK

POSEBNI JUBILEJNI POPUSTI ZA VSE ARTIKLE IZ ZALOGE

RöWA
Röbler | AUSTRIA

TITAN 6

J.P. SAUER & SOHN

ESTABLISHED 1751

Verney-Carron

STEEL ACTION

HAWKE®

DD Optics
Präzisions Optik

Aimpoint®

SWAROVSKI
OPTIK

STEINER
GERMANY

TIKKA

sako
FINLAND

Shooter King

Vixen®

HÄRKILÄ

TRUST YOUR INSTINCT

Seeland

LIEMKE
THERMAL OPTICS

Blaser

Niggeloh

GunCoating®

AREX Delta

MOŽNOST PLAČILA NA OBROKE! HITRO IN ENOSTAVNO!